MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA

PRASATA A VEPŘOVÉ MASO

2020

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ZDROJE INFORMACÍ, ZPRACOVATELÉ PODKLADŮ:

Agra Europe
AMI, Vieh und Fleisch
Český statistický úřad
EUROSTAT
Generální ředitelství cel
Meat and Livestock Commission
Ministerstvo zemědělství
Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s.
Státní veterinární správa ČR
Státní zemědělský intervenční fond, a.s.
Svaz chovatelů prasat, z.s.
United States Department of Agricultural
Ústav zemědělské ekonomiky a informací

Odbor zemědělských komodit

Autor:
Ing. Libor Vališ, Ph.D.

Ředitelka Odboru zemědělských komodit:
Ing. Miroslava Czetmayer Ehrlichová, MZe

Autor touto cestou děkuje za spolupráci všem uvedeným organizacím
a jejich odborným pracovníkům.

Předkládaná Situační a výhledová zpráva „Prasata a vepřové maso“ byla autorem zpracována samostatně s použitím pramenů ve zprávě uvedených. Navazuje na Situační a výhledovou zprávu „Vepřové maso“, která byla vydána v květnu 2019.

Situační a výhledové zprávy jsou pro všechny zájemce z řad chovatelů, studentů, pedagogů odborných škol a podnikatelských subjektů a dalších k dispozici také na internetu na adrese: www.eagri.cz.

Autor fotografie:
KSCHiLI/Shutterstock.com

Vydalo: Ministerstvo zemědělství, Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1
Internet: www.eagri.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-554-8, ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003

Tisk: Ústav zemědělské ekonomiky a informací, www.uzei.cz

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA PRASATA A VEPŘOVÉ MASO

ČERVENEC
2020

OBSAH

Úvod 3
Souhrn 3
A. Chov prasat a produkce vepřového masa 5
1. Vývoj chovu prasat a trhu s vepřovým masem v České republice 5
2. Světový trh s vepřovým masem 12
3. Trh s vepřovým masem v EU 18
B. Ekonomika výroby vepřového masa v ČR a EU 26
C. Zpracovatelský průmysl 34
D. Klasifikace jatečně upravených těl 38
E. Šlechtění a hybridizační programy v chovu prasat v České republice 39
F. Výroba krmných směsí a produkce obilovin 42
1. Výroba krmných směsí 42
2. Spotřeba krmných surovin pro výrobu krmných směsí 44
3. Produkce obilovin 46
4. Krmné směsi pro prasata 49
G. Spotřeba masa, kvalita a bezpečnost potravin ve vztahu k vepřovému masu 50
1. Spotřeba vepřového masa 50
2. Kvalita a bezpečnost potravin 51
H. Opatření ve veterinární oblasti 52
1. Africký mor prasat 52
2. Klasický mor prasat 54
3. Vezikulární choroba prasat 54
4. Aujeszkyho choroba u domácích prasat 55
5. Brucelóza prasat 55
I. Integrovaná prevence a omezování znečištění (IPPC) 56
J. Dotační politika 59
1. Dotační politika v oblasti chovu prasat v ČR v roce 2020 59
2. Využívání dotací v chovu prasat v roce 2019 66
K. Program rozvoje venkova na období 2014–2020 68
L. Opatření administrovaná prostřednictvím PGRLF 70
M. Opatření administrovaná prostřednictvím SZIF 72
N. Legislativní předpisy a přehled dovozních cel 74

ÚVOD

Ministerstvo zemědělství České republiky vydává Situační a výhledovou zprávu Prasata a vepřové maso, jejímž cílem je informovat odbornou veřejnost, zástupce příslušných vzdělávacích a vědeckých institucí, a také studenty zemědělských nebo ekonomických škol o vývoji a aktuální situaci v produkci a spotřebě vepřového masa ve světě, v Evropské unii a v České republice. Současně předkládáme vyhodnocení ekonomiky výroby vepřového masa, jeho využití ve zpracovatelském průmyslu a výsledky hodnocení aparativní klasifikace jatečných prasat. Situační zpráva je určena i laické veřejnosti, která sleduje problematiku chovu prasat, výroby i kvality vepřového masa a požaduje podrobnější informace týkající se současného stavu zemědělství.

V dalších kapitolách je popsána šlechtitelská činnost v chovu prasat v České republice, výroba a užití obilovin v živočišné výrobě, kvalita a bezpečnost potravin, výsledky veterinárních zdravotních zkoušek a opatření integrované prevence a omezování znečištění.

Dále Situační a výhledová zpráva zmiňuje oblast dotační politiky v chovu prasat, především národní dotace hrazené z rozpočtu České republiky, ale i dotace poskytované prostřednictvím Programu rozvoje venkova 2014–2020.

V poslední stati předkládáme přehled současných platných právních předpisů Evropské unie a České republiky, týkajících se chovu prasat a přehled dovozních cel.

SOUHRN

V roce 2019 byl sektor chovu prasat a produkce vepřového masa v ČR do značné míry ovlivněn vývojem výskytu afrického moru prasat (AMP) v oblasti jihovýchodní Asie, která patří k hlavním dovozcům vepřového masa. Zvýšená poptávka po vepřovém mase na globálním trhu po výpadku čínské produkce oživila situaci i na evropském trhu, který byl do té doby charakterizován vleklou ekonomickou krizi s touto komoditou.

Podle údajů Českého statistického úřadu (ČSÚ) bylo k 1.4.2020 v ČR chováno 1 499 tis. ks prasat, z toho 88 tis. ks prasnic. Ve srovnání s rokem 2019 lze spatřit další mírný pokles tohoto statistického ukazatele jak v počtu prasat celkem o 45 tis. ks (tj. o 3 %), tak v počtu prasnic o 3 tis. ks (tj. o 3,3 %). V roce 2019 činil počet narozených selat 3,34 mil., což bylo ve srovnání s rokem 2018 o 130 tis. ks selat (o 4 %) více. V dlouhodobém trendu bylo v roce 2019 narozeno nejvíce selat za posledních 9 let.

Pokračuje dynamické zlepšování ukazatelů reprodukce, což je odrazem intenzivní šlechtitelské práce a zvyšujícího se selekčního tlaku v chovu prasat. Česká republika se v úrovni dosažených reprodukčních ukazatelů řadí k chovatelsky vyspělým evropským zemím.

Ve srovnání s rokem 2018 bylo v roce 2019 narozeno ročně na prasnici o 0,8 selete více (32,4 ks) a o 0,7 selete více odchováno (28,9 ks). Za uplynulých pět let bylo na jednu prasnici ročně odchováno o 3,2 selat více.

Trend dlouhodobého snižování počtu poražených prasat v ČR se poprvé za desetileté období (roky 2010–2019) zastavil. V roce 2019 bylo poraženo 2 249 tis. ks prasat (bez prasnic a kanců), což je jen o 2 tis. ks méně než v roce 2018. Vzhledem k vyšší porážkové hmotnosti v roce 2019 (116,2 kg) oproti roku 2018 (115,0 kg) byl dokonce v hmotnostním vyjádření poražen nepatrně větší objem jatečných prasat, a to o 2,9 tis. t jatečné hmotnosti (tj. o 1,1 %).

Po hlubokém propadu cen zemědělských výrobců (CZV) jatečných prasat v roce 2018 a prvním pololetí roku 2019 bylo v ČR zaznamenáno výrazné oživení CZV za tuto zemědělskou komoditu. Důvodem toho byl výskyt AMP v jihovýchodní Asii, především Číně. V prvním čtvrtletí roku 2020 činila cena za jatečná

prasata 36,42 Kč/kg živé hmotnosti, ve srovnání s rokem 2018 tedy vzrostla o 4,60 Kč (o 14,5 %).

Konkurenceschopnost sektoru vepřového masa dokumentuje bilance zahraničního obchodu s touto komoditou. Celkové saldo ve vepřovém mase včetně živých prasat vykázalo v roce 2019 ve finančním vyjádření hodnotu téměř -14 mld. Kč.

Rok 2019 byl charakterizován výrazným poklesem **dovozu** živých prasat. Zatímco v roce 2018 bylo do ČR dovezeno 172,5 tis. ks prasat, v roce 2019 to bylo 115,5 tis. ks, což v početním vyjádření představovalo pokles o 57 tis. ks (o 33 %). Dovoz živých prasat byl realizován především zástavovými selaty, přičemž největší podíl na jejich importu zaujímalo Dánsko (63 %) a Německo (35 %).

V roce 2019 byl současně zaznamenán i pokles **vývozu** živých prasat. Celkem bylo vyvezeno 509,9 tis. ks živých prasat (40,8 tis. t ž. hm.) za 1 559 mil. Kč. Ve srovnání s rokem 2018 to byl pokles o 20,3 tis. ks (o 4 %) a 3,7 tis.t ž. hm (o 9,1 %). Hlavními destinacemi exportu živých prasat bylo Slovensko (47% podíl na celkovém vývozu), dále Maďarsko (23 %) a Německo (20 %).

V roce 2019 dosáhl **import** vepřového masa výše 274,4 tis. t jatečné hmotnosti a meziročně mírně oslabil o 3,3 % (tj. o 9 tis t jat. hm.). Vzhledem k progresi cen přesto došlo k nárůstu finančního vyjádření dovozu, které v roce 2019 činilo 16,9 mld. Kč. Předními dodavateli vepřového masa do ČR bylo již tradičně Německo a Španělsko. Import vepřového masa ze třetích zemí je nadále nevýznamný.

Z důvodu cenového vývoje vepřového masa v roce 2019 stagnoval jeho **vývoz**. V roce 2019 bylo z ČR vyvezeno prakticky totožné množství této položky zahraničního obchodu jako v roce 2018, a to 30,4 tis. t v celkové finanční hodnotě 1 632 mil. Kč. Tradičně nejvýznamnější destinací exportu vepřového masa bylo Slovensko následováno s velkým odstupem Německem a Maďarskem.

V roce 2018, což je poslední dostupný údaj poskytovaný ČSÚ, činila spotřeba vepřového masa 43,2 kg/osobu/rok a je trvale nejpreferovanějším druhem masa (52,7 %) v ČR z celkové spotřeby masa (82,4 kg/os./rok). Soběstačnost v roce 2019 poklesla na 50,8 %.

Česká republika patří společně s Rakouskem, Maďarskem a Německem k zemím s nejvyššími výrobními náklady. V ČR bylo v letech 2016–2018 vynakládáno o 0,09–0,2 €/kg JUT více ve srovnání s průměrnými náklady sledovaných zemí EU.

Ministerstvo zemědělství v souladu se strategií MZe podporuje odvětví chovu prasat. I přes zlepšenou ekonomickou situaci v tomto sektoru byla v roce 2019 podstatně navýšena alokace finančních prostředků z národních dotačních programů. Z unijních zdrojů byla dále chovatelům prasat poskytnuta významná peněžní podpora z Programu rozvoje venkova ČR v období 2014–2020.

Z důvodu krizové situace způsobené pandemií COVID-19 bylo vypsáno mimořádné 10. kolo příjmu žádostí o dotaci v PRV 2014–2020 zaměřené na posílení soběstačnosti citlivých sektorů, včetně prasat.

Alokované finanční prostředky v uvedených dotačních programech byly významně navýšeny a výrazně tak snížily zápornou míru rentability vykazovanou v tomto sektoru zemědělství.

A. CHOV PRASAT A PRODUKCE VEPŘOVÉHO MASA

1. Vývoj chovu prasat a trhu s vepřovým masem v České republice

V roce 2019 byl sektor chovu prasat a produkce vepřového masa v ČR do značné míry ovlivněn vývojem výskytu afrického moru prasat (AMP) v oblasti jihovýchodní Asie, která patří k hlavním dovozcům vepřového masa. Zvýšená poptávka po vepřovém mase na globálním trhu po výpadku čínské produkce oživila situaci i na evropském trhu, který byl do té doby charakterizován vleklou ekonomickou krizi s touto komoditou.

V návaznosti na oživení evropského trhu byl stejný trend zaznamenán i na trhu tuzemském, a to od druhé čtvrtiny roku 2019. Výslednicí těchto skutečností bylo oživení cen od producentů až po ceny spotřebitelské. V roce 2019 bylo z tohoto hlediska v České republice zaznamenáno i zastavení poklesu stavů prasat, mírné navýšení stavů prasnic, progrese v počtu narozených selat a změny v dlouhodobém trendu týkajícího se zahraničního obchodu.

Vývoj chovu prasat v ČR vyjádřený početními stavy prasat a prasnic zachycuje graf A.1.1 a tabulka A.1.1.

Graf A.1.1: Vývoj stavů prasat a prasnic v ČR v letech 1989–2020 (tis. ks)

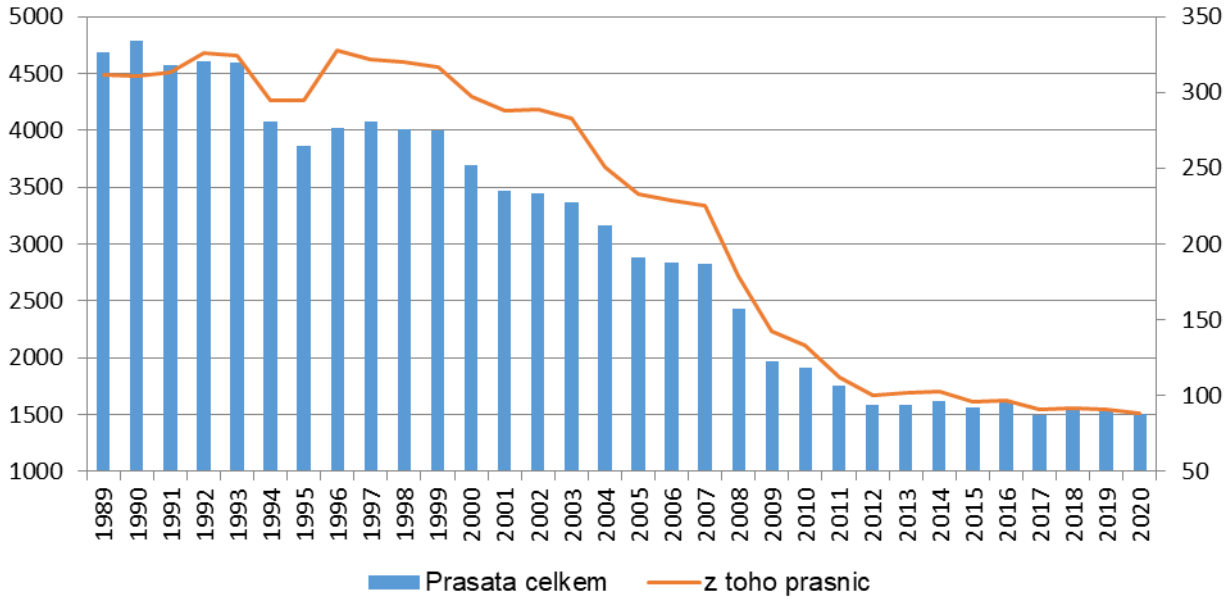

Pramen: ČSÚ – výsledky ŽV, Soupis hospodářských zvířat k 1.4.

Tab A.1.1: Vývoj stavů prasat a počty narozených selat v ČR v letech 2010–2020 (tis. ks)

Rok	Stavy prasat celkem k 1. 4.	z toho stav prasnic k 1. 4.	Stavy prasat celkem k 31. 7.	z toho stav prasni k 31. 7.	Stavy prasat celke k 31. 12.	z toho stav prasnic k 31. 12.	Počet naro-zených selat k 31.12.
	tis.kusů	tis.kusů	tis.kusů	tis.kusů	tis.kusů	tis.kusů	mil.kusů
2010	1 909	133	1 948	130	1 845	122	3,47
2011	1 749	112	1 658	103	1 487	97	3,02
2012	1 579	100	1 574	101	1 534	98	2,84
2013	1 587	102	1 513	102	1 548	102	3,03
2014	1 617	103	1 632	101	1 607	98	3,18
2015	1 560	96	1 560	96	1 555	96	3,07
2016	1 610	97	1 571	93	1 479	91	3,17

Rok	Stavy prasat celkem k 1. 4.	z toho stav prasnic k 1. 4.	Stavy prasat celkem k 31. 7.	z toho stav prasni k 31. 7.	Stavy prasat celke k 31. 12.	z toho stav prasnic k 31. 12.	Počet narozených selat k 31.12.
	tis.kusů	tis.kusů	tis.kusů	tis.kusů	tis.kusů	tis.kusů	mil.kusů
2017	1 491	91	1 563	93	1 532	94	3,22
2018	1 557	92	1 557*	91*	1 508	89	3,21
2019	1 544	91	1 510*	91*	1 509	91	3,34
2020	1 499	88					

Pramen: ČSÚ – výsledky ŽV, Soupis hosp. zvířat k 1. 4., Výsledky chovu prasat k 1. 8. a 31.12.

Poznámka:* údaje k 30. 6. 2018. Podkladem pro výběrové šetření prasat jsou údaje zjištěné ze skladové a účetní evidence hospodářských subjektů. K roku 2017 se šetření provádělo k 31. 7. a 31. 12., od roku 2018 se provádí k 30. 6. a 31. 12. Vzhledem ke změně referenčního dne z 31. 7. na 30. 6. nejsou data meziročně plně srovnatelná.

Podle údajů Českého statistického úřadu (ČSÚ) bylo k 1.4.2020 v ČR chováno 1 499 tis. ks prasat, z toho 88 tis. ks prasnic. Ve srovnání s rokem 2019 lze spatřit další mírný pokles tohoto statistického ukazatele jak v počtu prasat celkem o 45 tis. ks (tj. o 3 %), tak v počtu prasnic o 3 tis. ks (tj. o 3,3 %).

I přes toto zmíněné snížení početních stavů prasnic k 1. 4. 2020 byl v uzavřeném roce 2019 zaznamenán výrazný nárůst počtu narozených selat. V roce 2019 činil počet narozených selat 3,34 mil., což bylo ve srovnání s rokem 2018 o 130 tis. ks selat (o 4 %) více. V dlouhodobém trendu bylo v roce 2019 narozeno nejvíce selat za posledních 9 let.

Mírnou progresi v počtu chovaných prasnic v roce 2019 lze také prezentovat prostřednictvím průměrného stavu prasnic dle počtu krmných dnů. V roce 2019 dosáhl tento ukazatel hodnoty 103 216 ks a byl tak v meziročním srovnání vyšší o 1 687 ks (tj. o 1,7 %). To koresponduje s výše uvedeným srovnáním z pohledu početních stavů prasnic mezi roky 2018 a 2019.

Nadále pokračuje dlouhodobý trend progrese reprodukčních ukazatelů v chovu prasat. Dynamika tohoto trendu je odrazem intenzivní a kvalitní šlechtitelské práce a zvyšujícího se selekčního tlaku v chovu prasnic, významné podpory k ozdravení chovů a neustálým úbytkem méně efektivních podniků. V reprodukčních ukazatelích dosahují čeští chovatelé úrovně vyspělých evropských zemí, například Německa či Belgie. Ve srovnání s rokem 2018 bylo v roce 2019 narozeno ročně na prasnici o 0,8 selete více (32,4 ks) a o 0,7 selete více odchováno (28,9 ks). Za uplynulých pět let bylo na jednu prasnici ročně odchováno o 3,2 selat více, přičemž úhyn selat do odstavu vzrostl pouze o 0,8 procentního bodu. Progresi zmíněných reprodukčních ukazatelů za desetileté období uvádí tabulka A.1.2.

Tab A.1.2: Počet narozených a odchovaných selat na prasnici v letech 2010–2019

Rok	Narozených selat na prasnici	Odchovaných selat na prasnici	% uhynulých z narozených
2010	24,8	22,1	10,9
2011	26,3	23,5	10,9
2012	26,8	23,9	10,9
2013	27,9	25,0	10,6
2014	29,0	26,0	10,4
2015	28,6	25,7	10,2
2016	30,1	26,9	10,6
2017	31,2	27,9	10,8
2018	31,6	28,2	11,0
2019	32,4	28,9	11,0

Pramen ČSÚ

V ČR bylo ke konci roku 2019 dle databáze ústřední evidence zvířat evidováno 5 539 hospodářství s chovem prasat, z toho 1 367 hospodářství s chovem prasnic. Oproti roku 2018 došlo ke skokovému nárůstu evidovaných subjektů, a to především z důvodu přijatých veterinárních opatření vzhledem k výskytu afrického moru prasat. Počet subjektů s chovem prasat nad 100 ks činil 433 a podílel se tak 97% podílem na celkovém počtu chovaných prasat v ČR. Dlouhodobě dochází ke koncentraci zvířat v chovech nad 2 tis. prasat, takto intenzivních chovů bylo v roce 2019 v ČR 138 a podílely se na celkovém počtu chovaných prasat z 86 %.

Zatímco byla komodita **jatečná prasata** a **vepřové maso** koncem roku 2017 a v průběhu roku 2018 charakterizována převisem nabídky na unijním trhu a dlouhodobou ekonomickou krizí, s výskytem AMP především v Číně lze rok 2019 naopak charakterizovat výrazným posílením poptávky provázeným znatelným růstem cen. To se projevilo i na tuzemském cenovém vývoji, ekonomických aspektech chovu prasat i zahraničním obchodu s touto komoditou.

Trend dlouhodobého snižování počtu poražených prasat bez prasnic a kanců v ČR se poprvé za sledované desetileté období (roky 2010–2019) zastavil (tabulka A.1.3). V roce 2019 bylo poraženo 2 249 tis. ks prasat (bez prasnic a kanců), což je jen o 2 tis. ks méně než v roce 2018. Vzhledem k vyšší porážkové hmotnosti v roce 2019 (116,2 kg) oproti roku 2018 (115,0 kg) byl dokonce v hmotnostním vyjádření poražen nepatrně větší objem jatečných prasat, a to o 2,9 tis. t jatečné hmotnosti (tj. o 1,1 %). Za poslední sledované desetileté období se však stále jedná o hluboký propad počtu porážek, a to o 785 tis. ks (o 26 %) v početním vyjádření. Státní veterinární správa, která eviduje veškeré porážky na jatkách (včetně prasnic a kanců), v roce 2019 registrovala 2,34 mil. poražených prasat.

Tab A.1.3: Porážky jatečných prasat v ČR – bez prasnic a kanců

Rok	tis. kusů	tis. t jat. hm.
2010	3 034	263,3
2011	2 904	251,0
2012	2 656	230,2
2013	2 591	224,7
2014	2 574	224,1
2015	2 442	220,1
2016	2 364	273,2
2017	2 283	262,8
2018	2 251	258,5
2019	2 249	261,4

Pramen: ČSÚ

Po hlubokém propadu cen zemědělských výrobců (CZV) jatečných prasat v roce 2018 a prvním poletí roku 2019 bylo v ČR zaznamenáno výrazné oživení CZV za tuto zemědělskou komoditu. S mírnou časovou prodlevou tak tuzemské ceny kopírovaly vývoj cen na unijním trhu, tradičně především na trhu německém. Zatímco průměrná cena jatečných prasat placená zemědělským výrobcům byla v roce 2017 na úrovni desetiletého minima (27,27 Kč/kg živé hmotnosti), v následujícím roce 2018 výrazně vzrostla na průměrných 31,82 Kč/kg živé hmotnosti (o 4,55 Kč, tj. o 16,7 %). V prvním čtvrtletí roku 2020 činila cena za jatečná prasata 36,42 Kč/kg živé hmotnosti, ve srovnání s rokem 2018 tedy dále vzrostla o 4,60 Kč (o 14,5 %). Rozdíl cen za jatečná prasata placených producentům činil mezi průměry roku 2017 a prvním čtvrtletím roku 2020 více než 9 Kč/kg živé hmotnosti, což odpovídá nárůstu o 33,6 %. Analogicky tomu odpovídá i progrese cen zemědělských výrobců vyjádřený v mase (Kč/kg masa). Naproti tomu ceny zemědělských výrobců odstavených selat si po prudkém propadu v roce 2016 udržují v průměru období roku 2017–III/2020 poměrně stabilní úroveň. Vývoj cen zemědělských výrobců v rámci této komodity uvádí tabulka A.1.4.

Tab A.1.4: CZV jatečných prasat v živém a v JUT (odp. klasifikaci SEU Kč/kg ž. hm.) a CZV odchovaných selat

Rok	CZV v ž. hm.	CZV v jat. hm.	CZV selat v ž. hm.
2010	27,22	35,07	53,62
2011	28,66	36,84	48,29
2012	33,25	42,78	56,99
2013	34,43	43,59	59,07
2014	33,00	43,05	59,05
2015	29,09	37,86	52,80
2016	29,26	37,80	51,56
2017	32,52	41,59	62,02
2018	27,27	34,81	61,47
2019	31,82	40,90	59,84
I–III/2020	36,42	47,26	62,53
Průměr let 2015–2019	**29,99**	**38,59**	**57,54**

Pramen: ČSÚ

Cena průmyslových výrobců (CPV) vepřového výsekového masa kopírovala vývoj CZV jatečných prasat. Po výrazném poklesu cen v roce 2018 vzrostla cena vepřové kýty bez kosti v meziročním srovnání let 2018/2019 bezmála o 11 Kč/kg (index 1,14) a u partie vepřový bok o téměř 7 Kč/kg (index 1,12).

Tab A.1.5: Ceny průmyslových výrobců – vepřová kýta a vepřový bok **Kč/kg**

Rok	Vepřová kýta (bez kosti)	Vepřový bok
2010	76,47	47,59
2011	79,63	49,90
2012	84,54	58,39
2013	86,17	59,10
2014	86,44	58,74
2015	82,25	54,26
2016	81,34	56,90
2017	88,94	63,86
2018	78,35	59,05
2019	89,07	65,92
Průměr let 2015–2019	83,99	60,00
Index 2019/2018	**1,14**	**1,12**

Pramen:TIS ČR SZIF – průměr roku, průměr let je vážený průměr

Spotřebitelské ceny (SC) sledovaných partií vepřového masa v roce 2019 zaznamenaly oproti roku 2018 výrazný nárůst. Podle údajů ČSÚ zaplatili v roce 2019 spotřebitelé za kýtu bez kosti o 6,4 % více než v roce 2018, vepřový bok byl konečným zákazníkům na pultech obchodů nabízen v průměru za 95,35 Kč/kg, což ve srovnání s rokem 2018 činilo nárůst o 4,6 %. Další znatelná progrese cen těchto partií byla zaznamenána v prvním čtvrtletí roku 2020 (viz.tabulka A.1.6).

Tab A.1.6: Spotřebitelské ceny – vepřová kýta a vepřový bok Kč/kg

Rok	Vepřová kýta (bez kosti)	Vepřový bok
2010	102,89	65,29
2011	103,00	65,80
2012	112,90	77,28
2013	119,70	83,55
2014	122,60	84,14
2015	116,20	80,44
2016	113,42	82,91
2017	123,09	93,94
2018	123,77	91,15
2019	131,80	95,35
I–III/2020	148,21	107,09
Index 2018/2019	1,06	1,05

Pramen: ČSÚ

S ohledem na údaje za rok 2019 lze situaci v sektoru chovu prasat a produkci vepřového masa charakterizovat dalším prohloubením pasivní **bilance zahraničního obchodu**. Celkové saldo ve vepřovém mase včetně živých prasat vykázalo v roce 2019 ve finančním vyjádření zápornou hodnotu -13 961 mil. Kč, což je téměř o 2 mld. Kč více než v roce 2018.

Tab A.1.7: Objem zahraničního obchodu s vepřovým masem a živými prasaty mil. Kč

Rok	Dovoz	Vývoz	SALDO
2010	10 633	2 384	**- 8 249**
2011	11 682	2 665	**- 9 017**
2012	14 404	3 165	**- 11 239**
2013	14 264	3 407	**- 10 857**
2014	14 930	3 598	**- 11 332**
2015	14 504	3 096	**- 11 408**
2016	14 677	3 306	**- 11 371**
2017	16 062	3 226	**- 12 836**
2018	14 862	2 798	**- 12 064**
2019	17 155	3 194	**- 13 961**

Pramen: Celní statistika

Rok 2019 byl charakterizován výrazným poklesem **dovozu** živých prasat. Zatímco v roce 2018 bylo do ČR dovezeno 172,5 tis. ks prasat, v roce 2019 to bylo 115,5 tis. ks, což v početním vyjádření představovalo pokles o 57 tis. ks (o 33 %), v hmotnostním vyjádření se jednalo o pokles bezmála o 2 200 tun (o 34 %). Snížení objemu dovozu bylo naopak doprovázeno nárůstem dovozových cen. Celková finanční hodnota importu této zemědělské komodity činila v roce 2019 téměř 221 mil. Kč. Dovoz živých prasat byl realizován především zástavovými selaty představovaný z celkového objemu dovozu 95% podílem v početním vyjádření a 84% podílem v hmotnostním vyjádření. Největší podíl na importu živých prasat zaujímalo Dánsko (63 %) a Německo (35 %).

V roce 2019 byl současně zaznamenán i pokles **vývozu** živých prasat. Celkem bylo vyvezeno 509,9 tis. ks živých prasat (40,8 tis. t ž. hm.) za 1 559 mil. Kč. Ve srovnání s rokem 2018 to byl pokles

o 20,3 tis. ks (o 4 %) a 3,7 tis.t ž. hm (o 9,1 %). Vzhledem k nárůstu průměrné vývozové ceny se však export této zemědělské komodity ve finančním vyjádření v roce 2019 zvýšil oproti roku 2018 o 270 mil. Kč, tj. o 25 %. Na objemu exportu se podílela jak jatečná prasata (téměř 57 %), tak i selata, jejichž podíl na vývozu dosáhl 42 %. Export živých plemenných prasat byl zanedbatelný a dosáhl pouze 1 % z celkového vývozu. Hlavními destinacemi exportu živých prasat bylo Slovensko (47% podíl na celkovém vývozu), dále Maďarsko (23 %) a Německo (20 %).

Zatímco finanční bilance zahraničního obchodu dosáhla v roce 2019 u živých prasat kladné hodnoty (+ 1 340 mil. Kč), u vepřového masa pokračoval dlouhodobý trend prohlubování záporného salda zahraničního obchodu (-15 287 mil. Kč). V roce 2019 dosáhl **import** vepřového masa výše 274,4 tis. t jatečné hmotnosti a meziročně mírně oslabil o 3,3 % (tj. o 9 tis t jat. hm.). Vzhledem k progresi cen přesto došlo k nárůstu finančního vyjádření dovozu, které v roce 2019 činilo 16,9 mld. Kč. Předními dodavateli vepřového masa do ČR bylo již tradičně Německo a Španělsko, odkud pocházelo souhrnně 58 % importu v objemu 157 tis. t a hodnotě 10,2 mld. Kč. V posledním pětiletém období (2014–2019) postupně posiluje pozice Španělska, jakožto druhého nejvýznamnějšího dovozce vepřového masa do ČR. V roce 2019 představoval import z této unijní země 68,2 tis. t vepřového masa, což odpovídalo ve finančním vyjádření hodnotě 4,6 mld. Kč. Import představoval z 85 % maso čerstvé nebo chlazené. Nevýznamný zůstává nadále import vepřového masa ze třetích zemí.

Z důvodu cenového vývoje vepřového masa v roce 2019 stagnoval jeho vývoz. V roce 2019 bylo z ČR vyvezeno prakticky totožné množství této položky zahraničního obchodu jako v roce 2018, a to 30,4 tis. t v celkové finanční hodnotě 1 632 mil. Kč. Průměrná cena 1 kg vyvezeného vepřového masa v roce 2019 činila 53,62 Kč, což oproti roku 2018 představovalo nárůst o 5,70 Kč/kg. Tradičně nejvýznamnější destinací exportu vepřového masa bylo Slovensko (64 % z celkového objemu vývozu) následováno s velkým odstupem Německem (13 %) a Maďarskem (5 %). Export byl realizován zpravidla čerstvým nebo chlazeným masem.

Tab A.1.8: Zahraniční obchod s živými prasaty (0103)

Rok	Dovoz			Vývoz		
	Kusy	Tuny	Cena (Kč/kg ž.hm.)	Kusy	Tuny	Cena (Kč/kg ž.hm.)
2010	505 674	21 737	43,83	190 575	17 022	29,88
2011	539 955	22 356	44,18	169 924	18 684	33,90
2012	659 402	27 716	50,65	210 421	21 062	38,31
2013	437 760	18 109	49,81	236 180	23 970	38,78
2014	464 840	22 655	47,32	346 941	34 959	35,55
2015	400 732	16 376	43,25	399 164	39 604	32,08
2016	242 664	8 666	51,52	426 481	40 681	32,44
2017	221 122	7 216	62,68	365 166	33 192	37,19
2018	172 531	5 020	58,42	528 663	44 501	30,54
2019	115 462	3 171	69,60	509 942	40 833	38,26

Pramen: Celní statistika, ČSÚ

Tab A.1.9: Zahraniční obchod s vepřovým masem (0203)

Rok	Dovoz		Vývoz	
	Objem (tun jat. hm.)	Cena (Kč/kg jat.hm.)	Objem (tun jat. hm.)	Cena (Kč/kg jat.hm.)
2010	195 313	49,47	35 455	52,85
2011	212 817	50,30	39 446	51,24
2012	225 552	57,63	38 556	60,21
2013	224 835	59,09	41 154	60,14
2014	239 834	58,33	41 898	60,41
2015	252 553	53,09	35 266	49,82
2016	269 431	53,86	40 136	46,94
2017	267 057	58,45	35 463	52,78
2018	283 278	51,43	30 024	47,92
2019	274 391	61,72	30 433	53,62

Pramen: Celní statistika, ČSÚ

Spotřeba vepřového masa na obyvatele si v ČR udržuje dlouhodobě stabilní úroveň, a to i přes vzrůstající preference spotřebitelů k masu drůbežímu. V roce 2018, což je poslední dostupný údaj poskytovaný ČSÚ, činila spotřeba vepřového masa 43,2 kg/osobu/rok a je trvale nejpreferovanějším druhem masa (52,7 %) v ČR z celkové spotřeby masa (82,4 kg/os./rok). Důvodem meziročního nárůstu spotřeby vepřového masa v roce 2018 byl výrazný cenový pokles cen zemědělských výrobců (CZV), který se následně projevil i v cenách spotřebitelských (SC). V důsledku zvýšení CZV v roce 2019 se předpokládá snížení spotřebitelských preferencí a pokles spotřeby vepřového masa na úroveň 42 kg/osobu/rok (cca o 3 %).

Tab A.1.10: Spotřeba vepřového masa (kg/os/rok)

Rok	Maso celkem na kosti	Z toho vepřové maso	Podíl spotřeby vepřového k masu celkem (%)
2007	81,5	42,0	51,5
2008	80,4	41,3	51,4
2009	78,8	40,9	51,9
2010	79,1	41,6	52,6
2011	78,6	42,1	53,6
2012	77,4	41,3	53,4
2013	74,8	40,3	53,9
2014	75,9	40,7	53,6
2015	79,3	42,9	54,1
2016	80,3	42,8	53,3
2017	80,3	42,3	52,7
2018	82,4	43,2	52,4

Pramen: ČSÚ

V roce 2019 byla v ČR celková výroba vepřového masa 289,2 tis. tun ž. hm., což odpovídá 222,6 tis. t jatečné hmotnosti. Tento údaj reprezentuje produkci ze zemědělských podniků včetně domácích porážek. Ve srovnání s ekvivalentním ukazatelem za rok 2018 je to 5% pokles (o 15,1 tis. t ž. hm.) . Vzhledem ke snížení objemu dovozu došlo analogicky i k meziročnímu poklesu celkové nabídky vepřového masa na 658,9 tis. t ž. hm. (pokles o 25,8 tis. t ž. hm, tj. o 3,9 %). Cenový vývoj spotřebitelských cen v roce

2019 ovlivnil do značné míry spotřebitelské preference, což mělo za následek snížení celkové domácí spotřeby (meziročně o 4,7 %) vepřového masa na 568,1 tis. t ž. hm. V roce 2019 se dovoz podílel na domácí spotřebě 63,3 %, participace vývozu na domácí výrobě byla 27,8 %. Podíl ČR na celkové unijní produkci vepřového masa představuje necelé 1 %, na produkci této komodity v NČZ 13 se ČR podílí necelými 3 %.

ČR je v produkci vepřového masa dlouhodobě nesoběstačná. V roce 2019 činila míra soběstačnosti 50,8 % a oproti roku 2018 dále poklesla, a to o 0,4 p. b. Dlouhodobě, ve srovnání s rokem 2010, se soběstačnost snížila o 13 p. b.

Tab A.1.11: Bilance výroby a spotřeby vepřového masa (tis.t ž.hm.)

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Počáteční zásoba	13,5	16,9	15,8	13,7	13,6	12,0	11,8	11,9	11,5	10,1
Výroba	366,4	350,3	303,6	310,2	312,5	309,8	312,7	296,3	304,3	289,2
Dovoz	279,6	301,7	328,5	321,1	325,0	348,7	344,4	354,4	372,9	359,6
Celková nabídka	659,5	668,9	647,9	645,0	651,1	670,5	668,9	662,6	684,7	658,9
Domácí spotřeba	574,0	576,3	556,6	545,2	546,2	573,1	567,2	571,8	594,8	568,1
Vývoz	68,6	76,8	77,6	86,2	92,9	85,6	89,8	79,3	83,5	80,5
Celková poptávka	642,6	653,1	634,2	631,4	639,1	658,7	657,0	651,1	678,3	648,6
Konečná zásoba	16,9	15,8	13,7	13,6	12,0	11,8	11,9	11,5	10,1	10,3
Soběstačnost (%)	63,8	60,8	54,5	56,9	57,2	55,0	55,1	51,9	51,2	50,8

Pramen: Celní statistika, ČSÚ, MZe

Podrobné aktuální přehledy a časové řady údajů o cenách, produkci, vývozu a o dovozu prasat a vepřového masa v ČR jsou pravidelně každý měsíc k dispozici na webových stránkách:
www.eAGRI / Zemědělství / Živočišné komodity / Prasata / Komoditní karta Vepřové maso

2. Světový trh s vepřovým masem

Vývoj na trhu v roce 2019

V roce 2019 se podle posledních předběžných údajů USDA-FAS z dubna t. r. globální produkce vepřového masa po jedenáctiletém růstu snížila. V meziročním porovnání došlo k jejímu poklesu o 9,7 %, tj. o 11,0 mil. t na 102,0 mil. t. Na tomto vývoji mělo hlavní podíl snížení produkce vepřového masa největšího světového producenta Číny, který byl nejvíce zasažen výskytem afrického moru prasat. V roce 2019 bylo v Číně vyrobeno celkem 42,6 mil. t vepřového masa, což ve srovnání s předchozím rokem představovalo snížení o 11,5 mil. t, tj. o 21,3 %. K meziročnímu poklesu produkce došlo také ve Vietnamu (-15,3 %) a v menší míře také na Filipínách (-1,0 %) a v EU (-0,6 %). Naopak v jiných producentsky významných státech byl zaznamenám růst výroby vepřového masa. Pátým rokem došlo ke zvýšení výroby třetího největšího producenta USA, který v roce 2019 vyrobil rekordních 12,5 mil. t vepřového masa, což ve srovnání s předchozím rokem představovalo zvýšení o 599 tis. t, tj. o 5,0 %. K meziročnímu růstu produkce došlo také v Brazílii (o 5,6 %), Rusku (o 5,3 %), Kanadě (o 3,3 %) a Mexiku (o 6,6 %).

Prudký nárůst poptávky importérů byl zásadním motivem této expanze v produkci masa. Brazílie byla v roce 2019 velkým vývozcem masa. Tato jihoamerická destinace měla velmi příznivé podmínky pro zvýšení produkce, zejména díky dostatečnému množství zvířat připravených k porážce a konkurenceschopným nákladům. Ve snaze zajistit dodávky masa navíc Čína urychlila schvalování vývozních licencí na maso pro několik brazilských podniků na zpracování masa, což umožnilo Brazílii dodávat na čínský trh rekordní

objemy masných výrobků. Brazílie také odstranila hlavní překážku pro export masa do Saúdské Arábie tím, že dodržela přísné předpisy týkající se požadavků na osvědčení halal. Také Ruská federace zvýšila produkci masa, neboť reagovala na rostoucí dovozní poptávku ze sousedních zemí, jako je Kazachstán, Ukrajina a Bělorusko, ale také z Japonska, Mongolska a Číny, a to i přes omezený růst vnitřní poptávky. Kanada navýšila produkci masa, kdy mimo jiné těžila z nových obchodních dohod se Spojenými státy americkými, Japonskem a Mexikem. Silné vývozní ceny a místní finanční tlak povzbudily producenty v Argentině, aby rozšířili stavy, což přispělo v této zemi k vyšší produkci masa. V Evropské unii však produkce masa zůstala stabilní, protože snížení počtu stád bylo kompenzováno zvýšením hmotnosti jatečně upravených těl.

Graf A.2.1: Předpokládaný podíl nejvýznamnějších výrobců vepřového masa na celkové produkci v roce 2019 (v %)

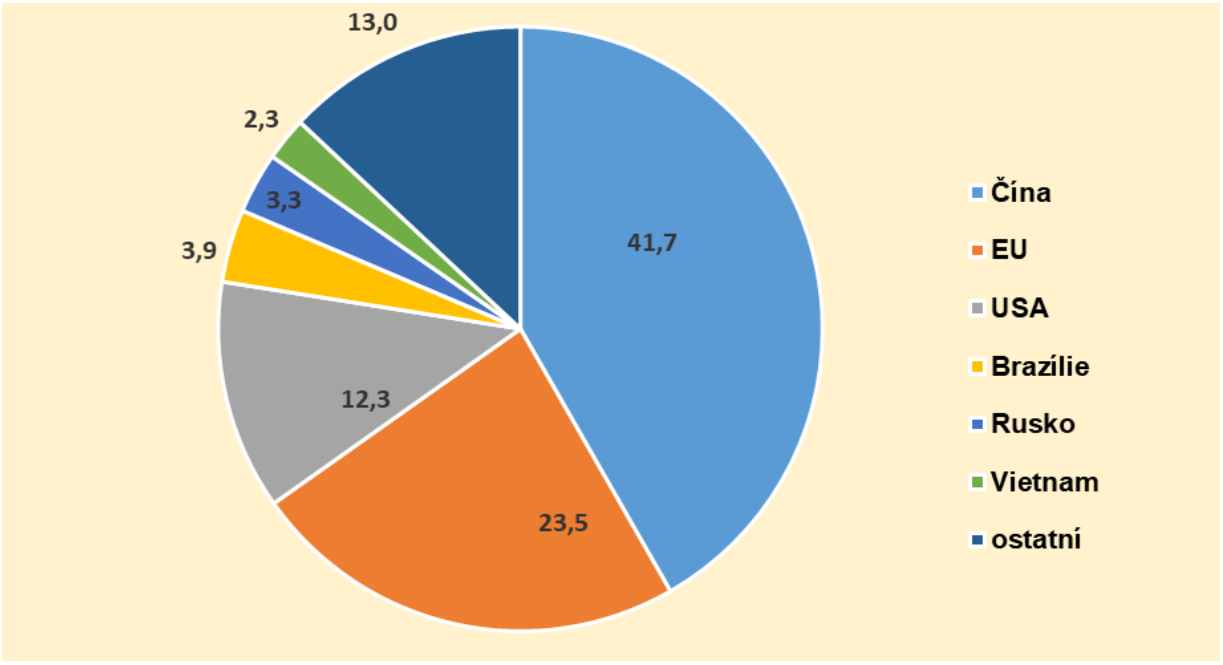

Pramen: USDA-FAS, April 2020

Stavy prasat ve světě v roce 2019 po růstu v předchozím roce mírně klesly, a to meziročně o 1,8 % (13,8 mil. ks) na 767,5 mil. ks. Hlavní příčinou byl pokles počtu chovaných prasat největšího světového chovatele Číny, u kterého se vlivem šíření AMP (afrického moru prasat) snížily stavy prasat ve srovnání s rokem 2018 o 13,5 mil. ks (tj. o 3,1 %) na 428,1 mil. ks. Pokles stavů prasat se projevil také u druhého největšího chovatele EU, a to meziročně o 2,1 mil. ks (tj. o 1,4 %) na 148,2 mil. ks. K mírnějšímu meziročnímu snížení počtu chovaných prasat došlo v Brazílii (o 1,0 %), Kanadě (o 1,5 %) a v Japonsku (o 1,3 %). Naopak ke zvýšení stavů došlo v porovnání s předchozím rokem v Rusku (o 2,9 %), Mexiku (o 2,8 %) a v menší míře také v Jižní Koreji (o 0,5 %).

Světová spotřeba vepřového masa se v roce 2019 po dvouletém růstu meziročně snížila, a to v porovnání s předchozím rokem o 10,0 % (11,3 mil. t) na 100,9 mil. t. Příčinou je výrazný pokles spotřeby hlavního světového konzumenta Číny, která v tomto roce spotřebovala meziročně o 10,4 mil. t (tj. o 18,9 %) méně vepřového masa než v roce 2018. I přesto představuje 44,9 mil. t zkonzumovaného vepřového masa v Číně téměř 45 % celkové spotřeby tohoto druhu masa na světě. Ke snížení přispěl také pokles spotřeby druhého největšího konzumenta EU, která v roce 2019 spotřebovala 20,4 mil. t vepřového masa, což ve srovnání s předchozím rokem představuje pokles o 858 tis. t, tj. o 4,0 %. Nižší spotřebu zaznamenalo také Japonsko, Vietnam a Filipíny, a to meziročně o 2,2 %, resp. o 13,9 %, resp. o 4,1 %. Naopak k rekordní spotřebě došlo u třetího největšího světového konzumenta – USA, a to 10,1 mil. t což odpovídalo meziročnímu růstu o 316 tis. t (tj. o 3,2 %). K vyšší spotřebě ve srovnání s rokem 2018 došlo také v Rusku (o 4,9 %), Brazílii (o 2,4 %) a Mexiku (o 1,7 %).

Dovoz vepřového masa se v roce 2019 zvýšil výrazněji než v předchozím roce. Meziročně stoupl o 877 tis. t (tj. o 11,6 %) na 8,4 mil. t. Příčinou byl nárůst importu vepřového masa Číny, která byla nucena nahradit svou nižší produkci nákupemn v zahraničí. Ve srovnání s rokem 2018 se zvýšil čínský dovoz o 994 tis. t (tj. o 68,2 %) na 2,5 mil. t, což představovalo téměř 30 % celkového světového importu. U dvou dalších významných dovozců Japonska a Mexika došlo v porovnání s předchozím rokem k velmi mírnému navýšení o 0,9 %, resp. o 0,3 %. Výraznější meziroční růst zaznamenali Kanada (o 6,1 %), Austrálie (o 24,5 %) a především pak Chile (o 39,6 %). Naopak u čtvrtého až sedmého největšího světového importéra došlo v roce 2019 k poklesu dovozu vepřového masa. Jižní Korea dovezla o 7,8 %, USA vzhledem k růstu produkce o 9,5 %, Hong Kong o 19,5 % a Filipíny dokonce o 21,6 % vepřového masa méně.

Graf A.2.2: Dovoz vepřového masa nejvýznamnějších globálních importérů (v tis. t)

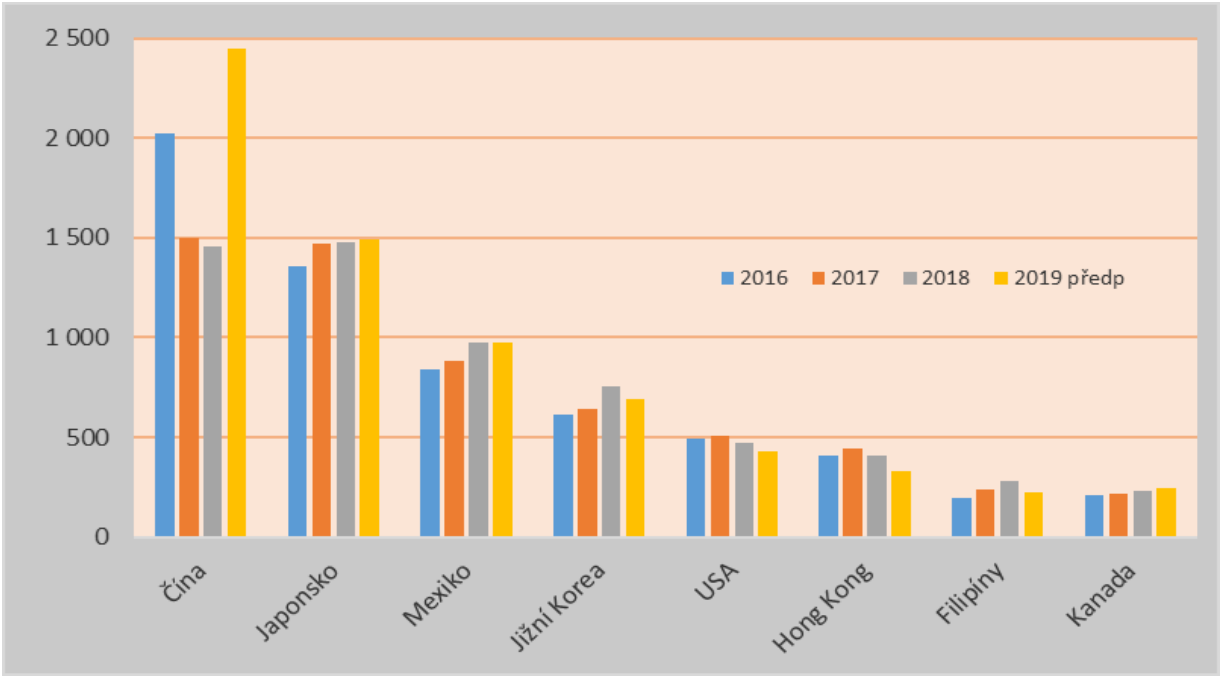

Pramen: USDA-FAS, April 2020
Poznámka: rok 2019 předpoklad

Vývoz vepřového masa se v roce 2019 na základě vyšší poptávky meziročně posílil o 1,1 mil. t (tj. o 13,2 %) na 9,3 mil. t. Největší podíl na tomto růstu měl nejvýznamnější světový exportér EU, který vyvezl rekordních 3,6 mil. t, což v porovnání s předchozím rokem představovalo růst o 713 tis. t (tj. o 25,1 %). Rekordní množství vyvezl také v pořadí druhý největší exportér USA, a to 2,9 mil. t, tj. o 202 tis. t (7,6 %) více než v roce 2018. I většina ostatních významných světových vývozců zaznamenala meziroční růst exportu, např. Brazílie o 19,3 %, Chile o 17,4 %, Mexiko o 29,9 %. Třetí největší exportér Kanada vyvezla v roce 2019 celkem 1,3 mil. t, což představovalo v porovnání s předchozím rokem navýšení o pouhých 7 tis. t (tj. 0,5 %). K výraznému poklesu exportu došlo v Číně, která byla nucena pokrýt nižší produkci vyšším dovozem. V roce 2019 vyvezla pouhých 135 tis. t, tj. o 67 tis. t (33,2 %) méně než v předchozím roce. Také Austrálie snížila export vepřového masa, a to meziročně o 8 tis. t (19,5 %).

Graf A.2.3: Vývoj vývozu vepřového masa hlavních exportérů v letech 2016–2019 (v tis. t)

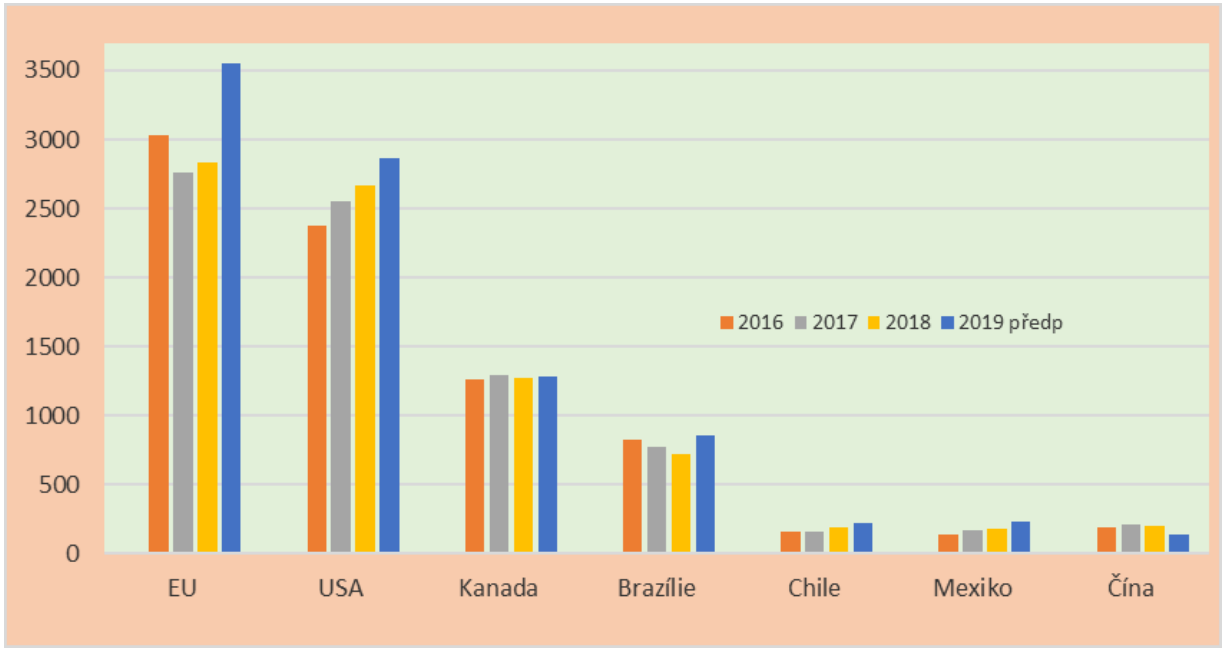

Pramen: USDA-FAS, April 2020
Poznámka: rok 2019 předpoklad

Očekávaný vývoj na trhu v roce 2020

Podle prognózy USDA-FAS se celosvětová produkce vepřového masa v roce 2020 opět sníží, a to meziročně o 7,6 mil. t (tj. o 7,5 %) na 94,3 mil. t, a to vlivem dalšího poklesu výroby v Číně. Ta vlivem šíření afrického moru prasat zredukuje výrobu vepřového masa o 8,6 mil. t (tj. o 20,1 %) na 34,0 mil. t, což je nejnižší úroveň od roku 1996.

Dalšími státy zasaženými AMP, ve kterých se rovněž očekává pokles produkce jsou Vietnam a Filipíny. Jejich výroba vepřového masa bude ve srovnání s předchozím rokem nižší o 5,5 %, resp. o 8,5 %. Mimo tyto země se produkce naopak zvyšuje. A to především ve Spojených státech, kde se očekává meziroční růst o 634 tis. t (tj. o 5,1 %) na dosud nepřekonaných 13,2 mil. t. Rekordní produkci vepřového masa předpovídá v roce 2020 také Evropská unie, která je po Číně druhým největším producentem.

Podle prognózy Unie vyrobí 24,2 mil. t, což představuje meziroční zvýšení o 215 tis. t (tj. o 0,9 %). V Rusku, které je pátým největším světovým producentem a čtvrtým konzumentem pokračuje v komoditě vepřového masa snaha o dosažení budování soběstačnosti. V roce 2020 se očekává zvýšení tamní produkce o 114 tis. t (tj. o 3,4 %) na rekordních 3,4 mil. t. Růst výroby pravděpodobně nastane také v Brazílii, Kanadě a v Mexiku, a to o 3,9 %, resp. o 1,2 %, resp. o 3,7 %.

Tab. A.2.1: Produkce vepřového masa ve světě v letech 2016–2020 v tis. t

Země	2016	2017	2018	2019	předp. 2020	odhad 2020/2019 v %
Čína	54 255	54 518	54 040	42 550	34 000	-20,1
EU	23 866	23 660	24 082	23 935	24 150	0,9
USA	11 320	11 611	11 943	12 542	13 176	5,1
Brazílie	3 700	3 725	3 763	3 975	4 130	3,9
Rusko	2 820	2 959	3 155	3 321	3 435	3,4
Vietnam	2 701	2 741	2 811	2 380	2 250	-5,5
Kanada	1 914	1 958	1 955	2 020	2 045	1,2
Mexiko	1 211	1 267	1 321	1 408	1 460	3,7
Filipíny	1 540	1 563	1 601	1 585	1 450	-8,5
Jižní Korea	1 266	1 280	1 329	1 364	1 350	-1,0
Japonsko	1 279	1 272	1 284	1 279	1 280	0,1
ostatní	5 474	5 495	5 648	5 610	5 601	-0,2
Celkem	**111 346**	**112 049**	**112 932**	**101 969**	**94 327**	**-7,5**

Pramen: USDA-FAS, April 2020
Pozámka.: Údaje za svět celkem jsou pouze za sledované země

Globální spotřeba vepřového masa se podle USDA-FAS meziročně opět sníží, i když mírněji než v předchozím roce. V roce 2020 se spotřebuje 94,3 mil. t, což představuje proti předchozímu roku pokles o 7,5 mil. t (tj. o 7,4 %). Tento vývoj bude znovu způsoben omezením spotřeby předního světového konzumenta Číny, jehož spotřeba se proti roku 2019 sníží o 7,1 mil. t (tj. o 15,9 %) na 37,8 mil. t. Přestože je to nejnižší dosažená hodnota od roku 1997, představuje více než 40 % očekávané celkové světové spotřeby vepřového masa v roce 2020. Také druhý největší konzument EU sníží svou spotřebu (i když velmi mírně), meziročně o 132 tis. t (tj. o 0,6 %) na 20,3 mil. t. Pokles spotřeby se očekává také ve Vietnamu, Jižní Koreji a Filipínách, a to v porovnání s předchozím rokem o 4,4 %, resp. 1,8 %, resp. 4,3 %.

Naopak rekordní spotřeba (stejně jako rekordní produkce) se očekává v Rusku, a to 3,4 mil. t, což představuje meziroční růst o 70 tis. t (tj. o 2,1 %). Ke zvýšení spotřeby vepřového masa proti roku 2019 dojde podle USDA také v Japonsku (o 1,8 %) a v menší míře ve Spojených státech (o 0,3 %) a v Brazílii (o 0,5 %).

Tab. A.2.2: Spotřeba vepřového masa ve světě v letech 2016–2020 v tis. t

Země	2016	2017	2018	2019	předp. 2020	odhad 2020/2019 v %
Čína	56 086	55 812	55 295	44 866	37 750	-15,9
EU	20 844	20 909	21 258	20 400	20 268	-0,6
USA	9 476	9 541	9 748	10 064	10 094	0,3
Rusko	3 138	3 296	3 202	3 360	3 430	2,1
Brazílie	2 882	2 951	3 043	3 116	3 132	0,5
Japonsko	2 625	2 729	2 774	2 714	2 764	1,8
Vietnam	2 662	2 717	2 811	2 420	2 315	-4,3
Mexiko	1 913	1 983	2 116	2 153	2 145	-0,4
Jižní Korea	1 894	1 926	2 001	2 011	1 974	-1,8
Filipíny	1 732	1 801	1 883	1 806	1 729	-4,3
Kanada	865	873	913	967	940	-2,8
ostatní	6 698	6 882	7 122	7 027	6 887	-2,0
Celkem	**110 815**	**111 420**	**112 166**	**100 904**	**93 428**	**-7,4**

Pramen: USDA-FAS, April 2020
Pozámka.: Údaje za svět celkem jsou pouze za sledované země

Světový import vepřového masa se v roce 2020 podle odhadu USDA-FAS meziročně zvýší o 1,2 mil. t, tj. o 14,4 % na 9,6 mil. t vzhledem k očekávanému velmi vysokému růstu dovozu Číny. Tento největší světový importér doveze rekordních 3,9 mil. t., což bude představovat ve srovnání s předchozím rokem zvýšení o 1,4 mil. t (tj. o 57,1 %) a na celkovém světovém dovozu se bude podílet 40 %. Růst importu se očekává také na Filipínách (o 26,1 %), v Kanadě (o 5,4 %), v Chile (15,7 %) a v Kolumbii (2,9 %). U dalších významných světových importérů dojde podle USDA k omezení dovozu vepřového masa s ohledem na nižší ekonomický růst a pokles poptávky po stravovacích službách v důsledku pandemie COVID-19.

Největší pokles dovozu vepřového masa se očekává v USA (o 13,6 %), dále pak v Hongkongu (o 12,4 %), Austrálii (o 10,8 %) a v Jižní Koreji (o 9,9 %). Naopak dovoz druhého největšího světového importéra Japonska se v roce 2020 pravděpodobně udrží na vysoké úrovni 1,5 mil. t.

Tab. A.2.3: Dovoz vepřového masa ve světě v letech 2016–2020 v tis. t

Země	2016	2017	2018	2019	předp. 2020	odhad 2020/2019 v %
Čína	2 021	1 501	1 457	2 451	3 850	57,1
Japonsko	1 360	1 473	1 480	1 493	1 490	-0,2
Mexiko	843	885	972	975	950	-2,6
Jižní Korea	615	645	753	694	625	-9,9
USA	495	506	473	428	370	-13,6
Hong Kong	409	447	411	331	290	-12,4
Filipíny	193	239	283	222	280	26,1
Kanada	211	218	228	242	255	5,4
Austrálie	210	215	216	269	240	-10,8
Chile	72	93	96	134	155	15,7
Kolumbie	65	97	127	138	142	2,9
ostatní	1 082	1 191	1 045	1 041	980	-5,9
Celkem	**7 576**	**7 510**	**7 541**	**8 418**	**9 627**	**14,4**

Pramen: USDA-FAS, April 2020
Pozámka.: Údaje za svět celkem jsou pouze za sledované země

V roce 2020 se očekává meziroční zvýšení celkového světového exportu vepřového masa o 1,1 mil. t (12,3 %) na 10,5 mil. t vlivem silné poptávky Číny. Největší meziroční zvýšení se očekává u druhého nejvýznamnějšího exportéra USA, a to o 524 tis. t (tj. o 18,3 %) na rekordních 3,4 mil. t. V loňském roce zaznamenaly USA významný nárůst vývozu vepřového masa a tento trend pokračoval také v prvních čtyřech měsících roku 2020. Zejména Čína hraje stále důležitější roli jako cílová země, neboť přibližně dvě třetiny exportu vepřového masa Spojených států směřují na čínský trh. Za leden až duben t.r. došlo v USA meziročně ke 40% nárůstu vývozu vepřového masa. Důvody tohoto vývoje jsou na jedné straně expanze tuzemské produkce a na druhé straně velmi nízká cena vepřového masa ve Spojených státech v mezinárodním porovnání. Naproti tomu z celkového čínského dovozu vepřového masa tvoří podíl USA jen třetinu. Rekordní výše dodávek na globální trh se očekává také u předního světového exportéra, kterým je EU. Vyvezených 3,9 mil. t bude představovat 37 % celkového světového vývozu roku 2020 a ve srovnání s předchozím rokem to bude zvýšení o 349 tis. t (tj. o 9,8 %). Čína bude pro EU představovat opět nejvýznamnějšího odběratele vepřového masa.

Rovněž další světoví exportéři dosáhnou v roce 2020 rekordních vývozů. Kanada podle odhadu USDA-FAS vyveze 1,4 mil. t., tj. o 7,1 % meziročně více. Výraznější nárůst exportu se očekává u Brazílie, Chile a Mexika, a to v porovnání s předchozím rokem o 16,1 %, resp. o 14,3 %, resp. o 15,2 %.

Tab. A.2.4: Vývoz vepřového masa ve světě v letech 2016–2020 v tis. t

Země	2016	2017	2018	2019	předp. 2020	odhad 2020/2019 v %
EU	3 034	2 764	2 838	3 551	3 900	9,8
USA	2 376	2 555	2 665	2 867	3 391	18,3
Kanada	1 266	1 290	1 277	1 284	1 375	7,1
Brazílie	820	776	722	861	1 000	16,1
Chile	163	162	190	223	255	14,3
Mexiko	141	169	177	230	265	15,2
Čína	190	207	202	135	100	-25,9
Rusko	21	30	37	68	75	10,3
Austrálie	33	38	41	33	35	6,1
Jižní Afrika	14	16	17	17	17	0,0
Srbsko	10	14	13	13	12	-7,7
ostatní	86	76	66	51	53	3,9
Celkem	**8 154**	**8 097**	**8 245**	**9 333**	**10 478**	**12,3**

Pramen: USDA-FAS, April 2020
Pozámka.: Údaje za svět celkem jsou pouze za sledované země

3. Trh s vepřovým masem v EU

Vývoj na trhu v roce 2019

EU si trvale udržuje pozici druhého největšího producenta vepřového masa na světě hned za Čínou a zároveň zaujímá první místo v exportu před USA a Kanadou. Díky této pozici má možnost se významně podílet na vývoji globálního trhu s vepřovým masem. Jakékoli změny, které se stanou v odvětví vepřového masa na světovém trhu, se promítají bezprostředně na vnitřním trhu jednotlivých členských zemí Unie.

Trh s vepřovým masem v EU byl v roce 2019 charakterizován nepatrným meziročním snížením stavů prasat, mírným poklesem produkce a zvýšením vývozů i dovozů. Ceny jatečných prasat a vepřového masa po propadu v loňském roce opět posílily.

Stavy prasat celkem se v EU ke konci roku 2019 meziročně velmi mírně snížily o 243,5 tis. ks (tj. o 0,2 %) na 147,9 mil. ks. V jednotlivých regionech byl však vývoj rozdílný. Ve Španělsku, které se stalo v roce 2015 největším chovatelem v rámci EU 28 se stavy prasat proti předchozímu roku zvýšily o 441,9 tis. ks (tj. o 1,4 %) na 31,2 mil. ks. Naproti tomu druhé Německo redukovalo počty prasat meziročně o 519,2 tis. ks (tj. o 2,0 %) na 25,9 mil. ks a třetí Francie vykázala pokles o 203,0 tis. ks (tj. o 1,5 %) na 13,4 mil. ks. K dalším státům, ve kterých došlo k meziročnímu snížení stavů patří zejména Bulharsko (o 24,9 %), Maďarsko (o 8,3 %) a Slovinsko (o 7,3 %). Naopak jejich růst byl zaznamenán např. ve Švédsku (o 4,5 %), Estonsku (o 3,9 %) a v Lotyšsku (o 3,0 %). Stavy prasnic zaznamenaly po poklesu v předchozím roce jen velmi mírné oživení, a to o 46,0 tis. ks (tj. o 0,4 %) na 11,8 mil. ks. Z významných chovatelů se zvýšil počet prasnic především v Nizozemsku, a to o 80 tis. ks (tj. o 8,3 %) na 1,0 mil. ks a také u největšího chovatele Španělska – o 76,5 tis. ks (tj. o 3,1 %) na 2,6 mil. ks. Naproti tomu v Německu došlo ve srovnání s rokem 2018 ke snížení, a to o 53,4 tis. ks prasnic (tj. o 2,9 %) na 1,8 mil. ks a v Dánsku ke stagnaci na 1,2 mil. ks.

Tab. A.3.1: Struktura stavů prasat v EU k prosinci let 2018 a 2019 (v tis. ks)

	Prasata celkem			Selata (0–20 kg)			Prasnice			Zapuštěné prasnice		
	2018	2019	%	2018	2019	%	2018	2019	%	2018	2019	%
Španělsko	30 804	31 246	1,4	8 551	8 341	-2,5	2 501	2 577	3,1	1 677	1 732	3,3
Německo	26 445	25 926	-2,0	7 672	7 662	-0,1	1 837	1 784	-2,9	1 314	1 293	-1,6
Francie	13 713	13 510	-1,5	3 350	3 308	-1,3	1 018	984	-3,3	718	694	-3,3
Dánsko	12 642	12 728	0,7	4 543	4 563	0,4	1 243	1 244	0,1	775	785	1,3
Nizozemsko	11 909	11 921	0,1	5 287	5 002	-5,4	967	1 047	8,3	640	661	3,3
Polsko	11 028	11 216	1,7	2 279	2 288	0,4	745	757	1,6	502	520	3,6
Itálie	8 492	8 510	0,2	1 407	1 412	0,3	557	556	-0,1	464	463	-0,4
Belgie	6 209	6 085	-2,0	1 597	1 585	-0,7	403	396	-1,7	331	328	-0,9
Velká Británie	4 648	4 725	1,7	1 216	1 189	-2,2	490	498	1,6	340	347	2,1
Rumunsko	3 925	4 030	2,7	698	716	2,5	309	316	2,4	188	193	2,5
Maďarsko	2 872	2 634	-8,3	690	656	-4,9	258	231	-10,5	166	148	-10,8
Rakousko	2 777	2 773	-0,1	653	651	-0,3	229	230	0,7	161	162	0,3
Portugalsko	2 205	2 216	0,5	763	801	4,9	236	234	-0,8	163	161	-1,7
Irsko	1 572	1 613	2,6	437	452	3,4	142	144	1,5	97	99	2,3
EU-28	**148 167**	**147 923**	**-0,2**	**41 524**	**40 954**	**-1,4**	**11 784**	**11 830**	**0,4**	**8 055**	**8 078**	**0,3**

Pramen: Eurostat

Produkce vepřového masa v EU se v roce 2019 (po růstu v předchozím roce) meziročně mírně snížila o 133,3 tis. t (tj. o 0,6 %) na 23,7 mil. t. Příčinou tohoto vývoje byl pokles výroby v nových členských zemích (NČZ 13) meziročně o 229,9 tis. t (tj. o 2,6 %) na 8,5 mil. t. Naproti tomu v EU 15, která se na celkové produkci EU podílela 64 %, došlo ve srovnání s předchozím rokem k růstu produkce o 96,6 tis. t (tj. o 0,6 %) na 15,2 mil. t. Největší evropský producent vepřového masa Německo, které vyrobilo 22 % z celkové Unijní produkce, objem výroby proti roku 2018 snížilo o 117,0 tis. t (tj. o 2,2 %) na 5,2 mil. t.

Naopak druhé v pořadí Španělsko navýšilo produkci v porovnání s předchozím rokem o 96,7 tis. t (tj. o 2,1 %) na 4,6 mil. t. Z dalších významných zemí zvýšilo svou produkci Nizozemsko (o 6,0 %) a Francie (o 0,9 %), naopak k meziročnímu snížení došlo v Itálii (o 1,6 %), v Belgii (o 3,2 %), v Polsku (o 5,0 %) a v Dánsku (o 5,2 %).

Tab. A.3.2: Výroba vepřového masa ve vybraných zemích EU (v tis t j. hm.)

Země	2015	2016	2017	2018	2019	2019/2018 v %
Německo	5 562	5 579	5 455	5 343	5 226	97,8
Španělsko	3 855	4 181	4 299	4 530	4 627	102,1
Francie	2 163	2 206	2 177	2 182	2 200	100,9
Polsko	1 906	1 963	1 990	2 082	1 979	95,0
Nizozemsko	1 456	1 453	1 456	1 536	1 628	106,0
Dánsko	1 599	1 567	1 530	1 581	1 499	94,8
Itálie	1 486	1 544	1 467	1 471	1 448	98,4
Belgie	1 124	1 061	1 045	1 073	1 039	96,8
Velká Británie	898	919	903	927	960	103,6
Rakousko	528	511	505	510	502	98,5
Maďarsko	409	432	435	436	435	99,8
Portugalsko	377	375	356	362	366	101,2

Země	2015	2016	2017	2018	2019	2019/2018 v %
Rumunsko	330	337	328	365	343	93,8
Irsko	276	283	294	303	304	100,4
Švédsko	234	234	240	249	240	96,5
ČR	228	220	211	211	210	99,4
EU 15	**14 393**	**14 741**	**14 645**	**15 090**	**15 187**	**100,6**
EU 13	**8 719**	**8 822**	**8 717**	**8 756**	**8 526**	**97,4**
EU 28	**23 112**	**23 563**	**23 362**	**23 846**	**23 713**	**99,4**

Pramen: Eurostat

Osm největších producentů vepřového masa zaujímá přes 80 % celkové výroby EU. Dva nejvýznamnější Německo a Španělsko vyrobili v roce 2019 dohromady 42 % z veškeré produkce vepřového masa Unie. Zatímco ve Španělsku vykazují stavy prasat i výroba vepřového masa rostoucí tendenci, v Německu je tendence opačná.

Graf A.3.1: Nejvýznamnější producenti vepřového masa a jejich podíl na výrobě EU v roce 2019

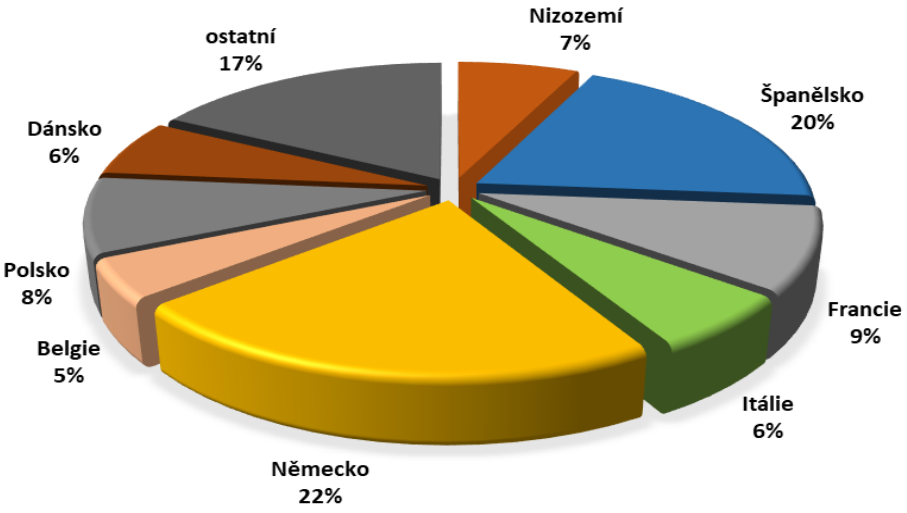

Pramen: Eurostat

Graf A.3.2: Vývoj stavů prasat a výroby vepřového masa ve Španělsku a Německu v letech 2010–2019 v tis. ks a tis. t

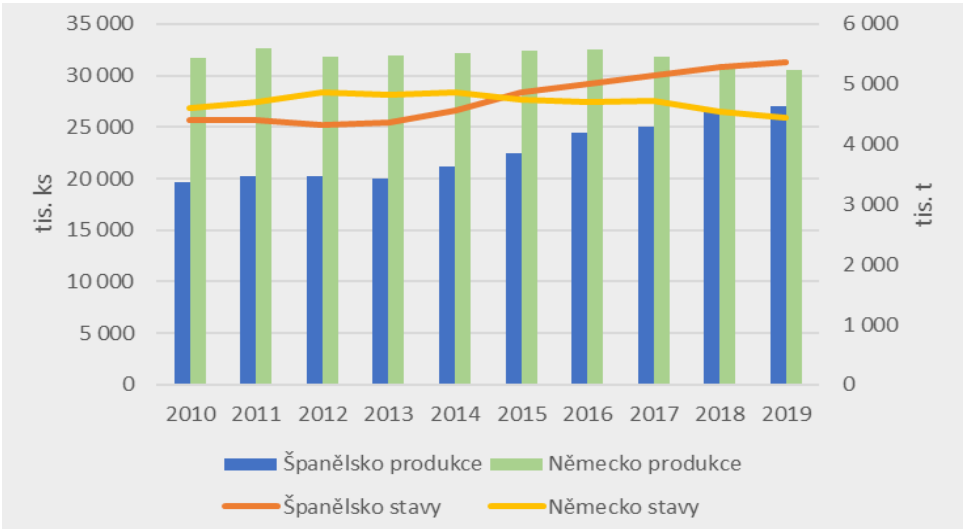

Pramen: Eurostat

Celková spotřeba vepřového masa v EU se v roce 2019 podle předběžných údajů ve srovnání s předchozím rokem snížila o 722 tis. t (tj. o 3,7 %) a dosáhla 19,0 mil. t. Roční spotřeba vepřového masa na obyvatele v EU klesla podle odhadu o 3,8 % na 33,2 kg, což představovalo 49,5% podíl ze spotřeby masa celkem. Míra soběstačnosti v průměru EU se podle údajů Evropské Komise meziročně zvýšila vlivem poklesu spotřeby o 3 p. b. na 121 %.

Evropská Unie zvýšila v roce 2019 export vepřového masa na globální trh meziročně o 796 tis. t (tj. o 20,2 %) na rekordních 4,7 mil. t. Hlavní příčinou tohoto vývoje byl výrazní nárůst dodávek do Číny. EU tomuto největšímu globálnímu odběrateli v roce 2019 dodala 2,4 mil. t, což bylo ve srovnání s předchozím rokem o 1,1 mil. t (tj. o 78,1 %) vepřového masa více. Pro Unii představovala Čína nejvýznamnějšího odběratele s podílem 51,1 % z veškerého exportu. Meziročně vyšší vývoz z EU byl zaznamenán také do Vietnamu (o 9,0 %), Austrálie (o 8,1 %) a velmi mírně se zvýšily dodávky vepřového masa druhému největšímu importérovi Japonsku (o 0,3 %). Naopak k poklesu exportu došlo do Jižní Koreje (o 22,7 %), Filipín (o 20,7 %) a Hongkongu (o 7,4 %).

Graf A.3.3: Vývoj vývozu vepřového masa z EU a jeho meziroční změna v letech 2016–2019

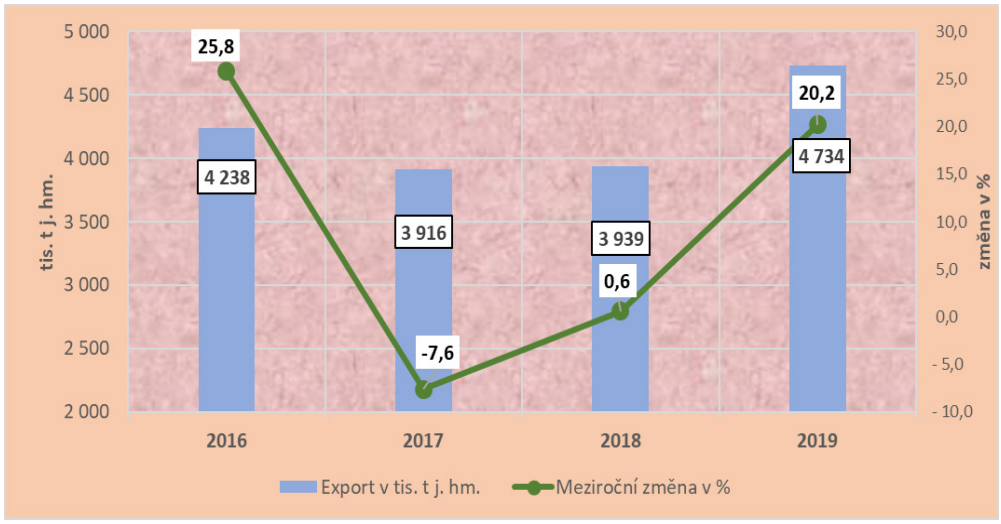

Pramen: DG AGRI

Hlavní vývozní položkou bylo, obdobně jako v předchozích letech, vepřové maso mražené s 2,8 mil. t, následovaly vnitřnosti s 1,4 mil. t. Téměř zanedbatelný podíl z celkového vývozu představovalo vepřové sádlo s 280 tis. t a uzeniny s 164 tis. t.

Graf A.3.4: Struktura vývozu vepřového masa z EU v roce 2019

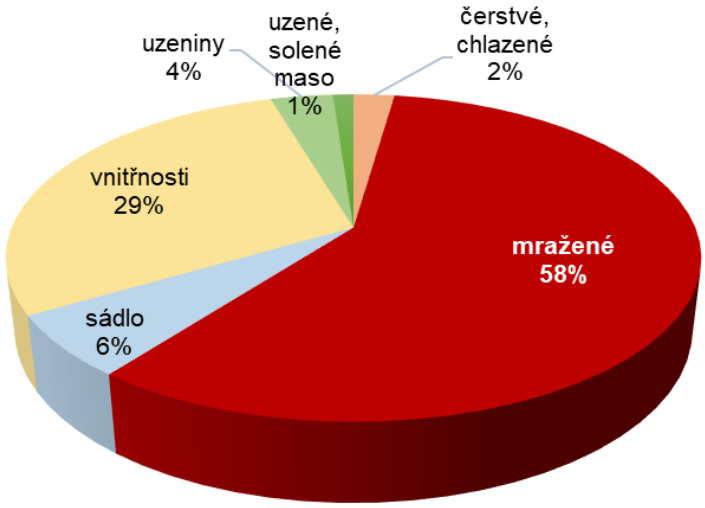

Pramen: Evropská komise

Dovoz vepřového masa do EU byl i v roce 2019 (ve srovnání s vývozem) tradičně zanedbatelný. Proti předchozímu roku se však rovněž zvýšil, a to o 4,4 tis. t (tj. o 12,8 %) na 38,5 tis. t. Nejvýznamnějším dodavatelem zůstalo Švýcarsko, odkud bylo importováno 18,7 tis. t, což bylo o 4,1 % méně než v předchozím roce. Podíl na celkovém importu Unie z této destinace klesl z 57,1 % v roce 2018 na 48,6 % v roce 2019.

Ceny zemědělských výrobců jatečných prasat na reprezentativních trzích v průměru EU v roce 2019 po poklesu v předchozím roce meziročně opět posílily, a to o 27,04 €/100 kg j. hm. (tj. o 19 %) na 169,08 €/100 kg j. hm. K růstu CZV jatečných prasat tř. E došlo v Unii ve srovnání s předchozím rokem ve všech členských zemích s výjimkou Malty, kde se naopak cena snížila o 1,8 %. U 22 států se CZV meziročně zvýšila o více než 10 %, z toho u 6 z nich byl růst ve srovnání s rokem 2018 vyšší než 20 %. Z nejvýznamnějších producentů EU 15 došlo meziročně k nejvýraznějšímu zdražení jatečných prasat v Dánsku (o 28,4 %), dále pak v Nizozemí (o 25,4 %), v Belgii (o 22,9 %), Německu a ve Francii (oba shodně 21,6 %). Z NČZ se cena zvýšila nejvýrazněji v Maďarsku (o 19,7 %), Polsku (o 19,4 %) a v ČR (o 19, 8 %).

Graf A.3.5: CZV jatečných prasat tř. E ve vybraných zemích a v průměru EU v letech 2018 a 2019 v EUR/100 kg j. hm. a její změna v %

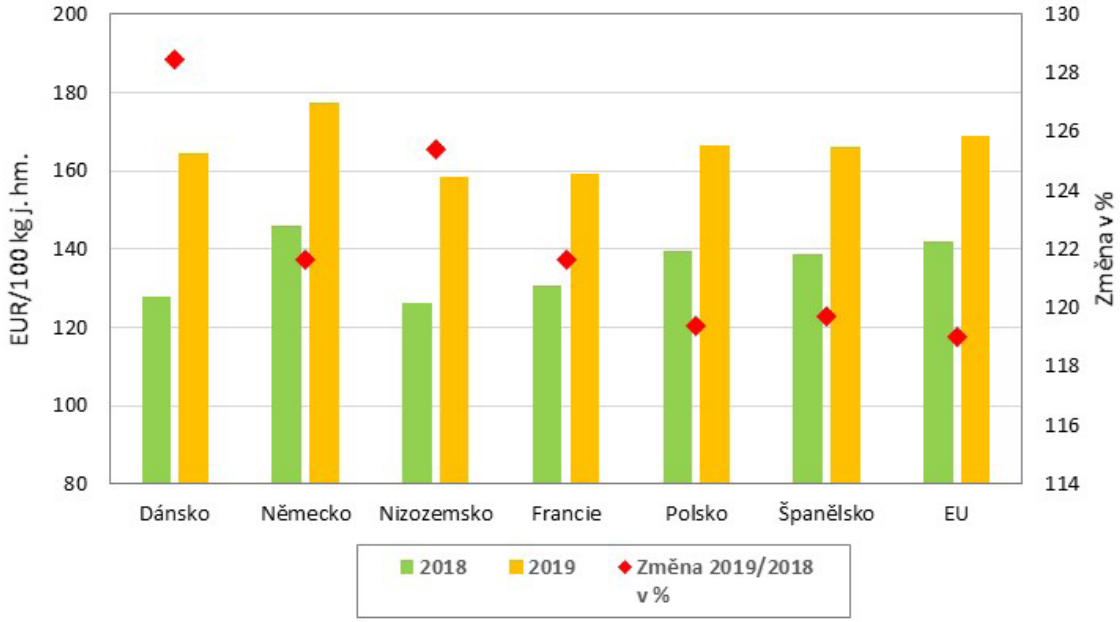

Pramen: Evropská komise

V porovnání s průměrem let 2014–2018 byly v roce 2019 ceny jatečných prasat ve všech zemích EU vyšší, a to v průměru o 20,2 EUR/100 kg j. hm.

Tab. A.3.3: Vývoj CZV jatečných prasat tř. E na reprezentativních trzích EU ve vybraných zemích v EUR/100 kg j. hm. a její změna 2019/2018 v %

Země	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Průměr 2014–2018	Změna 2019/2014–2018 v %
Německo	158,4	142,6	151,8	165,9	146,0	177,5	152,9	116,1
Maďarsko	161,3	144,7	152,2	168,8	148,1	177,2	155,0	114,3
Rakousko	159,5	143,8	150,0	166,7	148,7	175,7	153,7	114,3
Slovensko	163,7	145,3	151,2	168,6	147,8	175,0	155,3	112,7
Chorvatsko	164,7	144,9	149,0	165,2	146,9	169,9	154,2	110,2

Země	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Průměr 2014–2018	Změna 2019/2014–2018 v %
ČR	158,4	140,9	145,8	161,1	139,6	167,2	149,2	112,1
Polsko	154,6	137,0	145,0	160,1	139,5	166,5	147,2	113,1
Španělsko	169,0	139,4	139,4	154,8	138,8	166,1	148,3	112,0
Dánsko	146,0	130,1	136,8	148,7	128,0	164,4	137,9	119,2
Francie	146,4	134,5	138,8	148,9	130,8	159,1	139,9	113,8
Nizozemsko	138,1	121,8	132,0	146,5	126,3	158,3	132,9	119,1
Belgie	139,7	121,8	129,1	141,9	116,0	142,5	129,7	109,9
EU 28	**156,4**	**139,6**	**146,0**	**160,7**	**142,0**	**169,1**	**148,9**	**113,5**

Pramen: Evropská komise

Očekávaný vývoj na trhu v roce 2020

Podle prognózy Evropské komise by se měla produkce vepřového masa v EU v roce 2020 mírně zvýšit vzhledem k pokračování růstu poptávky Asie, z toho především Číny. Vyšší poptávka v tomto asijském regionu bude držet ceny jatečných prasat na vysoké úrovni a vytvářet tlak na výkrm zvířat do vyšších porážkových hmotností. Hlavní podíl na růstu unijního exportu bude mít expanze Španělska, které využije příležitost na čínském trhu. V roce 2019 totiž Španělsko zdvojnásobilo vývoz vepřového masa do Číny a zaujímalo 28% podíl z celkového čínského exportu. V roce 2020 se očekává, že se stane předním producentem EU co do množství poražených zvířat, nicméně vzhledem k nižším porážkovým hmotnostem španělských prasat, zůstane co do objemu čelním producentem Německo. Pandemie Covid-19 zřejmě výrazně neovlivní trh s vepřovým masem (s výjimkou určitých specifických potravinářských produktů).

Hrubá produkce EU 27 (bez Velké Británie) se podle Evropské komise v roce 2020 zvýší ve srovnání s předchozím rokem o 150 tis. t (tj. o 0,7 %) na 23,22 mil. t. Čistá produkce vepřového masa meziročně vzroste o 152 tis. t (tj. o 0,7 %) na 23,18 mil. t.

Spotřeba vepřového masa bude i v roce 2020 nejspíš meziročně nižší, podle EK klesne o 348 tis. t (tj. o 1,8 %) na 18,7 mil. t. Také spotřeba na obyvatele bude pokračoval v klesajícím trendu a v porovnání s předchozím rokem oslabí o 2,2 % na 32,5 kg/os/rok. Podíl spotřeby vepřového masa na celkové spotřebě masa meziročně klesne o 0,6 p. b. na 48,9 %, a to vzhledem k vyšší ceně vepřového masa, která se částečně podílí na změně preferencí spotřebitelů směrem k jiným druhům masa (převážně kuřecímu). Míra soběstačnosti se podle odhadu vzhledem k vyšší produkci a nižší spotřebě vepřového masa zlepší ve srovnání s předchozím rokem o 3 p. b. na 124 %.

Export vepřového masa se podle odhadu v roce 2020 v EU 27 zvýší v porovnání s předchozím rokem o 500 tis. t (tj. o 12,0 %) na 4,7 mil. t. Naproti tomu vývoz živých prasat bude meziročně slabší o 2 tis. t (tj. o 3,0 %) a dosáhne 41 tis. t. Import vepřového masa se dle odhadu zvýší o 1 tis. t (tj. o 1,0 %) na 171 tis. t. EU. Odhaduje se, že čínská poptávka by měla přetrvávat a očekává se, že celkový vývoz z EU na čínský trh poroste a tento východoasijský region bude opět hlavním odbytištěm unijního vepřového masa. Ačkoli se sektor vepřového masa v Číně snaží zotavit z výskytu onemocnění AMP, který zredukoval tamní stádo prasat o více než 40 %, jeho obnova bude pravděpodobně zpožděna narušením onemocnění Covid-19. V roce 2020 by čínská produkce měla dále klesat, odborníci odhadují meziroční pokles o 15–25 %. Pro pokrytí spotřeby v této zemi bude pokračovat vysoká poptávka po dovozech, přesto se však odhaduje, že výpadek čínské produkce, ani tak nebude pokryt dostupnými světovými dodávkami.

Podle evropských expertů na trh reagovaly v členských zemích ceny jatečných prasat na Covid-19 jen mírně, a odhaduje se, že by se měly držet dále na vysokých úrovních. Hlavním rizikem rovněž zůstává možnost šíření AMP v EU.

Graf A.3.6: Vývoj CZV jatečných prasat tř. E ve vybraných zemích na reprezentativních trzích EU v I. čtvrtletí 2019 a 2020 (€/100 kg j. hm.)

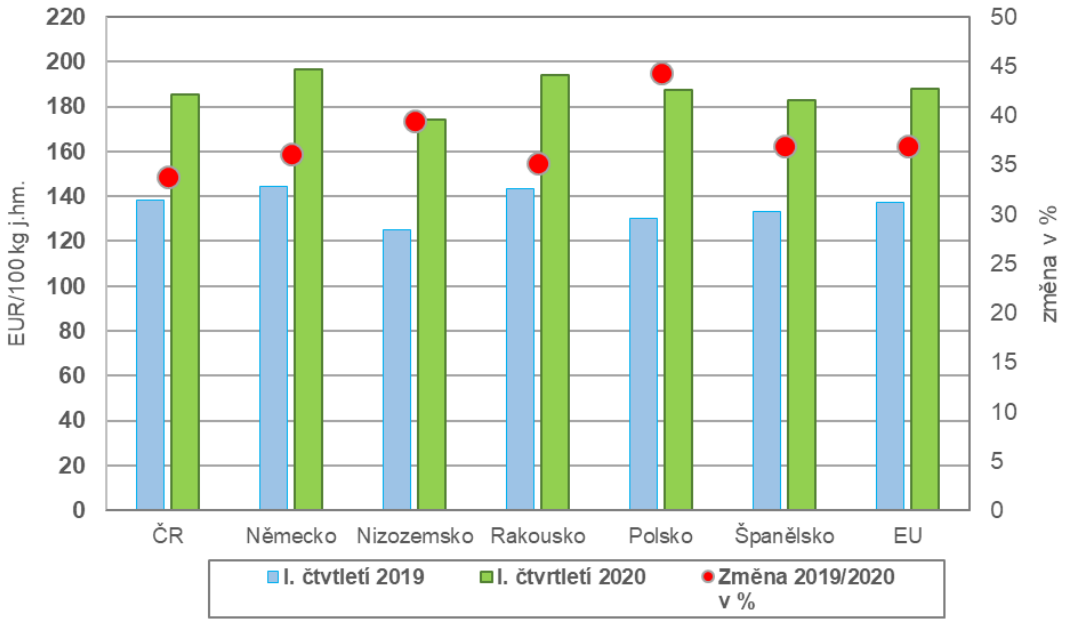

Pramen: Evropská komise

Druhým nejvýznamnějším vývozním trhem se pro EU v roce 2020 stane Velká Británie a odsune tak Japonsko na třetí pozici.

Graf A.3.7: Vývoj exportu vepřového masa EU do jednotlivých zemí světa v letech 2015–2019 a očekávaný objem vývozu v roce 2020 (v tis. t j. hm.)

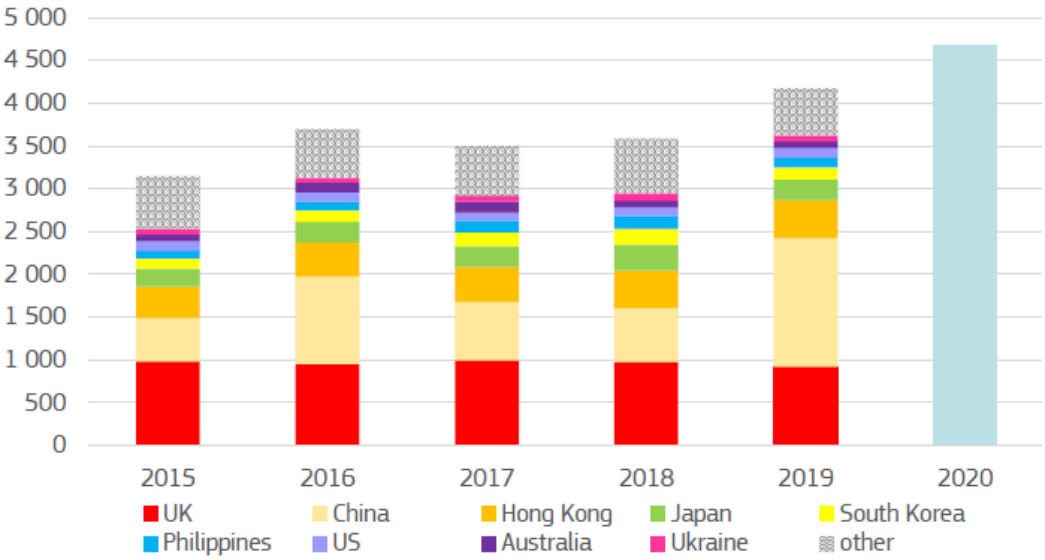

Pramen: Evropská komise

Ceny jatečných prasat třídy E se vlivem vysoké poptávky Číny v prosinci 2019 dostaly k hranici 200 EUR/100 kg, což představovalo 45% meziroční růst. Poté na začátku roku 2020 CZV kolísaly kolem 180 EUR/100 kg, mírně zareagovaly na pandemii Covid-19, ale vzhledem k pokračující zvýšené poptávce Číny by se měly i přes omezení restauračních provozů držet na vysoké úrovni. Hlavním rizikem pro ně zůstává šíření afrického moru prasat, který je v EU stále přítomen, ale šíří se pomalu. V únoru 2020 potvrdilo své první ohnisko nákazy Řecko a k tomuto datu je tak AMP přítomen v celkem deseti členských státech: Bulharsku, Estonsku, Litvě, Lotyšsku, Polsku, Rumunsku, Slovensku, Maďarsku, Itálii (Sardinie) a Řecku.

Situace na čínském trhu s vepřovým masem

Čína reprezentuje největšího producenta vepřového masa na světě s chovem více než poloviny světové populace prasat. Výskyt onemocnění AMP v zemi ovlivnil v letech 2018 a 2019 celé odvětví. Stavy prasat k prosinci roku 2019 se v zemi meziročně snížily o 27,5 % na 310,4 mil. ks. Počet poražených prasat v loňském roce klesl o 21,6 % na 544,19 mil. ks. V roce 2019 vyrobila Čína 42,6 mil. t masa, což bylo o 21,3 % méně než v roce 2018 a nejméně za posledních šestnáct let.

Čína je zároveň největším spotřebitelem vepřového masa na světě, když roční domácí spotřeba na obyvatele převyšuje v průměru 30 kg a očekává se, že dále poroste. Aby pokryla rostoucí tuzemskou poptávku způsobenou poklesem výroby, zvýšila Čína v roce 2019 objem dovozeného vepřového masa o 68 % na téměř 2,5 mil. t. Čínské ceny potravin loni vzrostly částečně i z důvodu prudkého růstu cen vepřového masa. Náklady na vepřové maso se zvyšovaly v důsledku nedostatku produkce, což vedlo k inflaci až na úroveň téměř osmiletého maxima. Čínská vláda se snaží stabilizovat ceny tím, že uvolnila stovky tisíc tun zmrazeného vepřového masa z rezerv.

Země se znovu snaží obnovit produkci vepřového masa na úroveň před rokem 2018, kdy se africký mor prasat objevil poprvé. To je obtížné, protože některé regiony v zemi stále bojují výskytem tohoto virového onemocnění. Zejména v severní Číně stále existuje mnoho divokých prasat u nichž se virus nekontrolovaně šíří. Čína plánuje vyprodukovat více jatečných prasat za hranicemi své země. Zejména má zájem o země se stabilním obchodním vztahem s Čínou a země bez výskytu afrického moru prasat.

Graf A.1.4: Vývoj produkce a dovozu vepřového masa Číny v letech 2016–2019 a na rok 2020 (v mil. t)

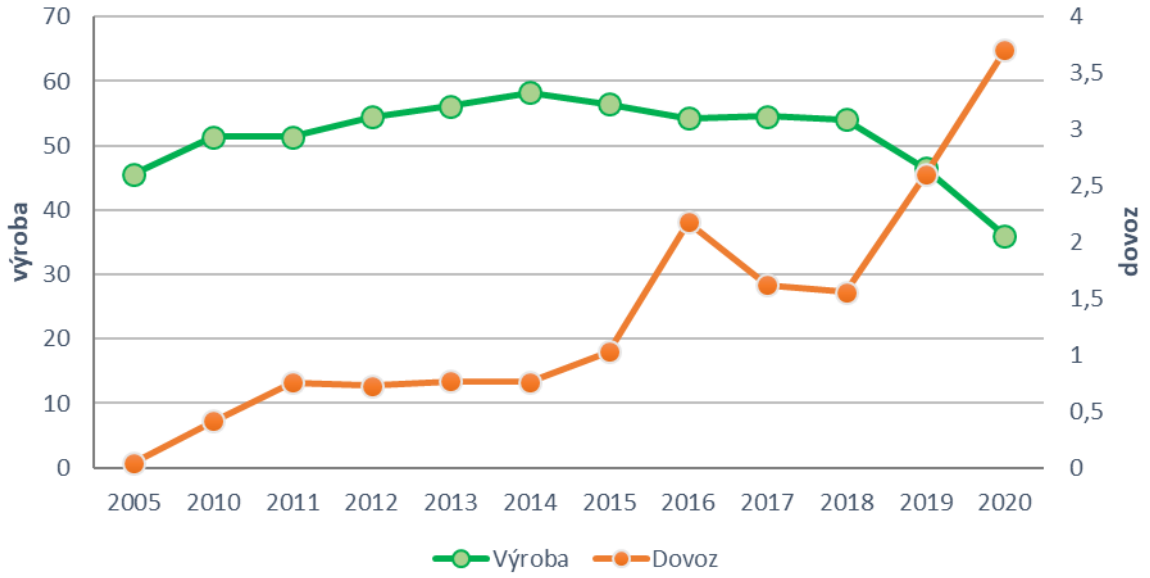

Vepřové maso vyrobené v zahraničí má být určeno pro čínský trh. Čínská vláda podporuje společnosti zabývající se výrobou vepřového masa, aby investovaly do chovu prasat, a to jak přímo v zemi, tak i v zahraničí. Přední čínskou společností, která je specializovaná na zpracování masa a největší vepřovou společností na světě je WH Group (dříve Shuanghui Group). V roce 2013 získala tato společnost Smithfield Foods, největší společnost na zpracování vepřového masa ve Spojených státech, která působila také v Polsku a Rumunsku. Výsledkem je, že Čína produkuje prostřednictvím této společnosti vepřové maso v USA i v Evropě. Navíc v Číně probíhá obnova stáda za účasti velkých společností. Tyto společnosti mají dostatečný kapitál a kupují nebo pronajímají od jednotlivých chovatelů stáje pro chov prasat. Jedná se o farmy, které mají kapacitu nejméně 10 000 prasnic. Také realitní společnosti i pojišťovny investují do chovu prasat, protože kromě rizikového podnikání je produkce vepřového masa také velmi lukrativní. Prasata lze v zemi prodat za více než 5 EUR/ kg ž. hm. Zotavení čínské výroby vepřového masa však bude trvat roky, podle expertů na trh se odvětví vepřového masa v Číně vrátí na úroveň před AMP asi až v roce 2025.

B. EKONOMIKA VÝROBY VEPŘOVÉHO MASA V ČR A EU

Díky zapojení do projektu InterPIG má Česká republika k dispozici data pro mezinárodní srovnání vývoje ekonomiky produkce prasat. Tento projekt představuje uskupení 17 zemí, jejichž cílem je podat reprezentativní srovnání nákladů výroby vepřového masa. Data finanční a naturální povahy (tj. náklady, výnosy, produkce…) vycházejí z národních šetření nákladů prováděných v jednotlivých spolupracujících zemích a odpovídají průměrným nákladům a výkonnosti v jednotlivých zemích. Pro zajištění srovnatelnosti výsledků mezi jednotlivými zeměmi byla vytvořena jednotná šablona, ve které byl obsah a náplň jednotlivých položek definován tak, aby byly finanční a naturální položky co nejvíce porovnatelné mezi jednotlivými zeměmi. Výsledky poskytují relativně přesné informace umožňující srovnání průměrných výrobních nákladů mezi jednotlivými zeměmi zapojenými do projektu InterPIG. V České republice je hlavním zdrojem dat Výběrové šetření o nákladech a výnosech zemědělských výrobků, které každoročně zabezpečuje ÚZEI. Srovnání výrobních nákladů prasat bylo provedeno za roky 2016–2018 pro vybrané země EU, a to jednak s ohledem na významnost z hlediska produkce v rámci EU a také z pohledu jejich konkurence vůči ČR. Do srovnání byly zahrnuty Nizozemsko, Dánsko, Rakousko, Německo, Španělsko, Belgie, Francie, Maďarsko a Česká republika a také výsledky třetiny nejlepších podniků v České republice, Francii a Dánsku. Veškeré ekonomické údaje jsou vyjádřené v EUR/kg jatečně upraveného těla (JUT) za tepla.

Vzájemné srovnání ekonomiky výroby vepřového masa mezi hlavními evropskými producenty je tedy stále aktuálním tématem. Umožňuje vymezit pozici tuzemských chovatelů prasat vůči mezinárodní konkurenci a zjistit příčiny rozdílných ekonomických výsledků.

Ceny a náklady v chovu prasat

Průměrné výrobní náklady ve sledovaných zemích EU dosahovaly v letech 2016–2018 1,48–1,52 €/kg JUT za tepla. V roce 2018 průměrné náklady vzrostly o 2,5 % na 1,52 €/kg JUT za tepla. Vývoj realizační ceny v roce 2018 byl ve všech sledovaných zemích velmi nepříznivý, realizační cena meziročně poklesla v průměru o 12,6 % na 1,37 €/kg JUT za tepla, což se velmi negativně promítlo do ekonomiky výroby, která se ve všech sledovaných zemích meziročně zhoršila.

Česká republika patří společně s Rakouskem, Maďarskem a Německem k zemím s nejvyššími výrobními náklady. Naopak Dánsko, Španělsko, Francie a Belgie jsou tradiční země s nejnižšími výrobními náklady. V ČR bylo v letech 2016–2018 vynakládáno o 0,09–0,2 €/kg JUT více ve srovnání s průměrnými náklady sledovaných zemí EU.

V roce 2018 byly nejnižší výrobní náklady 1,39 €/kg JUT v Dánsku, nejvyšší 1,65 €/kg JUT v České republice. Na nejlepší evropské producenty (Dánsko, Španělsko, Francie a Belgie) Česká republika ztrácela 20–26 eurocentů/kg JUT, ve srovnání s Německem a Maďarskem to bylo 6–9 eurocentů/kg JUT a v porovnání s Rakouskem byly náklady srovnatelné. Česká republika a Rakousko byly zeměmi s nejvyššími výrobními náklady v roce 2018 (Tabulka B.1).

Náklady nejlepší třetiny podniků v Dánsku a Francii byly v roce 2018 nižší o cca 0,12–0,18 €/kg JUT za tepla než průměr sledovaných zemí EU. Ve třetině nejlepších podniků v ČR byly výrobní náklady v roce 2018 v průměru o 5 eurocentů/kg JUT nižší než průměrné náklady ČR, ve srovnání s průměrem vybraných zemí EU byly náklady vyšší o 8 eurocentů/kg JUT.

Tab. B.1: Výrobní náklady prasat (€/kg JUT za tepla)

Struktura nákladů (€/kg JUT za tepla)	Česká republika			Dánsko			Francie		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Náklady na krmiva	0,85	0,88	0,87	0,80	0,78	0,81	0,84	0,83	0,85
Veterinární náklady a léčiva	0,07	0,08	0,07	0,03	0,04	0,04	0,05	0,05	0,05
Náklady na obnovu stáda	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,03	0,05	0,05	0,05
Energie	0,04	0,04	0,05	0,04	0,03	0,04	0,04	0,04	0,04
Opravy a udržování	0,03	0,03	0,04	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03
Pracovní náklady	0,12	0,13	0,14	0,14	0,14	0,14	0,13	0,13	0,13
Odpisy	0,10	0,10	0,10	0,15	0,15	0,14	0,16	0,17	0,17
Finanční náklady	0,04	0,04	0,05	0,08	0,07	0,07	0,03	0,03	0,03
Ostatní náklady	0,30	0,35	0,31	0,10	0,08	0,08	0,09	0,09	0,09
Náklady celkem (Euro/kg JUT za tepla)	**1,56**	**1,67**	**1,65**	**1,40**	**1,35**	**1,39**	**1,41**	**1,42**	**1,44**
Realizační cena prasat	**1,41**	**1,56**	**1,35**	**1,40**	**1,53**	**1,26**	**1,40**	**1,50**	**1,33**
Zisk/ztráta	**-0,15**	**-0,11**	**-0,30**	**0,01**	**0,18**	**-0,13**	**-0,01**	**0,08**	**-0,11**

Struktura nákladů (€/kg JUT za tepla)	Belgie			Nizozemsko			Rakousko		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Náklady na krmiva	0,89	0,89	0,93	0,84	0,84	0,85	0,87	0,85	0,92
Veterinární náklady a léčiva	0,05	0,05	0,05	0,04	0,04	0,04	0,07	0,07	0,08
Náklady na obnovu stáda	0,03	0,03	0,03	0,04	0,03	0,04	0,04	0,03	0,04
Energie	0,03	0,03	0,03	0,05	0,05	0,04	0,05	0,05	0,05
Opravy a udržování	0,01	0,01	0,01	0,04	0,04	0,04	0,04	0,05	0,05
Pracovní náklady	0,12	0,11	0,12	0,14	0,14	0,13	0,15	0,16	0,17
Odpisy	0,16	0,16	0,16	0,15	0,16	0,14	0,25	0,26	0,26
Finanční náklady	0,06	0,06	0,06	0,05	0,06	0,06	0,08	0,09	0,09
Ostatní náklady	0,08	0,09	0,08	0,20	0,18	0,18	0,04	0,04	0,02
Náklady celkem (Euro/kg JUT za tepla)	**1,42**	**1,42**	**1,45**	**1,55**	**1,53**	**1,52**	**1,58**	**1,58**	**1,66**
Realizační cena prasat	**1,43**	**1,54**	**1,30**	**1,40**	**1,53**	**1,34**	**1,52**	**1,68**	**1,51**
Zisk/ztráta	**0,00**	**0,12**	**-0,15**	**-0,15**	**0,00**	**-0,18**	**-0,06**	**0,10**	**-0,15**

Struktura nákladů (€/kg JUT za tepla)	Německo			Španělsko			Maďarsko		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Náklady na krmiva	0,83	0,84	0,89	0,91	0,90	0,92	0,97	0,89	0,93
Veterinární náklady a léčiva	0,06	0,06	0,07	0,06	0,07	0,07	0,05	0,05	0,05
Náklady na obnovu stáda	0,03	0,03	0,04	0,03	0,03	0,04	0,05	0,02	0,04
Energie	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,04	0,02	0,05	0,05
Opravy a udržování	0,06	0,06	0,06	0,02	0,02	0,03	0,01	0,01	0,01
Pracovní náklady	0,14	0,14	0,15	0,10	0,10	0,10	0,12	0,14	0,14
Odpisy	0,18	0,19	0,19	0,10	0,10	0,10	0,14	0,14	0,16
Finanční náklady	0,05	0,05	0,06	0,03	0,03	0,03	0,08	0,06	0,06
Ostatní náklady	0,09	0,10	0,10	0,06	0,06	0,07	0,11	0,12	0,13
Náklady celkem (Euro/kg JUT za tepla)	**1,50**	**1,52**	**1,60**	**1,35**	**1,35**	**1,39**	**1,55**	**1,49**	**1,56**
Realizační cena prasat	**1,44**	**1,58**	**1,38**	**1,40**	**1,57**	**1,41**	**1,46**	**1,59**	**1,42**
Zisk/ztráta	**-0,06**	**0,05**	**-0,22**	**0,05**	**0,22**	**0,02**	**-0,08**	**0,10**	**-0,14**

Struktura nákladů (€/kg JUT za tepla)	ČR Top33			Dánsko Top33			Francie Top33		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Náklady na krmiva	0,81	0,85	0,86	0,76	0,73	0,78	0,77	0,76	0,80
Veterinární náklady a léčiva	0,06	0,07	0,07	0,03	0,04	0,04	0,05	0,05	0,05
Náklady na obnovu stáda	0,02	0,02	0,01	0,02	0,02	0,02	0,04	0,043	0,05
Energie	0,05	0,05	0,04	0,04	0,03	0,04	0,04	0,04	0,04
Opravy a udržování	0,03	0,03	0,04	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03
Pracovní náklady	0,10	0,11	0,14	0,14	0,13	0,14	0,08	0,12	0,12
Odpisy	0,10	0,10	0,10	0,14	0,14	0,14	0,17	0,16	0,17
Finanční náklady	0,04	0,04	0,05	0,07	0,07	0,07	0,03	0,03	0,03
Ostatní náklady	0,29	0,36	0,29	0,09	0,08	0,08	0,09	0,10	0,11
Náklady celkem (Euro/kg JUT za tepla)	**1,48**	**1,62**	**1,60**	**1,32**	**1,27**	**1,33**	**1,30**	**1,31**	**1,40**
Realizační cena prasat	**1,41**	**1,56**	**1,35**	**1,41**	**1,53**	**1,26**	**1,42**	**1,52**	**1,34**
Zisk/ztráta	**-0,07**	**-0,06**	**-0,25**	**0,09**	**0,26**	**-0,08**	**0,12**	**0,21**	**-0,05**

Pramen: InterPig; ÚZEI

Z podrobnějšího průzkumu jednotlivých nákladových položek vyplývá, že Česká republika je v hlavních nákladových položkách plně konkurenceschopná s ostatními sledovanými zeměmi EU, nákladové položky dosahují průměrných nákladů, nebo nižších (Tab. B.1, Graf B.1). Zásadní rozdíl byl zjištěn v položce ostatní náklady, která zahrnuje ostatní přímé náklady, pojištění, úroky, náklady pomocných činností a režijní náklady tzn. veškeré náklady, které dle definice nebylo možné zahrnout jinam.

Graf B.1: Struktura nákladů a výnosy (€/kg JUT za tepla)

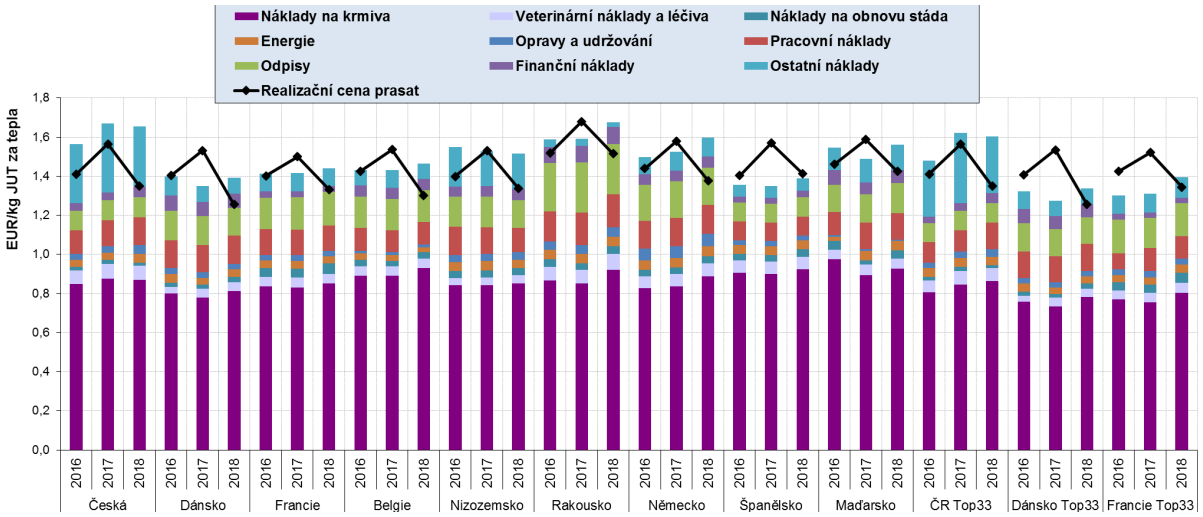

Pramen: InterPig; ÚZEI

Jak ukazuje graf B.2, průměrné náklady na krmiva vybraných zemí EU se v letech 2016–2018 pohybovaly na úrovni 0,86-0,89 €/kg JUT, přičemž v roce 2018 meziročně vzrostly o 3,6 % na 0,89 €/kg JUT. Nejnižší náklady 0,78–0,81 €/kg JUT byly zjištěny v Dánsku. Naopak nejvyšší byly zjištěny v Maďarsku a Belgii a Španělsku 0,89–0,97 €/kg JUT. Meziroční změny nákladů na krmiva byly hlavní příčinou poklesu nebo růstu celkových nákladů ve sledovaném období a byly ovlivněny jednak vývojem cen krmiv, ale také zlepšováním konverze krmiva a užitkových parametrů prasnic, selat v předvýkrmu a prasat ve výkrmu. V roce 2018 průměrná cena krmiv ve všech zemích vzrostla o 2–7 %, to se odrazilo v růstu nákladů na krmiva na 1 kg/JUT o 1,2–8,4 %, přičemž v České republice náklady na krmiva stagnovaly. Vývoj v České republice byl ovlivněn rozšířením souboru podniků v roce 2018 o velké chovatele s velmi dobrými užitkovými parametry, proto se růst cen krmiv neprojevil v nákladech na jednotku tak jako v ostatních zemích EU. Nejlepší 1/3 podniků ve Francii, České republice a Dánsku vykazovala úsporu na krmivech oproti průměru sledovaných zemí EU přibližně o 0,02–0,12 €/kg JUT. Nižší náklady na krmiva jsou výsledkem vyšší užitkovosti prasnic, vyšších přírůstků v předvýkrmu a výkrmu a mírně lepší konverzi krmiva.

Graf B.2: Průměrná cena krmiv (€/t)

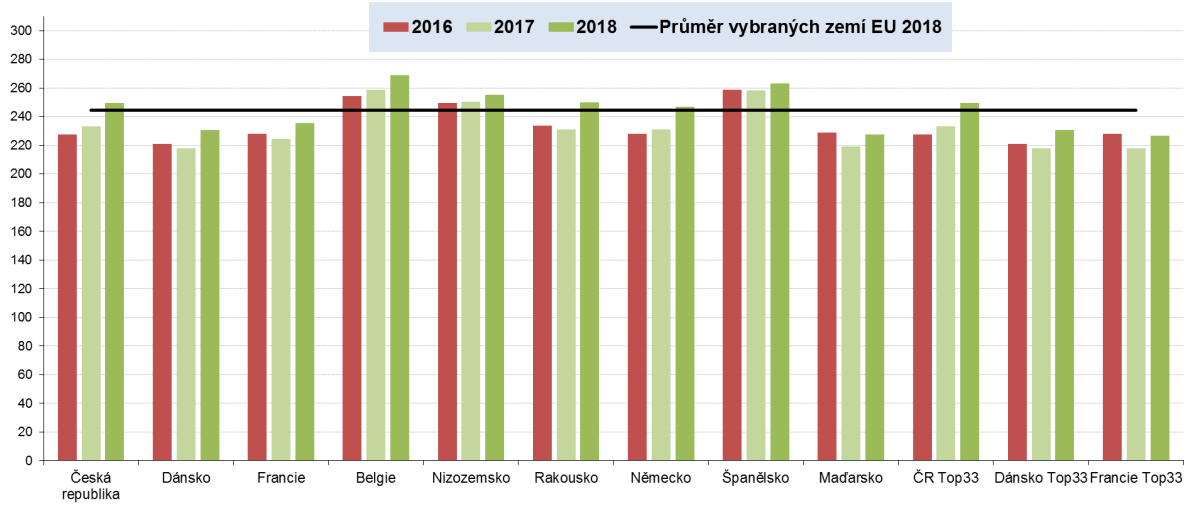

Pramen: InterPig

Poznámka: průměrná cena krmné směsi vypočtena jako vážený průměr spotřebovaných krmiv v jednotlivých fázích odchovu, včetně započtení vlastních krmiv

Jak vyplývá z grafu B.3, náklady práce se v jednotlivých zemích v EU velmi lišily. V České republice a Maďarsku byla zjištěna nejnižší cena práce ze zemí EU, ale produktivita práce byla výrazně horší, což dokládá např. v ČR téměř 2–3x vyšší počet hodin práce vynaložených na 1 t JUT než v Rakousku, Německu a Dánsku (v Maďarsku je produktivita práce horší, než v ČR). Díky nízké ceně práce v ČR bylo možné udržet pracovní náklady na 1 kg JUT na srovnatelné úrovni s pracovními náklady vynaloženými nejlepšími západními producenty. Vzhledem k relativně nízké ceně práce ve srovnání s ostatními zeměmi EU by mohla ČR získávat konkurenční výhodu, avšak z průměrných výsledků vyplývá, že existují rezervy. Na 1 tunu JUT za tepla bylo v ČR potřeba přibližně 20 hodin práce, kdežto v Nizozemsku, Dánsku, Španělsku, Francii, Belgii a Německu to bylo 4,9–7,1 hodin, Rakousku 10,3 hodin a Maďarsku téměř 25 hodin. Za 1 h práce bylo v ČR vyrobeno 50 kg vepřového masa, kdežto v Dánsku, Nizozemsku a Španělsku to bylo 150–205 kg, v Německu 130 kg a Rakousku 97 kg. Nejlepší 1/3 podniků ve Francii a Dánsku v průměru vyrobila za 1 h práce 170 kg). Vyšší produktivita práce v západních zemích EU vypovídá o úrovni organizace, modernizace a automatizace v chovech prasat, což je spojeno s poměrně vysokou investiční náročností.

Graf B.3: Náklady práce a počet hodin práce vynaložených na 1 t JUT prasat

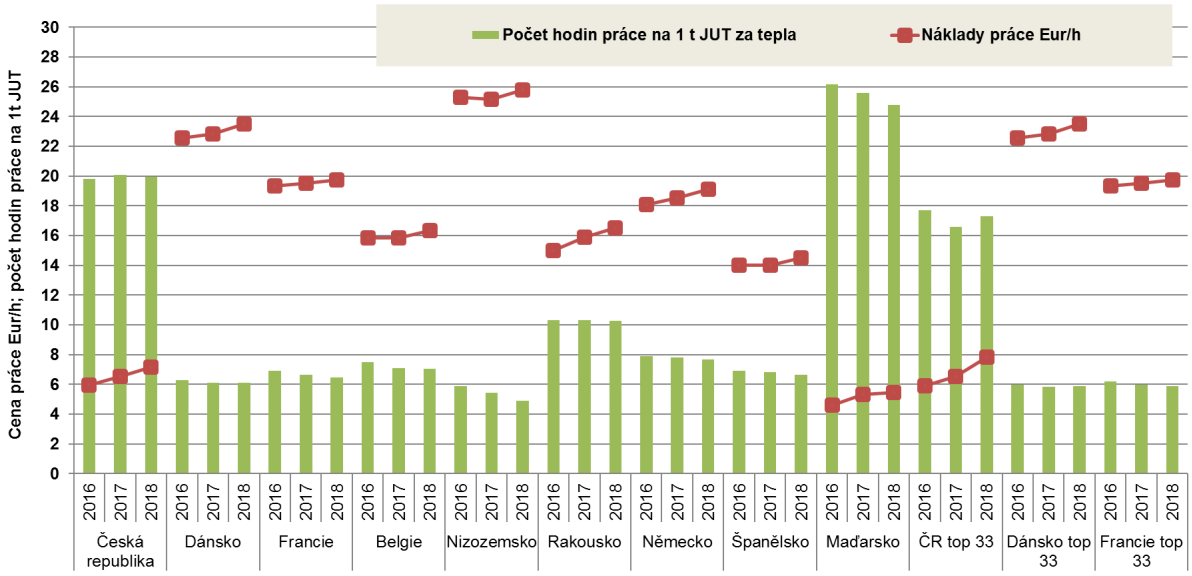

Pramen: InterPig

Poznámka: počet hodin práce na jatečné prase resp. na produkci se v ČR nesleduje, jedná se o odhad na základě celkových pracovních nákladů na jatečné prase a nákladů práce podle ČSÚ

Dalšími položkami variabilních nákladů jsou náklady na obnovu stáda, veterinární náklady, náklady na léčiva a desinfekční prostředky, náklady na opravy a udržování a náklady na energie. Náklady na obnovu stáda, které jsou kalkulovány na základě pořizovací ceny prasnice, prodejní ceny při vyřazení, úhynu prasnic a délky využití prasnice, dosahovaly v zemích EU v roce 2018 0,02–0,05 €/kg JUT, Česká republika se společně s Dánskem pohybovala na spodní hranici tohoto intervalu, ve srovnání s průměrem zemí EU byly náklady na obnovu stáda nižší přibližně o 1/3 (tabulka 1). Veterinární náklady a náklady na léčiva byly v zemích EU vynakládány ve výši 0,04–0,08 €/kg JUT, v průměru to bylo 0,06 €/kg JUT. V České republice byly tyto přibližně o 20 % vyšší než průměr zemí EU. V porovnání s Dánskem, Belgií, Nizozemskem, Francií a Maďarskem vynakládala Česká republika vyšší veterinární náklady a náklady na léčiva o 0,02 €/kg JUT, tj. ve stejné výši jako v Německu a Španělsku. Náklady na energie se pohybovaly v rozmezí 0,026–0,054 €/kg JUT, průměrné náklady dosahovaly 0,043 €/kg JUT. V České republice náklady na energie meziročně vzrostly na srovnatelnou úroveň s Maďarskem a Rakouskem a byly přibližně o 10 % vyšší než průměr zemí EU. Podprůměrné náklady na energie byly vykázány v Belgii, Francii, Dánsku a Nizozemsku, naopak nejvyšší náklady na energie vynaložili chovatelé v Německu.

Odpisy související s investicemi do chovů prasat a ostatní náklady jsou posledními posuzovanými nákladovými položkami. Mezi jednotlivými zeměmi byly zjištěny značné rozdíly v odpisech. Zatímco

nejnižší odpisy kolem 0,1 €/kg JUT vykazuje Španělsko a Česká republika, většina západních konkurentů má odpisy o 40–90 % vyšší. Přibližně 2,6x vyšší odpisy vynaložili chovatelé v Rakousku. V průměru představovaly odpisy v zemích EU 0,16 €/kg JUT.

Ostatní náklady představují zbývající balík nákladů, které dle metodiky InterPIG nebylo možné zahrnout jinam. Zatímco ve většině nákladových položek je Česká republika konkurenceschopná v porovnání s předními producenty EU, v položce ostatní náklady významně převyšuje náklady všech ostatních zemí. V ostatních nákladech je v případě České republiky obsažena výrobní a správní režie, náklady pomocných činností, ostatní přímé náklady, úroky, pojištění zvířat. Průměrná výše položky ostatní náklady dosahovala v zemích EU 0,12 €/kg JUT a v jednotlivých zemích se pohybovala v rozmezí 0,02–0,18 €/kg JUT, v České republice dosahovaly ostatní náklady 0,31 €/kg JUT. Lze předpokládat, že v případě českých producentů existuje prostor pro úsporu nákladů právě v těchto nákladech, především pak v položkách výrobní a správní režie. Výrazně vyšší ostatní náklady jsou hlavní příčinou, proč Česká republika na ostatní evropské konkurenty ztrácí.

Graf B.4: Čistý zisk bez podpor (€/kg JUT za tepla)

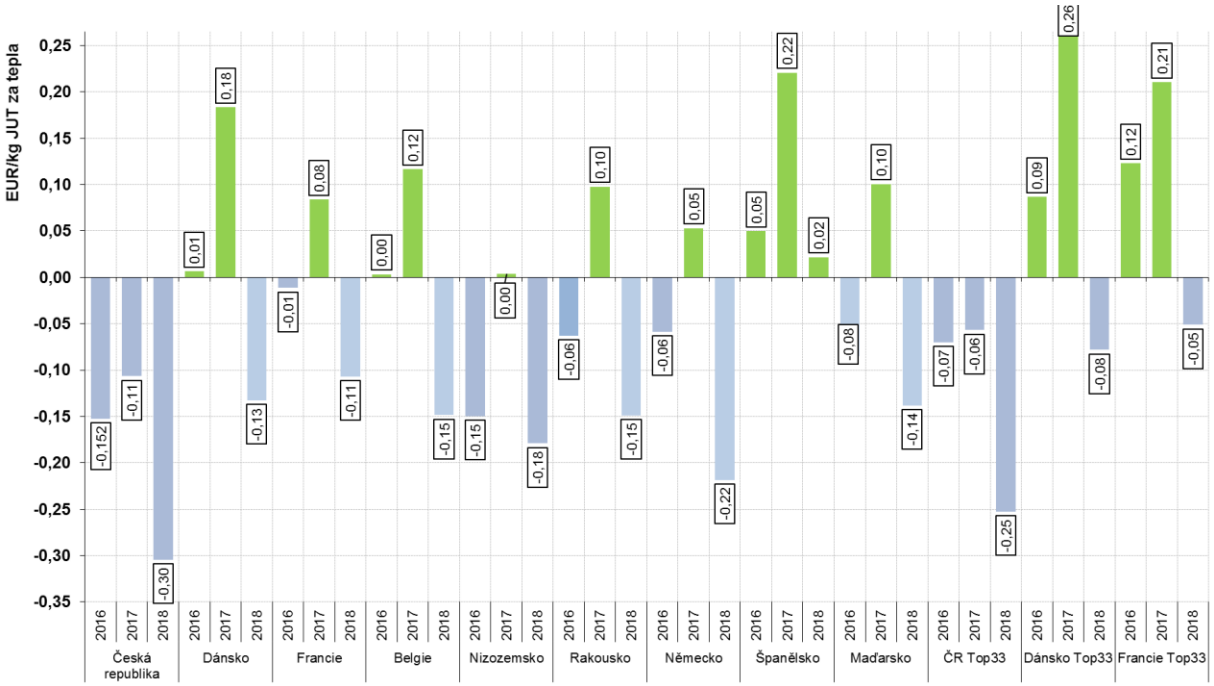

Pramen: InterPig;

Významnou roli v ekonomice hraje realizační cena, která v sektoru prasat v určitých cyklech kolísá. Zatímco v roce 2017 se cena pohybovala v rozmezí 1,50–1,68 €/kg JUT za tepla, v roce 2018 realizační cena ve všech zemích významně poklesla. Nejnižší cena byla vykázána v Dánsku 1,26 €/kg JUT za tepla, naopak nejvyšší tradičně v Rakousku 1,51 €/kg JUT za tepla. Vyšší cena v Rakousku je výsledkem dobré vyjednávací pozice sdružení asociací zastupující zemědělské podniky při vyjednávání s jatky a zpracovateli prasat. Průměrná realizační cena v ČR dosahovala v roce 2018 1,35 €/kg JUT a byla přibližně o 1,3 % nižší, než průměr zemí EU (1,367 €/kg JUT) (Graf B.1).

V grafu B.4 je znázorněn ekonomický efekt z chovu prasat v jednotlivých zemích, čistý zisk, nebo ztráta v €/kg JUT za tepla. Jak vyplývá z grafu, v roce 2017 se ekonomika chovu prasat zlepšovala ve všech sledovaných zemích díky rostoucím realizačním cenám za jatečná prasata. Chov prasat byl většině zemí ziskový. V průměru za sledované země EU dosahoval zisk 0,1 €/kg. Nejvyšší zisk vykázali v roce 2017 chovatelé ve Španělsku a Dánsku (0,20–0,22 €/kg), následováni Francií, Belgií a Rakouskem (0,13 €/kg) a Maďarskem a Německem (0,05–0,1 €/kg). V České republice byla v roce 2017 dosažena ztráta 0,11 €/kg JUT, v Nizozemsku nebyla vykázána ani ztráta ani zisk. V roce 2018 se kvůli meziročnímu růstu nákladů a současnému poklesu cen ekonomika ve všech zemích EU zhoršila o 0,19–0,32 €/kg JUT, kromě Španělska vykázaly ztrátu všechny sledované země EU, ztráta se pohybovala v rozmezí

0,11–0,31 €/kg JUT. Ve třetině nejlepších podniků Francie a Dánska byla ztráta výrazně nižší (cca 5 eurocentů/kg JUT), v České republice byla ztráta ve srovnání s průměrnými českými výsledky o 5 eurocentů/kg JUT nižší.

Ukazatele intenzity

Z grafu B.5 vyplývá, že užitkovost prasnic, vyjádřená počtem odstavených selat na prasnici, ve sledovaných zemích EU v průměru každoročně rostla. V roce 2016 se počet odstavených selat meziročně zvýšil o 3 % na 28,3, v roce 2017 o 1,5 % na 28,7 a v roce 2018 o téměř 1 % na 29 kusů. Mezi jednotlivými zeměmi byly velké rozdíly v užitkovosti prasnic. Česká republika se počtem odstavených selat na prasnici vyrovnává nejlepším producentům EU. Nejvyšší užitkovost prasnic byla s odstupem od všech zemí vykázána v Dánsku (33,6 ks), avšak v České republice, Nizozemsku a Německu to bylo nadprůměrných 30,55–30,10 ks (řazeno sestupně). Nejnižší užitkovost prasnic vykazovalo Rakousko a Maďarsko 24,8 ks a 25,7 ks (graf B.5). Top 1/3 nejlepších podniků v Dánsku, České republice a Francii vykazovala ve srovnání s průměrem zemí EU o 5–25 % vyšší užitkovost prasnic (ČR +11 %). Zlepšování parametrů užitkovosti je v ČR odrazem kvalitní plemenářské práce, významné podpory v rámci ozdravných programů prasat 8. F, kdy spousta chovů byla repopulována, tak i neustálého úbytku méně efektivních podniků v sektoru z ekonomických důvodů.

Graf B.5: Počet odstavených selat na prasnici/rok

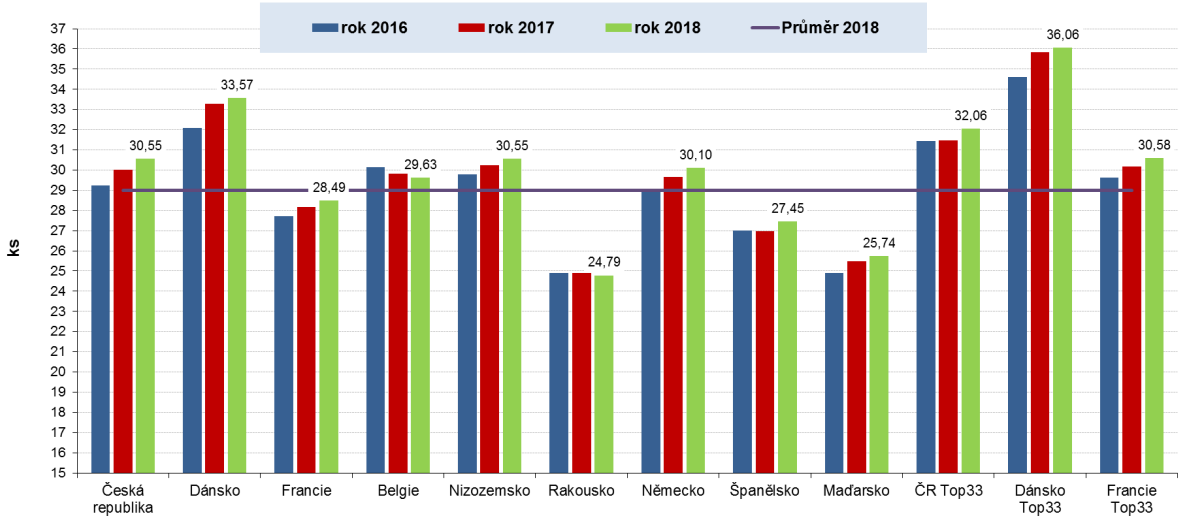

Pramen: InterPig

Souhrnná konverze krmiva, přírůstek v předvýkrmu a výkrmu prasat i množství vyprodukovaného masa na prasnici za rok jsou dalšími důležitými ukazateli produktivity. Souhrnná konverze krmiva vyjadřuje množství spotřebovaného krmiva v kg na vyprodukování 1 kg ž. hm. prasat, tj. včetně spotřeby krmiva prasnicí. Uvedené hodnoty konverze nejsou standardizovány na jednotnou hmotnost zvířat (vstupní, výstupní). V České republice není souhrnná konverze krmiva přesně sledována, proto je její hodnota odhadnuta za pomoci modelu, který vychází z normativního průměrného denního příjmu krmné směsi v jednotlivých fázích odchovu, doplněného o přírůstek v jednotlivých fázích chovu prasat. Průměrná konverze krmiva ve sledovaných zemích EU v roce 2018 dosahovala 2,85 kg/kg ž. hm. V roce 2018, stejně jako v předchozích letech, dosáhli nejlepší souhrnné konverze krmiva v Nizozemsku a Španělsku 2,65–2,68 kg/kg ž. hm. S mírným odstupem následovalo Dánsko, Česká republika a Německo (2,71–2,83 kg/kg ž. hm.). Ve Francii, Belgii, Rakousku a Maďarsku byla spotřeba krmiva na kg přírůstku vyšší než průměr zemí EU. Výrazné zlepšení souhrnné konverze krmiva v České republice je dáno revizí modelového výpočtu souhrnné konverze krmiva pro rok 2018, v předchozích letech byla nadhodnocena spotřeba krmiva v předvýkrmu prasat a tím byla výrazně ovlivněna souhrnná konverze krmiva. Celkem bylo na jatečné prase v České republice spotřebováno 327 kg krmiva při jatečné hmotnosti 119 kg.

Graf B.6: Celková spotřeba krmiva na jatečné prase a konverze krmiva v roce 2018

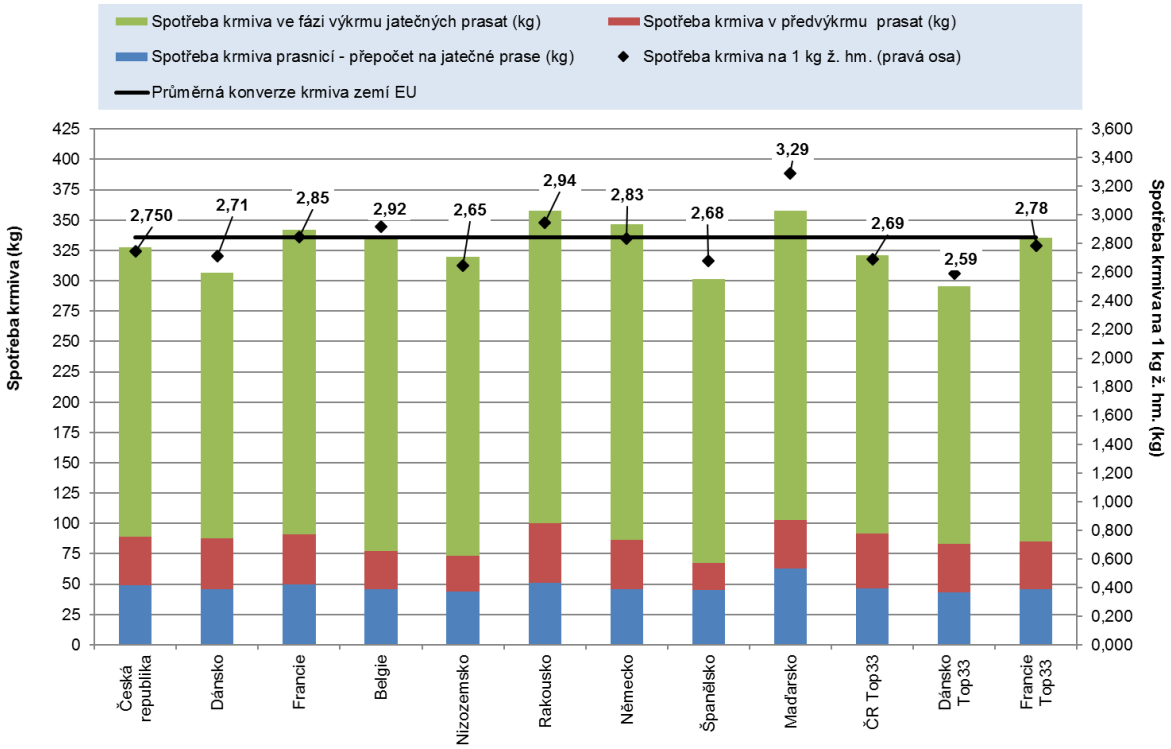

Pramen: InterPig

Absolutní přírůstky v předvýkrmu a výkrmu prasat jsou částečně ovlivněny převodní hmotností zvířat z předvýkrmu do výkrmu a finální jateční hmotností prasat. Aby byl eliminován vliv rozdílných hmotností, byl použit ukazatel standardizovaný přírůstek hmotnosti. To znamená, že užitkovost byla přepočtena na jednotnou hmotnost od 8–120 kg tak, aby vyjadřovala průměrný přírůstek v tomto intervalu. Po přepočtu byl nejvyšší standardizovaný přírůstek od 8–120 kg zjištěn sestupně v Dánsku, České republice, Německu, Nizozemsku a Francii (0,79–0,70 kg/KD), v 1/3 nejlepších podniků Dánska to bylo dokonce 0,82 kg/KD. Následovalo sestupně podle zjištěného přírůstku Rakousko, Belgie, Španělsko a Maďarsko (0,72 až 0,61 kg/KD). V České republice se standardizovaný přírůstek pohyboval ve sledovaném období 4–8 % nad průměrným standardizovaným přírůstkem sledovaných zemí EU.

Graf B.7: Produkce jatečného masa a libového masa na prasnici

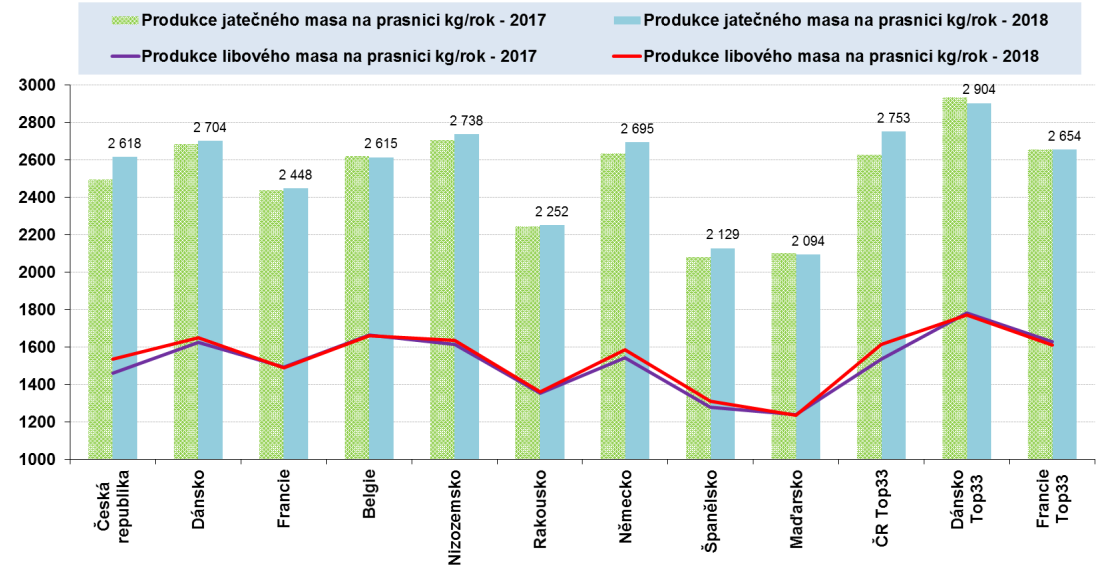

Pramen: InterPig

Produkce jatečného masa na prasnici za rok je vypočtena jako součin prodaných prasat na prasnici a průměrné jatečné hmotnosti. Průměrná produkce v roce 2018 dosahovala 2,47 t (graf B.7), tj. o 30 kg více než v předchozím roce. Nejvyšší produkce jatečného masa na prasnici byla zjištěna sestupně v Nizozemsku, Dánsku, Německu, České republice a Belgii (2,62–2,74 t). Naopak nejnižší produkci masa na prasnici vykázalo Maďarsko (2,1 t masa). V České republice byla produkce masa na prasnici nadprůměrná a dosahovala 2,6 t, tj. oproti roku 2017 nárůst o 121 kg/prasnici. Nejlepší 1/3 podniků ve Francii, České republice a Dánsku vyprodukovala na prasnici okolo 2,65–2,90 t masa. V případě libového masa se průměrná produkce na prasnici ve sledovaných zemích EU pohybovala na úrovni 1,5 t. V Belgii, Dánsku a Nizozemsku převyšovala produkce libového masa na prasnici 1,6 t. V České republice a Německu převyšovala produkce libového masa průměr zemí EU (1,54–1,59 t). V Rakousku, Španělsku a Maďarsku byla produkce libového masa na prasnici nižší než průměr zemí EU o 135–262 kg. V top 1/3 podniků České republiky, Dánska a Francie vyprodukovali na prasnici 1,61–1,77 t.

Z výše uvedených údajů a analýz vyplývá, že se ekonomika chovu prasat v zemích EU v roce 2018 výrazně zhoršila, a to z důvodu poklesu realizačních cen prasat, současně však rostly náklady na krmiva a pracovní náklady. Ve všech sledovaných zemí EU (s výjimkou Španělska) byla v roce 2018 dosažena ztráta. Česká republika vykazovala ve všech sledovaných letech ztrátu, vlivem vysokých výrobních nákladů. Horší pozice českých chovatelů ve srovnání s ostatními producenty EU je způsobena vysokými režijními náklady, jelikož v hlavních nákladových položkách je Česká republika plně konkurenceschopná. Rezervy lze v České republice spatřovat v nižší produktivitě práce v porovnání s ostatními zeměmi EU.

Rostoucí parametry užitkovosti prasnic i přírůstky v předvýkrmu a výkrmu prasat a zlepšující se konverze krmiva pomáhají ke stabilnímu růstu produkce masa na prasnici, která ve sledovaném období rostla meziročně o 1,5–4 %. Česká republika dosahovala v porovnání s ostatními zeměmi EU velmi dobrých užitkových parametrů u prasnic, výkrmu a předvýkrmu prasat. To vše je odrazem kvalitní plemenářské práce, významné podpory k ozdravení chovů a neustálým úbytkem méně efektivních podniků. V České republice vzrostla užitkovost prasnic za posledních 5 let nejrychlejším tempem ze všech sledovaných zemí EU.

C. ZPRACOVATELSKÝ PRŮMYSL

Z dlouhodobého přehledu zpracovatelského průmyslu je patrné, že po trvalém trendu poklesu spotřeby vepřové i hovězí suroviny pro vlastní potřebu v masných závodech do roku 2014 a jeho stagnaci v letech 2015–2016 došlo k mírnému oživení tohoto ukazatele, a to především u suroviny hovězí. Z celkového množství spotřebované suroviny činilo hovězí maso 15,0 % a vepřové maso 79,7 %. Ve srovnání s rokem 2018 zůstala v roce 2019 průměrná cena průmyslových výrobců u hovězí suroviny na totožné úrovni (index 99,9), zatímco u suroviny vepřové výrazně vzrostla na 64,62 Kč/kg (index 115,0).

Tab. C.1: Skladba suroviny pro vlastní výrobu v masných závodech ČR

Období	Skladba (v tunách)			Skladba v %			Průměrná CPV hov. masa (Kč/kg) dle skladby roku 2019	Průměrná CPV vepř. masa (Kč/kg) dle skladby roku 2019
	Spotřeba suroviny celkem	z toho surovina		Spotřeba suroviny celkem	z toho surovina			
		hovězí	vepřová		hovězí	vepřová		
2004	337 682	62 706	244 523	100	18,6	72,4	90,12	60,56
2005	318 296	50 503	241 001	100	15,9	75,7	97,94	59,88
2006	322 547	48 956	247 180	100	15,2	76,6	99,67	58,48
2007	323 558	45 964	251 489	100	14,2	77,7	100,70	55,53
2008	322 446	44 256	252 979	100	13,7	78,5	100,15	57,42
2009	312 779	41 458	244 510	100	13,3	78,2	101,17	55,87
2010	307 791	40 736	235 362	100	13,2	76,5	98,73	51,94
2011	298 647	37 360	234 154	100	12,5	78,4	102,80	54,96
2012	277 588	30 615	220 587	100	11,0	79,5	113,67	61,96
2013	260 948	28 468	209 247	100	10,9	80,2	116,36	63,09
2014	251 559	29 278	203 433	100	11,6	80,9	117,59	62,03
2015	256 441	31 150	206 927	100	12,1	80,7	117,62	56,64
2016	254 728	34 881	204 310	100	13,7	80,2	117,67	58,19
2017	250 658	35 639	200 827	100	14,2	80,1	120,92	63,23
2018	251 649	36 561	201 427	100	14,5	80,0	119,63	56,18
2019	254 345	38 133	202 781	100	15,0	79,7	119,57	64,62
Index 2019 / 2018	**101,1**	**104,3**	**100,7**	**x**	**103,2**	**99,6**	**99,9**	**115,0**

Pramen: TIS CR SZIF

Poznámka: – sledování TIS CR SZIF zahrnuje přibližně 50 % nákupu jatečných prasat v České republice,
– výběrový soubor nezohledňuje zpětně změněný podíl sledovaných podniků, tím jsou ovlivněny uváděné objemy

Celková produkce výrobků z masa v roce 2019 činila 273 102 tun, což představuje ve srovnání s rokem 2018 mírný nárůst (o 1,3 %). Podíl na této produkci činil u výsekového masa 46,8 %, u masných výrobků 52,8 % a masových konzerv 0,4 %. Meziroční (2019/2018) nárůst podílu výroby výsekového masa (o 3,1 %) byl doprovázen nižším podílem výroby masných výrobků (o 2,6 %). Od roku 2013 dlouhodobě stagnuje podíl masových konzerv na celkové výrobě, který byl v roce 2019 na úrovni 0,4 %.

Tab. C.2: Podíl výroby výsekového masa, masných výrobků a konzerv na celkové výrobě výrobků z masa v masných závodech ČR

Rok	Skladba (v tunách)				Skladba (v %)			
	Výroba výrobků z masa celkem	z toho:			Výroba výrobků z masa celkem	z toho:		
		výsekové maso	masné výrobky	masové konzervy		výsekové maso	masné výrobky	masové konzervy
2004	353 389	159 938	185 637	7 814	100	45,3	52,5	2,2
2005	336 796	156 835	174 198	5 763	100	46,6	51,7	1,7
2006	342 718	165 518	172 457	4 743	100	48,3	50,3	1,4
2007	341 610	165 164	172 637	3 809	100	48,3	50,5	1,1
2008	337 588	155 601	178 099	3 888	100	46,1	52,8	1,2
2009	331 466	152 977	175 384	3 105	100	46,2	52,9	0,9
2010	327 584	149 749	175 496	2 339	100	45,7	53,6	0,7
2011	320 217	146 347	171 956	1 914	100	45,7	53,7	0,6
2012	299 322	130 200	167 668	1 454	100	43,5	56,0	0,5
2013	281 760	118 124	162 729	907	100	41,9	57,8	0,3
2014	271 346	111 755	158 846	745	100	41,2	58,5	0,3
2015	272 844	118 451	153 605	788	100	43,4	56,3	0,3
2016	271 028	115 035	155 184	809	100	42,4	57,3	0,3
2017	264 431	113 400	150 148	883	100	42,9	56,8	0,3
2018	269 482	122 327	146 078	1 077	100	45,4	54,2	0,4
2019	273 102	127 809	144 251	1 042	100	46,8	52,8	0,4
Index 2019 / 2018	**101,3**	**104,5**	**98,7**	**96,8**	**100**	**103,1**	**97,4**	**95,5**

Pramen: TIS CR SZIF

Poznámka: – sledování TIS CR SZIF zahrnuje přibližně 50 % nákupu jatečných prasat v České republice,
– výběrový soubor nezohledňuje zpětně změněný podíl sledovaných podniků, tím jsou ovlivněny uváděné objemy

Po poklesu výroby jatečného, vepřového a hovězího masa v letech 2014–2017 došlo v roce 2018 k oživení výše tohoto produkčního ukazatele. Prakticky totožná hodnota byla dle údajů SZIF i v roce 2019 a činila 126,6 tis. tun. Ve srovnání s rokem 2018 vzrostl v roce 2019 tržní odbyt výrobků z masa o 6,4 % na 245 tis. tun.

Tab. C.3: Vývoj výroby jatečného masa, odbytu masa

	Výroba jatečného masa (tis. t)							Tržní odbyt [1] (tis. t)						
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Index 18/17 (%)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Index 18/17 (%)
Leden	11,7	11,2	10,4	9,8	10,5	10,6	**101,1**	21,2	19,2	17,9	18,4	17,6	19,8	**112,3**
Únor	10,3	10,3	10,4	9,1	9,6	9,3	**96,5**	19,4	19,5	18,8	18,2	17,0	17,8	**104,6**
Březen	11,3	11,8	11,3	10,7	10,8	10,5	**97,0**	19,3	20,7	20,8	20,6	20,2	19,6	**96,8**
Duben	12,3	11,4	10,6	9,8	10,2	11,5	**112,6**	21,6	21,1	19,9	20,0	18,5	23,2	**125,3**
Květen	11,7	10,9	11,7	10,5	10,8	11,3	**103,9**	20,0	20,5	20,8	20,8	20,4	22,2	**108,8**
Červen	11,1	11,4	10,9	9,8	10,1	9,4	**93,1**	19,7	20,5	20,4	20,2	18,8	19,8	**104,9**
Červenec	11,6	10,8	10,0	9,2	10,3	10,8	**104,8**	20,8	21,1	20,3	19,3	19,8	20,7	**104,9**
Srpen	10,6	10,2	11,3	10,3	10,5	10,3	**97,8**	19,2	19,5	21,6	20,7	19,9	20,0	**100,2**
Září	11,5	10,9	10,1	9,7	9,7	10,3	**105,3**	20,0	20,3	19,7	18,0	18,1	18,6	**103,0**
Říjen	11,6	11,2	9,9	10,5	11,8	11,1	**94,0**	21,0	20,7	23,8	18,7	20,8	21,5	**103,7**
Listopad	10,9	10,8	10,5	10,5	11,2	11,0	**98,8**	19,4	19,7	21,1	19,6	19,5	20,4	**104,5**
Prosinec	11,6	11,7	11,2	10,9	10,5	10,6	**100,9**	22,2	23,1	22,6	20,4	19,6	21,5	**109,8**
I.–XII.	**136,3**	**132,5**	**128,3**	**120,9**	**126,1**	**126,6**	**100,4**	**243,9**	**245,7**	**247,8**	**234,8**	**230,3**	**245,0**	**106,4**

Pramen: TIS [CR] SZIF

Poznámka: – sledování TIS [CR] SZIF zahrnuje přibližně 50 % nákupu jatečných prasat v České republice,

– výběrový soubor nezohledňuje zpětně změněný podíl sledovaných podniků, tím jsou ovlivněny uváděné objemy

[1] Odbyt výrobků z masa – z toho vnitřní trh celkem

Pro výpočet údajů o porážkách skotu a prasat v mase byl použit koeficient výtěžnosti jatečných prasat 71 %, pro skot byl použit koeficient jatečné výtěžnosti 53 %.

Trend snižování zásob hotových výrobků v posledních letech pokračoval i v roce 2019. Ke konci roku 2019 byly zásoby hotových výrobků 2,85 tis. tun (meziroční index 81,7), přičemž pokles zásob byl meziročně zaznamenám prakticky ke konci každého měsíce v průběhu roku 2019.

Vývoj provozních zásob masa v jednotlivých měsících roku 2019 zaznamenal jak u masa celkem, tak u vepřového masa shodný trend. To je ve shodě s výše uvedenými údaji v tabulce C.1, neboť vepřové maso tvoří cca 80% podíl suroviny pro vlastní výrobu v masných závodech v ČR. Ve shodě s rokem 2018 byla v roce 2019 potvrzena dynamika objemu zásob, kdy od počátku roku do pololetí docházelo k nárůstu zásob, v druhém pololetí pak jeho stagnace. U vepřového masa byl rozdíl provozních zásob mezi počátkem a koncem roku 2019 jen 0,2 tun, což svědčí o vyrovnané bilanci. Z celkového objemu provozních zásob masa (4,29 tis.t) činily zásoby vepřového masa 3,1 tis.t (72,3 %).

Tab. C.4: Vývoj zásob hotových výrobků (tis. t)

Měsíc	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Index 18/17 (%)	Index 19/18 (%)
Leden	4,86	5,44	6,70	8,65	9,70	9,08	7,57	4,62	3,89	3,40	**84,1**	**87,4**
Únor	5,32	5,74	7,34	8,88	8,13	7,85	7,54	4,38	3,99	3,87	**91,1**	**97,0**
Březen	5,66	5,94	8,05	8,78	8,28	8,00	7,58	4,59	3,67	4,15	**80,1**	**113,0**
Duben	5,32	5,59	7,76	9,44	7,99	8,08	7,07	4,39	3,92	3,60	**89,3**	**92,0**
Květen	5,36	5,76	8,31	8,99	8,18	8,15	7,16	4,43	4,22	3,99	**95,2**	**94,6**
Červen	5,34	5,95	8,44	9,28	8,24	8,24	7,35	4,29	4,31	3,73	**100,4**	**86,6**
Červenec	5,39	5,49	8,21	9,39	8,26	7,62	7,04	4,24	4,57	3,80	**107,7**	**83,2**
Srpen	5,12	5,35	7,83	9,64	8,40	7,82	6,70	3,95	4,46	3,77	**112,8**	**84,5**
Září	5,23	5,34	8,37	9,82	8,91	8,09	7,34	3,85	3,70	4,21	**95,9**	**114,0**
Říjen	5,34	5,81	8,15	10,44	8,74	8,19	4,71	4,48	4,23	3,68	**94,4**	**87,1**
Listopad	6,65	6,81	9,82	11,65	9,85	9,18	5,18	4,94	4,91	4,34	**99,3**	**88,3**
Prosinec	5,88	6,35	8,25	10,96	9,11	7,30	4,34	3,43	3,49	2,85	**101,6**	**81,7**

Pramen: TIS CR SZIF

Poznámka: – sledování TIS CR SZIF zahrnuje přibližně 50 % nákupu jatečných prasat v České republice,

– výběrový soubor nezohledňuje zpětně změněný podíl sledovaných podniků, tím jsou ovlivněny uváděné objemy

Tab. C.5: Vývoj provozních zásob masa v letech 2014 až 2019

Měsíc	Celkem (tis. t)							z toho vepřového masa (tis. t)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Index 19/18	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Index 19/18
I.	4,98	5,02	5,66	4,72	5,24	4,13	**78,7**	3,32	3,57	4,00	3,56	4,05	2,90	**71,6**
II.	5,12	5,69	6,16	4,90	5,55	4,21	**75,8**	3,45	4,18	4,52	3,79	4,39	3,04	**69,3**
III.	5,92	5,72	5,82	5,93	5,86	4,48	**76,4**	4,12	4,29	4,16	4,74	4,66	3,33	**71,4**
IV.	6,13	5,73	5,61	5,69	6,36	4,44	**69,9**	4,27	4,26	4,09	4,53	5,39	3,30	**61,3**
V.	5,90	5,50	5,91	5,84	5,87	4,48	**76,3**	4,03	4,25	4,33	4,71	4,98	3,19	**64,2**
VI.	5,99	6,09	5,62	6,06	6,57	4,12	**62,6**	4,05	4,94	4,22	4,86	5,64	2,98	**52,7**
VII.	6,00	6,26	5,45	5,44	5,07	4,15	**81,9**	4,22	5,21	4,01	4,36	4,18	3,02	**72,3**
VIII.	5,72	6,17	5,16	5,14	4,69	4,50	**95,9**	3,98	5,15	3,91	4,17	3,88	3,53	**91,0**
IX.	5,42	5,58	5,09	5,41	4,25	4,41	**103,8**	3,77	4,54	3,90	4,40	3,31	3,41	**103,1**
X.	5,81	5,66	5,70	5,92	4,16	4,09	**98,5**	4,16	4,50	4,31	4,85	3,18	3,07	**96,5**
XI.	5,62	5,86	5,03	4,91	4,12	4,47	**108,4**	4,01	4,55	3,72	3,89	3,08	3,25	**105,5**
XII.	4,81	4,99	4,95	5,26	3,91	4,29	**109,8**	3,34	3,65	3,72	4,22	2,80	3,10	**110,8**

Pramen: TIS CR SZIF

Poznámka: – sledování TIS CR SZIF zahrnuje přibližně 50 % nákupu jatečných prasat v České republice,

– výběrový soubor nezohledňuje zpětně změněný podíl sledovaných podniků, tím jsou ovlivněny uváděné objemy

D. KLASIFIKACE JATEČNĚ UPRAVENÝCH TĚL

Stoupající životní úroveň obyvatel a vzrůstající poptávka po libovém mase se promítla také do šlechtitelské práce v chovu prasat, kdy byl již v 70. letech minulého století formulován celostátní hybridizační program s cílem produkce jatečných prasat s ideálním poměrem kosterní svaloviny a tuku. Ve stejné době se také začal vyvíjet jednotný systém hodnocení jatečně upravených těl prasat za účelem zpeněžování, u kterého byl právě podíl svaloviny hlavním parametrem pro stanovení kvality. Jednotný klasifikační systém pro hodnocení jatečných prasat byl zaveden v zemích Evropské unie v roce 1984. Výsledky klasifikace poskytují podklady pro tvorbu farmářských cen, přispívají k transparentnosti trhu s komoditou vepřové maso a umožňují vzájemné porovnání zmasilosti jatečných prasat, a to na úrovni vnitrostátní i mezinárodní. Získané údaje z klasifikace představují významné informace pro šlechtitele, producenty i zpracovatele. V některých zemích jsou východiskem pro národní systémy kvality jatečných zvířat, pro něž tvoří vhodný doplněk posuzování souboru požadavků.

Povinnost klasifikovat jatečná prasata se podle nařízení Komise (ES) č. 1182/2017 vztahuje na všechny jatecké provozy. Členské státy se však mohou rozhodnout, že nebudou stupnici SEUROP uplatňovat v provozech s průměrem týdenních porážek nepřesahujícím 500 kusů a v těch, kde porážejí pouze prasata narozená a současně vykrmená ve vlastních chovných zařízeních, a která všechna získaná jatečně upravená těla (dále jen „JUT“) bourají. V České republice je zákonem č. 110/1997 Sb., stanovena povinnost zajistit klasifikaci ve všech podnicích porážejících více než 200 kusů prasat týdně v průměru za rok.

Při hodnocení jatečných prasat podle SEUROP – systému je základním ukazatelem kvality jatečného těla **podíl svaloviny**. Klasifikace JUT se smí provádět pouze metodami schválenými Evropskou Komisí. Česká republika má schválených celkem **6 metod klasifikace** JUT prasat, a to metodu ZP, FOM, UFOM 300, HGP, IS-D-05 a IS-D-15. V průběhu let 2012–2013 proběhla revize metod klasifikace a byly odvozeny nové regresní rovnice pro výpočet odhadovaného podílu svaloviny. Nové rovnice a metody hodnocení jsou popsány v rozhodnutí Komise 2013/187/EU a jsou platné od 1. 7. 2013.

Tab. D.1: Výsledky klasifikace JUT prasat podle tříd jakosti v roce 2019

Třída jakosti		Počet JUT	Zastoupení JUT ve třídě %	Průměrná hmotnost JUT za studena (kg)	Průměrný podíl svaloviny v JUT %
S	60 a více %	682 789	35,18	61,67	88,14
E	55 až 59,9 %	1 063 654	54,81	58,02	92,76
U	50 až 54,9 %	159 925	8,24	53,33	96,13
R	45 až 49,9 %	12 358	0,64	48,26	99,93
O	40 až 44,9 %	1 026	0,05	43,29	101,31
P	méně než 40 %	176	0,01	42,99	98,00
N	JUT do 59,9 kg	10996	0,56	36,18	46,69
T	JUT nad 120 kg	9875	0,51	40,56	126,23
Celkový součet		**1 940 799**	**100,00**	**58,86**	**91,45**

Pramen: MZe – Výsledky klasifikace jatečně upravených těl prasat za rok 2019

E. ŠLECHTĚNÍ A HYBRIDIZAČNÍ PROGRAMY V CHOVU PRASAT V ČESKÉ REPUBLICE

České republika klade velký důraz na šlechtění a plemenitbu hospodářských zvířat. Pravidla pro tuto oblast jsou upravena zvláštním zákonem **č. 154/2000 Sb.**, o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (**plemenářský zákon**). Zákon byl od doby svého vzniku v roce 2000 již několikrát novelizován, především z důvodů harmonizace s předpisy Evropských společenství.

Ministerstvo podle § 5 plemenářského zákona uznává **chovatelská sdružení**, která vedou plemenné knihy nebo plemenářské evidence, vystavují potvrzení o původu plemenným zvířatům a zpracovávají chovné cíle a šlechtitelské programy jednotlivých druhů a plemen. Členy těchto uznaných chovatelských sdružení je rozhodující většina chovatelů plemenných zvířat. Ve **šlechtitelských programech** jsou zakotveny vlastnosti a znaky jednotlivých plemen, postupy provádění kontroly užitkovosti, výkonnostních zkoušek a testování, způsoby hodnocení zvířat a další šlechtitelská opatření. V roce 2014 ministerstvo evidovalo 25 uznaných chovatelských sdružení – v oblasti chovu skotu 5, chovu koní 13, drůbeže 2, v chovu ovcí i koz 2 a v chovu prasat, ryb a včel po 1.

Souhlas k **provádění odborné činnosti** udělilo ministerstvo oprávněným osobám v chovu hospodářských zvířat v rozsahu kontroly užitkovosti, výkonnostních zkoušek, testů a posuzování hospodářských zvířat podle § 7 zákona a k činnosti při ověřování původů a stanovování genetického typu plemenných zvířat ve svých imunogenetických laboratořích.

K **inseminaci,** případně vlastnímu přenosu embryí podle § 17 zákona získaly souhlas fyzické nebo právnické osoby, podnikajících podle ustanovení § 3 plemenářského zákona, především v plemenitbě skotu, koní, prasat a ovcí.

Dne 1. 8. 2019 nabyla účinnost novela vyhlášky **č. 136/2004 Sb.**, kterou se stanoví podrobnosti **označování zvířat a jejich evidence** a evidence osob stanovených plemenářským zákonem, ve znění pozdějších předpisů. V novele došlo k zásadní změně. Zatímco dříve byla povinnost registrovat hospodářství a hlásit změny stavu do centrální evidence od dvou prasat výše, novelou je hranice snížena na jediné prase. Zároveň byl zaveden institut dočasného hospodářství, který byl dříve znám pouze u ovcí.

Z ostatních změn, dotýkajících se též chovu prasat, uvádíme zejména úpravu ustanovení, které se týká vedení evidence formou počítačové databáze a zasílání hlášení elektronickou cestou, kde je v souladu s rozvojem elektronické komunikace umožněno zadávání dat přes Portál farmáře.

Shromažďováním a zpracováváním údajů v informačním systému ústřední evidence a prováděním souvisejících odborných činností byla od roku 2001 pověřena **Českomoravská společnost chovatelů, a.s.** Počátkem roku 2020 bylo vypsáno nové výběrové řízení na pověřenou osobu a toto pověření získala opět Českomoravská společnost chovatelů, a.s. Pověřená osoba předává chovatelům a ostatním povinným osobám veškeré potřebné formuláře k poskytování údajů, pokyny k vedení evidence a provádí mezi chovateli poradenskou činnost. Významnou úlohu splňuje při kontrole údajů předávaných chovateli, při opravách a doplňování databáze, archivaci a ochraně údajů.

Uznaným chovatelským sdružením pro chov prasat v České republice je **Svaz chovatelů prasat, z. s.**, který je nositelem **Národního šlechtitelského programu**. Pod něj spadalo na počátku roku 2020 přibližně 3 300 plemenných zvířat, která byla umístěna v 59 šlechtitelských chovech. Plemenná skladba těchto zvířat odpovídala tradiční hybridizační pyramidě.

Na jejím vrcholu jsou mateřská plemena, jejichž populace je tradičně největší. Prasnic plemene české bílé ušlechtilé (ČBU) bylo 1940, druhého nejpočetnějšího plemene česká landrase (ČL) 629 prasnic.

Ačkoli má reprodukce poměrně malou dědivost a v počtech dochovaných selat hraje velkou roli i celá řada negenetických faktorů, jedná se u mateřských plemen samozřejmě o nejdůležitější selekční ukazatel. V loňském roce dosáhl průměrný počet živě narozených selat v jednom vrhu 9 u ČBU

a 13,6 u ČL. Pokud se započítají veškeré ztráty do odstavu, znamenají tato čísla dochov 27,2 resp. 26,3 selat na prasnici a rok. U obou mateřských plemen došlo v průběhu posledních 10 let k nárůstu užitkovosti o více než jedno odstaveného selete v každém vrhu – na rok a prasnici tedy přibližně o 2,3–2,5 selete. V kontextu informací o užitkovosti některých užitkových stád se to může zdát málo, ale je třeba vzít v úvahu to, že se jedná o čistokrevné populace. U reprodukce je obvykle popisován heterózní efekt na úrovni 10 %. Prasnice F1 běžně dosahují počtů nad 30 odstavených selat za rok.

Ještě výrazně vyšší ukazatele reprodukce je možno sledovat v superplodné populaci. V odhadu plemenné hodnoty je v této subpopulaci ještě výrazněji akcentována reprodukce a výsledky jsou tedy ještě lepší. Prasnice superplodné populace u bílého ušlechtilého produkovaly 35 živě narozených selat za rok a 34,5 u plemene landrase.

Vedle reprodukce jsou samozřejmě sledovány i parametry růstu a podíl libového masa. Proto všechna mladá zvířata procházejí testem vlastní užitkovosti, při němž jsou krmena ad libitum. Jen v průběhu roku prošlo tímto testem téměř 10 tisíc zvířat u plemene ČBU a 4000 u ČL. U části zvířat byla navíc testována individuální spotřeba krmné směsi a konverze krmiva. V rámci testačního období rostla zvířata ČBU i ČL tempem 1140 gramů za den. V loňském roce došlo ke změně přístroje pro měření podílu LM. Výsledky jsou nyní mnohem věrohodnější. Opticky tedy sice došlo k poklesu LM a v důsledku toho došlo ke snížení. Reálně však zůstal podíl libového masa na stejně vysoké úrovni.

Populace otcovských plemen jsou výrazně menší, protože jejich potřeba je, díky takřka stoprocentnímu rozšíření inseminace, mnohem nižší. V České republice jsou navíc velmi často využíváni kanci hybridních kombinací, a proto se potřeba čistokrevných zvířat ještě dál snižuje. Populace bílého otcovského plemene (BO) dosahuje jen 189 prasnic, plemene duroc (D) 86 prasnic a plemene pietrain (PN) 115 zvířat. Vzhledem k možnosti importů je však tato populace schopna dávat velmi dobré výsledky. Jejich nejlepší dokumentací jsou parametry zvířat, která byla nakoupena na inseminační stanice. Ta jsou vždy výkladní skříní každého šlechtitelského programu.

Tab. E.1: Užitkovost plemen prasat zapojených do šlechtitelského programu v ČR

Plemeno	Počet kanců	Přírůstek v g/KD/ks		% libové svaloviny	Výška špeku cm
		v testu	od narození		
LI 34 (D x BO)	9	1 301	824	63,1	0,48
LI 38 (D x PN)	7	1 323	779	61,6	0,56
LI 48 (BO x PN)	20	1 291	821	62,2	0,53
D	17	1 289	800	61,7	0,51
BO	5	1 338	848	61,8	0,52
PN	28	1 286	812	62,7	0,49
ČBU	30	1 206	789	59,8	0,60
ČL	21	1 295	812	59,2	0,64

Pramen: SCHP

Hybridní kombinace otcovských plemen kombinují výhody obou otcovských plemen. Kříženci otcovské linie 38 se vyznačují vyšší tvrdostí a odolností než při využití samotného čistokrevného plemene pietrain. Kombinace s bílým otcovským plemenem zase přináší výrazně lepší růstové vlastnosti; to je ale na druhé straně placeno mírně zvýšenou variabilitou.

V rámci národního šlechtitelského programu je již několik let prováděna rutinní kontrola kvality spermatu a na jejím základě jsou pro kance vypočítávány plemenné hodnoty. Inseminační dávka a její kvalita je totiž velmi důležitým momentem v celém procesu hybridizace prasat. Velmi pozitivní informací je, že se kvalita spermatu udržuje na vysoké úrovni. Z více než 11 tisíc hodnocených odběrů spermatu nevyhovovalo kritériím pouhá 3 %.

Neoddělitelnou částí národního šlechtitelského programu je genetický zdroj plemene přeštické černostrakaté (PC). Je to v současnosti jediné plemeno, jehož stavy rostou. K 1.1.2020 bylo evidováno 376 prasnic. V poslední době se těžiště tohoto plemene přesouvá z klasických zemědělských podniků do malých chovů či případně biochovů. Tato změna struktury s sebou nese problémy při zajišťování potřebné liniové skladby pro zachování nepříbuzného šlechtění.

Ministerstvo uznalo též několik **chovatelských podniků prasat**, jejichž hybridizační programy vychází nebo jsou přímo součástí hybridizačních programů některých zahraničních, vesměs nadnárodních producentů. Tyto chovatelské podniky provozují vyšší stupně chovů i vlastní inseminační stanice a nabízí smluvně propojeným chovatelům ucelené programy s jednou nebo několika kombinacemi křížení specializovaných linií pro produkci jatečných prasat. V České republice jsou uznány chovatelské podniky prasat společností AGRAMM s. r. o., Česká PIC s. r. o., HYPOR CZ a. s., Service4farmers s. r. o. a Topigs Norsvin s. r. o.

F. VÝROBA KRMNÝCH SMĚSÍ A PRODUKCE OBILOVIN

V průběhu ledna roku 2020 bylo uskutečněno statistické zjišťování Krmiva (MZe) 3 – 01 „Výroba průmyslových krmiv". Jedná se o statistické zjišťování, které zjišťuje výrobu krmných směsí a spotřebu krmných surovin pro výrobu krmných směsí v roce 2019. Obeslány byly všechny zaregistrované subjekty – výrobci průmyslových krmiv registrovaní ke dni 31. 12. 2019 v ČR.

1. Výroba krmných směsí

V roce 2019 činila celková výroba krmných směsí 2 737,245 tis. tun, oproti roku 2018 došlo k jejímu nárůstu o 28,130 tun (o 1,0 %). Z této celkové sumy tvořil objem výroby krmných směsí pro zvířata určená k výrobě potravin (skot, prasata, drůbež, ovce, králíci, ryby) 2 453,972 tis. tun, což představuje proti roku 2018 nárůst o 23 366 tun (1 %). Krmných směsí pro zvířata neurčená k produkci potravin (psi, kočky, ptactvo, koně, lesní zvěř, kožešinová zvířata, laboratorní zvířata, zvířata v zoologických zahradách, ryby) se vyrobilo o 4 965 tun (o 1,8 %) více než v roce 2018.

Na zvýšení celkové výroby krmných směsí pro zvířata určená k produkci potravin má podíl pouze výroba krmných směsí pro skot. Výroba krmných směsí pro drůbež a prasata dosáhla téměř stejné úrovně, zatímco u výroby krmných směsí pro ostatní zvířata (ovce, kozy, králíci, ryby) byl zaznamenán pokles.

Meziroční nárůst výroby krmných směsí pro skot představoval 38,351 tis. tun (7,3 %). Mírný pokles výroby krmných směsí pro drůbež o 2 987 tun činil pouhých 0,3 %. K nepatrnému poklesu o 5 645 tun došlo i u krmných směsí pro prasata (0,7 %), zatímco pokles výroby krmných směsí pro ostatní zvířata (ovce, kozy, králíci a ryby) o 6 352 t představovalo snížení výroby o 8,3 %.

Krmiv pro zvířata neurčená k výrobě potravin se vyrobilo 283 474 tun, tzn. o 4 965 tun (1,8 %) více než v roce 2018. Z toho výroba krmných směsí pro psy a kočky ve výši 256, 856 tis. tun dosáhla téměř úrovně roku 2018 (pokles o 0,05%), stejně jako výroba krmných směsí pro ptactvo (nárůst o 34 tun, tj. 1,06 %). Krmných směsí pro koně, lesní zvěř, kožešinová zvířata, laboratorní zvířata, zvířata v zoologických zahradách, ryby se vyrobilo 23 455 tun, tj. o 28,1 % více.

Krmiva jsou vyráběna pro vlastní spotřebu výrobce nebo jsou uváděna do oběhu pro cizí odběratele. U všech výše vyjmenovaných kategorií zvířat převažovala v roce 2018 a 2019 výroba směsí uváděných do oběhu pro cizí odběratele. Podíl vyrobených krmiv určených pro vlastní spotřebu na celkové výrobě u jednotlivých kategorií zvířat v roce 2018 dosáhl u skotu 18,4 %, u prasat 8,0 %, u drůbeže 3,0 % a u ostatních zvířat 6,9 %. Obdobně podíl vyrobených krmiv určených pro vlastní spotřebu na celkové výrobě u jednotlivých kategorií zvířat v roce 2019 dosáhl u skotu 17,9 %, u prasat 7,3 %, u drůbeže 3,0 % a u ostatních zvířat 0,2 %.

Tab. F.1.1: Výroba krmných směsí v ČR dle jednotlivých druhů a kategorií zvířat určených k produkci potravin

Období	2015	2016	2017	2018	2019	Index 2019/2018
Měrná jednotka	tis. t	tis. t	tis. t	tis. t	tis. t	%
Prasata celkem	**786,001**	**765,062**	**774,989**	**764,272**	**758,627**	**99,3**
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	704,498	681,005	704,212	702,754	703,236	100,1
určené pro vlastní spotřebu	81,503	84,057	70,777	61,518	55,391	90,0
selata	**x**	**x**	**x**	**93,466**	**102,782**	**110,0**
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	x	x	x	88,824	98,050	110,4
určené pro vlastní spotřebu	x	x	x	4,642	4,732	101,9
výkrm prasat	**x**	**x**	**x**	**518,435**	**515,035**	**99,3**
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	x	x	x	473,591	472,161	99,7
určené pro vlastní spotřebu	x	x	x	44,843	42,874	95,6

Období	2015	2016	2017	2018	2019	Index 2019/2018
Měrná jednotka	tis. t	tis. t	tis. t	tis. t	tis. t	%
chovná prasata	**x**	**x**	**x**	**135,350**	**136,631**	**100,9**
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	x	x	x	124,316	126,297	101,6
určené pro vlastní spotřebu	x	x	x	11,034	10,334	93,7
ostatní	**x**	**x**	**x**	**17,022**	**7,131**	**41,9**
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	x	x	x	16,022	6,753	42,1
určené pro vlastní spotřebu	x	x	x	1,000	0,378	37,8
Drůbež celkem	**949,604**	**982,971**	**1 009,403**	**1 064,717**	**1 061,730**	**99,7**
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	905,182	924,136	976,264	1 032,703	1 029,854	99,7
určené pro vlastní spotřebu	44,422	58,835	33,139	32,014	31,876	99,6
brojleři	**x**	**x**	**x**	**552,373**	**571,272**	**103,4**
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	x	x	x	533,619	551,734	103,4
určené pro vlastní spotřebu	x	x	x	18,754	19,538	104,2
odchov kuřat a kuřic	**x**	**x**	**x**	**158,096**	**169,348**	**107,1**
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	x	x	x	*	*	*
určené pro vlastní spotřebu	x	x	x	*	*	*
ostatní	**x**	**x**	**x**	**354,248**	**321,110**	**90,6**
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	x	x	x	353,191	319,977	90,6
určené pro vlastní spotřebu	x	x	x	1,057	1,134	107,3
Skot celkem	**519,809**	**532,624**	**532,600**	**524,656**	**563,007**	**107,3**
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	420,474	425,920	425,125	428,249	462,369	108,0
určené pro vlastní spotřebu	99,335	106,704	107,475	96,407	100,638	104,4
telata	**x**	**x**	**x**	**50,145**	**115,263**	**229,9**
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	x	x	x	45,847	102,313	223,2
určené pro vlastní spotřebu	x	x	x	4,298	18,890	439,5
výkrm skotu	**x**	**x**	**x**	**65,004**	**71,853**	**110,5**
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	x	x	x	50,797	59,150	116,4
určené pro vlastní spotřebu	x	x	x	14,208	12,704	89,4
dojnice	**x**	**x**	**x**	**360,215**	**311,904**	**86,6**
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	x	x	x	283,854	244,046	86,0
určené pro vlastní spotřebu	x	x	x	76,361	67,889	88,9
ostatní	x	x	x	49,291	65,100	132,1
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	**x**	**x**	**x**	**47,751**	**54,995**	**115,2**
určené pro vlastní spotřebu	x	x	x	1,540	10,206	662,7
Ostatní zvířata[1]	**95,698**	**77,304**	**73,426**	**76,961**	**70,609**	**91,7**
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	95,244	77,052	73,287	76,430	70,445	92,2
určené pro vlastní spotřebu	0,454	0,252	0,139	0,531	0,163	30,7
Celkem krmné směsi	**2 351,112**	**2 357,961**	**2 390,418**	**2 430,606**	**2 453,972**	**101,0**

Pramen: Statistické zjišťování MZe

Poznámka: [1] Ostatní zvířata – do r. 2015 zahrnují: směsi pro ryby, koně, králíky, ovce, kozy, lesní zvěř, zvířata v zoologických zahradách, od r. 2016 zahrnují: směsi pro ovce, kozy, králíky, ryby.

x údaj v konkrétním období nebyl sledován

* nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti údajů dle zákona č. 89/1995 Sb, o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů

Tab F.1.2: Výroba krmných směsí v ČR pro zvířata neurčená k produkci potravin

Období	2015	2016	2017	2018	2019	Index 2019/2018
Měrná jednotka	tis. t	tis. t	tis. t	tis. t	tis. t	%
psi a kočky	204,539	257,710	268,701	256,995	256,856	99,9
ptactvo	3,161	3,013	2,694	3,197	3,163	98,9
ostatní zvířata[2]	9,912	15,403	16,577	18,317	23,455	128,1
Celkem krmné směsi	**217,612**	**276,126**	**287,972**	**278,509**	**283,474**	**101,8**

Pramen: Statistické zjišťování MZe

Poznámka: [2] ostatní zvířata – od r. 2016 zahrnují: směsi pro koně, lesní zvěř, kožešinová zvířata, laboratorní zvířata, zvířata v zoologických zahradách, ryby.

Tab F.1.3: Celková výroba krmných směsí v ČR (tis. t)

Období	2015	2016	2017	2018	2019
Zvířata určená k produkci potravin	**2 351,112**	**2 357,961**	**2 390,418**	**2430,606**	**2453,972**
hlavní kategorie[1]	*2 255,414*	*2 280,657*	*2 316,992*	*2353,645*	*2383,364*
prasata	786,001	765,062	774,989	764,272	758,627
drůbež	949,604	982,971	1 009,403	1064,717	1061,730
skot	519,809	532,624	532,600	524,656	563,007
ostatní[a]	95,698	77,304	73,426	76,961	70,609
Zvířata neurčená k produkci potravin	**217,612**	**276,126**	**287,972**	**278,509**	**283,273**
hlavní kategorie[2]	207,700	*260,723*	*271,395*	*260,192*	*260,932*
psi a kočky	204,539	257,710	268,701	256,995	257,754
ptactvo	3,161	3,013	2,694	3,197	3,178
ostatní[b]	9,912	15,403[b]	16,577[b]	18,317	22,341
Ostatní celkem[a,b]	105,610	92,707	90,003	95,278	92,95
Celkem	**2 568,724**	**2 634,087**	**2 678,390**	**2 709,115**	**2 737,245**

Pramen: Statistické zjišťování MZe

Poznámka: [1] hlavní kategorie – prasata, drůbež, skot.

[2] hlavní kategorie – psi a kočky, ptactvo.

[a] ostatní zvířata určená k produkci potravin – do r. 2015 zahrnují: směsi pro ryby, koně, králíky, ovce, kozy, lesní zvěř, zvířata v zoologických zahradách; od r. 2016 zahrnují: směsi pro ovce, kozy, králíky, ryby.

[b] ostatní zvířata neurčená k produkci potravin – od r. 2016 zahrnují: směsi pro koně, lesní zvěř, kožešinová zvířata, laboratorní zvířata, zvířata v zoologických zahradách, ryby.

2. Spotřeba krmných surovin pro výrobu krmných směsí

V roce 2019 dosáhla celková spotřeba krmných surovin pro výrobu krmných směsí 2 606 095 t, což je růst o 0,9 % (23 009 t) oproti roku 2018.

Nejvýznamnější surovinu pro výrobu krmných směsí tvořily obiloviny, jejichž podíl v roce 2019 dosáhl 62,0 %. Z nich byly v krmných směsích nejčastěji zastoupeny tyto obiloviny: pšenice (53,1 %), kukuřice (21,9), ječmen (19,7 %), žito a tritikale (3,5 %) a oves (1,5 %).

Druhou nejpoužívanější surovinou užitou pro výrobu krmných směsí byly krmné suroviny z olejnatých

semen. Jejich podíl na celkové výrobě krmných směsí v roce 2019 dosáhl 20,4 %. Z nich byl nejčastěji použit sojový extrahovaný šrot, jehož podíl dosáhl 53,8 %. Dále pak řepkový extrahovaný šrot a výlisky (31% podíl).

Do třetí skupiny patřila krmiva živočišného původu, která se podílela 4,9 % na celkové spotřebě krmných směsí. Z nich byly nejčastěji zastoupeny živočišné moučky, které dosáhly podílu 46,9 %.

U prvních dvou výše uvedených krmných surovin došlo v roce 2019 k růstu jejich spotřeby oproti roku 2018. Spotřeba obilovin meziročně vzrostla o 1,1 % (18 656 t) na 1 615 522 t, spotřeba krmných surovin z olejnatých semen vzrostla o 0,6 % (3 152 t) na 531 228 t. Spotřeba krmiv živočišného původu stoupla o 2,3 % (2 980 t) na 129 000 t.

V roce 2019 dosáhla spotřeba premixů pro výrobu krmných směsí 17 027 t. Oproti roku 2018 došlo k růstu spotřeby o 8,6 % (tj. o 1 478 t).

Spotřeba nakoupených doplňkových krmiv určených pro výrobu krmných směsí v roce 2019 meziročně vzrostla o 11,5 % (2 023 t) na 17 574 t. U spotřeby doplňkových krmiv určených pro prasata došlo k poklesu o 4,9 % (198 t) na 4 007 t, u krmiv pro skot nastal meziroční vzrůst o 10,2 % (693 t) na 6 772 t. Údaje za krmiva pro drůbež a ostatní zvířata nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti údajů dle zákona č. 89/1995 Sb, o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů.

Tab. F.2.1: Spotřeba krmných surovin pro výrobu krmných směsí (tis. tun)

Druh krmné suroviny	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Obiloviny	**1 478,9**	**1 406, 1**	**1 511,1**	**1566,0**	**1533,7**	**1 570,4**	**1 576,9**	**1596,9**	**1 615,5**
pšenice	812,5	766,9	747,3	848,1	837,9	895,4	872,6	901,9	858,3
ječmen	327,5	270,8	324,1	310,4	325,8	350,0	336,5	322,2	318,1
oves	23,9	22,8	26,9	24,5	24,5	22,8	22,4	21,6	24,0
žito a tritikále	48,4	54,5	68,4	73,0	74,9	61,4	69,2	56,5	56,4
kukuřice	260,1	285,4	340,6	301,3	265,7	237,3	271,7	290,3	354,2
Luštěniny	**8,9**	**8,7**	**7,4**	**5,2**	**7,0**	**23,5**	**26,0**	**37,9**	**31,1**
hrách	6,8	6,4	4,5	3,0	6,3	9,2	9,3	17,9	14,7
ostatní	2,2	2,2	2,9	2,2	0,7	0,5	0,6	1,7	0,2
Mlýnské krmné suroviny	**113,3**	**116,3**	**127,2**	**118,8**	**110,1**	**110,9**	**110,2**	**108,5**	**107,9**
krmná mouka	32,5	27,2	32,3	29,1	26,8	31,3	29,8	30,8	28,7
otruby	72,9	80,5	84,8	80,0	77,6	76,3	79,4	71,4	74,9
ostatní	7,9	8,6	10,0	9,7	5,7	3,4	0,9	6,2	4,3
Krmné suroviny z olej. semen	**439,5**	**435,5**	**463,9**	**496,6**	**533,1**	**501,1**	**521,6**	**528,1**	**531,2**
sojový extrahovaný šrot	311,9	296,2	296,3	307,2	323,4	304,0	306,9	292,1	285,9
řepkový extrahovaný šrot a výlisky	96,6	100,6	124,3	137,1	163,6	149,8	157,9	169,6	164,7
slunečnicový extrahovaný šrot a výlisky	10,8	14,5	20,9	25,1	30,2	32,1	40,8	43,7	44,9
ostatní	20,1	24,1	22,4	27,1	2,9	3,2	3,1	8,5	20,0
Sušené pivovarské mláto	**0,2**	**1,5**	**3,4**	**0,8**	**0,8**	**0,5**	**0,3**	**0,3**	**0,3**

Ostatní produkty potr. průmyslu	**23,9**	**26,5**	**37,6**	**47,2**	**57,3**	**65,1**	**70,9**	**73,0**	**79,8**
Krmiva živočišného původu	**59,0**	**77,1**	**107,1**	**109,7**	**103,2**	**119,6**	**129,5**	**126,0**	**129**
živočišné moučky	31,1	39,9	37,9	50,2	37,8	54,5	61,0	55,0	60,5
rybí moučka	3,5	2,6	2,4	3,2	3,3	3,0	3,3	3,9	4,0
sušené mléko	2,6	2,6	3,0	1,2	1,1	1,1	1,1	1,2	0,5
ostatní	21,9	32,0	63,8	55,0	34,7	35,6	38,4	41,4	39,7
Úsušky pícnin	**12,9**	**11,9**	**12,8**	**14,0**	**15,4**	**16,6**	**16,6**	**15,2**	**14,7**
Minerální krmiva	**73,5**	**75,3**	**87,0**	**87,4**	**90,8**	**97,1**	**99,9**	**97,2**	**96,4**
Celkem krmné směsi	**2 278,7**	**2 216,3**	**2 402,2**	**2 484,5**	**2 451,4**	**2 504,9**	**2 551,9**	**2 583,1**	**2 606,1**

Pramen: Statistické zjišťování MZe

Tab. F.2.1: Spotřeba premixů pro výrobu krmných směsí (tis. tun)

Ukazatel	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Spotřeba premixů celkem pro všechna zvířata	18,352	17,346	13,124	12,610	18,193	15,961	13,869	15,549	17,027

Pramen: Statistické zjišťování MZe

Tab. F.2.1: Spotřeba nakoupených doplňkových krmiv (DK) určených pro výrobu krmných směsí (tis. tun)

Ukazatel	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
DK pro prasata	7,210	5,137	3,487	3,717	4,112	3,692	4,179	4,205	4,007
DK pro drůbež	4,654	1,115	1,123	1,665	1,019	1,404	1,403	*	*
DK pro skot	12,056	13,313	7,048	7,166	6,909	7,129	7,242	6,079	6,772
DK pro ostatní zvířata	0,655	0,899	1,195	1,433	1,612	2,985	1,129	*	*
Celkem DK	**24,575**	**20,464**	**12,853**	**13,981**	**13,652**	**15,210**	**13,953**	**15,551**	**17,574**

Pramen: Statistické zjišťování MZe

Poznámka: * nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti údajů dle zákona č. 89/1995 Sb, o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů

3. Produkce obilovin

Tab. F.3.1: Výroba obilovin celkem (kromě rýže) v ČR

Ukazatel	Jednotka	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Osevní plocha	tis. ha	1 409,6	1 390,0	1 359,0	1 354,7	1 338,8	1 352,5
Výnos	t/ha	6,23	5,89	6,33	5,50	5,21	5,65
Výroba	tis. t	8 779,3	8 183,5	8 596,4	7 456,8	6 971,0	7 646,2

Pramen: ČSÚ

Poznámka: marketingový rok zahrnuje období od 1. 7. do 30. 6. příslušného uvedeného roku.

Pšenice je stále v ČR nejdůležitější krmnou obilovinou. V marketingovém roce 2018/2019 došlo k významnému navýšení její krmné spotřeby na úroveň 1 200,0 tis. tun.

Podstatná část pšenice je stále pěstována s cílem dosáhnout potravinářskou kvalitu a zajistit si tak vyšší hladinu realizační ceny. V marketingovém roce 2018/2019 nebyly problémy se zajištěním dostatku kvalitní suroviny pro potřeby krmivářského sektoru a to i přes nižší produkci této komodity.

V marketingovém roce 2019/2020 se očekává ve srovnání s předchozím marketingovým rokem určitá stagnace v užití pšenice pro krmivářské účely ve výši 1 200,0 tis. tun.

V marketingovém roce 2018/2019 došlo k mírnému navýšení celkového užití pšenice a to přes další snížení objemu vývozu pšenice v roce 2018. V porovnání s předchozím marketingovým rokem 2017/2018 se nevýznamně zvýšilo celkové užití pšenice o 97,9 tis. tun (tj. o 2,2 %) na úroveň 4 467,6 tis. tun. Díky tomuto malému navýšení došlo k navýšení konečných zásob, které jsou však stále na podprůměrné hladině 638,0 tis. tun.

Za předpokladu uskutečnění uvažované spotřeby pšenice na krmiva v množství 1 250,0 tis. tun a realizaci pokračujícího vývozu pšenice ve výši 2 450,0 tis. tun, dojde v marketingovém roce 2019/2020 k mírnému zvýšení v celkovém užití pšenice na úroveň 5 135,0 tis. tun. Ve srovnání s předchozím marketingovým rokem se jedná o nárůst o 667,4 tis. tun (tj. o 14,9 %). Konečné zásoby by měly klesnout a měly by zůstat na stále nízké úrovni ve výši 361,2 tis. tun.

V marketingovém roce 2018/2019, s ohledem na průměrnou sklizeň obilovin s průměrnými jakostními ukazateli, ale také vzhledem k situaci na světových a evropských trzích, ceny všech obilovin stagnovaly, nebo začaly postupně narůstat, a držely se tohoto trendu po celý marketingový rok. V ČR ihned po sklizni ceny pšenice začaly různě kolísat v cenové hladině kolem 3 900–4 700 Kč/t a kolem této hladiny se pohybovaly prakticky po celý marketingový rok. Nejvyšší cenová úroveň marketingového roku 2018/2019 byla u pšenice potravinářské docílena v březnu 2019 ve výši 4 707 Kč/t. U pšenice krmné rovněž probíhal cenový nárůst v rozmezí od 3 736 Kč/t do 4 477 Kč/t. Cenové maximum bylo u pšenice krmné docíleno v měsíci únor 2019–4 477 Kč/t.

Vzhledem k vyšší produkci pšenice, ale s průměrnou kvalitou ze sklizně roku 2019 nejen v ČR, ale i v sousedních státech, lze očekávat i s ohledem na vývoj cen ve světě buď stagnace či mírný pokles cen na vnitřním trhu na hladinu 3 900–4 400 Kč/t u pšenice potravinářské. U pšenice krmné se očekává v tomto období průměrná cena 3 700–4 000 Kč/t.

Tab. F.3.2: Měsíční průměry cen pšenice u zemědělských výrobců v Kč/t v marketingových letech 2012/2013–2019/2020 (bez DPH)

Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Pšenice potravinářská	2012/2013	5 161	5 371	5 645	5 769	5 831	5 932	6 033	6 116	6 117	6 019	5 972	5 847
	2013/2014	5 656	4 424	4 216	4 273	4 343	4 436	4 555	4 585	4 599	4 671	4 778	4 789
	2014/2015	4 608	4 353	4 335	4 197	4 159	4 163	4 240	4 412	4 445	4 454	4 423	4 382
	2015/2016	4 330	4 286	4 258	4 213	4 208	4 205	4 131	4 061	3 912	3 711	3 614	3 631
	2016/2017	3 589	3 539	3 548	3 563	3 550	3 590	3 594	3 673	3 774	3 814	3853	3 881
	2017/2018	3 884	3 847	3 829	3 918	3 899	3 877	3 858	3 860	3 874	3 903	3 912	3 922
	2018/2019	3 917	4 050	4 347	4 474	4 479	4 559	4 600	4 661	4 707	4 614	4 588	4 525
	2019/2020	4 363	4 087	4 089	3 982	3 978	3 949	3 969					
Pšenice krmná	2012/2013	4 642	4 854	4 983	5 169	5 247	5 335	5 576	5 714	5 695	5 672	5 505	5 306
	2013/2014	4 815	4 241	4 022	4 093	4 054	4 114	4 279	4 344	4 376	5 516	4 666	4 538
	2014/2015	4 179	3 930	3 746	3 607	3 636	3 606	3 749	3 916	3 948	3 966	3 958	3 926
	2015/2016	3 847	3 878	3 872	3 908	3 912	3 945	3 961	3 864	3 697	3 507	3 456	3 492
	2016/2017	3 416	3 340	3 351	3 337	3 387	3 414	3 445	3 493	3 551	3 611	3 687	3 706
	2017/2018	3 695	3 654	3 631	3 627	3 645	3 680	3 709	3 688	3 717	3 679	3 654	3 668
	2018/2019	3 736	3 813	4 038	4 210	4 187	4 304	4 283	4 477	4 466	4 414	4 372	4 328
	2019/2020	4 138	3 845	3 833	3 840	3 826	3 810	3 861					

Pramen: ČSÚ

Světový trh pšenice

V aktuálním marketingovém roce 2019/2020 by mělo být podle odhadu Mezinárodní rady pro obiloviny z ledna 2020 ze sklizňové plochy 220,1 mil. ha sklizeno 761,8 mil. tun pšenice při průměrném výnosu 3,40 t/ha. Nejvíce pšenice by na základě uvedených odhadů v marketingovém roce 2019/2020 měly vyprodukovat EU (148,4 mil. tun), Čína (133,6 mil. tun), Indie (102,2 mil. tun), Rusko (72,3 mil. tun), USA (50,7 mil. tun), Kanada (31,8 mil. tun), Austrálie (22,9 mil. tun), Ukrajina (27,2 mil. tun), Turecko (19,0 mil. tun), Kazachstán (14,0 mil. tun) a Argentina (19,1 mil. tun). Celosvětová sklizeň pšenice tak meziročně vzroste o 3,9 %. Z hlavních světových producentů by sklizeň pšenice měla být oproti minulému roku vyšší v Austrálii, EU, Rusku, na Ukrajině, v Číně a v Indii. Naopak pokles produkce je očekáván v Kazachstánu, USA a v Turecku.

Celková nabídka pšenice na mezinárodním trhu by vzhledem k vysokým počátečním zásobám (265,1 mil. tun) měla vzrůst na rekordních 1 026,9 mil. tun. Zároveň je očekáván meziroční nárůst světové spotřeby pšenice o 2,2 % na celkem 754,8 mil. tun a to díky předpokladu zvýšení potravinářského užití o 1,0 % na 522,9 mil. tun a krmivářského užití o 6,2 % na 148,9 mil. tun. Průmyslové užití by mělo vzrůst o 2,6 % na 23,5 mil. tun. Největší spotřebu pšenice předpokládá IGC v marketingovém roce 2019/2020 v EU (130,7 mil. tun), v Číně (129,4 mil. tun), v Indii (97,3 mil. tun), Rusku (40,2 mil. tun) a v USA (31,8 mil. tun).

Předpoklad světové spotřeby pšenice ve výši 754,8 mil. tun je ve srovnání se světovou produkcí odhadovanou ve výši 761,8 mil. tun nižší. Světová bilance pšenice by proto v tomto roce měla být přebytková a světové zásoby pšenice by na konci roku měly vzrůst o 2,64 % na 272,1 mil. tun, což je rekordní úroveň. Konečné zásoby pšenice by měly v marketingovém roce 2019/2020 vzrůst v EU, Indii, Turecku, Číně a Kazachstánu. Klesnout by naopak měly v USA, Austrálii, Kanadě, Rusku, Argentině a na Ukrajině. Odhady světového obchodu s pšenicí na základě uvedeného předpokladu IGC činí 174,6 mil. tun, což znamená vyšší úroveň, než jaká byla zaznamenána v loňském roce. Na světovém dovozu pšenice se letos budou podílet především státy Severní Afriky (28,1 mil. tun), Středního východu (24,4 mil. tun), Dálného východu (54,2 mil. tun) a subsaharské Afriky (23,9 mil. tun). Nejvyšší vývozy pšenice se předpokládají z EU (25,5 mil. tun), USA (27,5 mil. tun), Kanady (23,4 mil. tun), Austrálie (15,0 mil. tun), Ruska (30,5 mil. tun) a Ukrajiny (17,0 mil. tun). Největší meziroční propad vývozu pšenice se očekává v tomto roce v Rusku, Argentině, USA a Kanadě, jeho vzestup je naopak očekáván v EU, Austrálii a na Ukrajině.

4. Krmné směsi pro prasata

Od roku 2005 se sledují měsíční ceny průmyslových výrobců (CPV) pouze u krmných směsí (KS) pro předvýkrm prasat a krmných směsí pro prasata nad 65 kg. Ostatní měsíční ceny průmyslových výrobců krmiv pro prasnice, selata a pro výkrm prasat A2 se již nesledují. Po poklesu cen krmných směsí v období let 2013 až 2017 byl v letech 2018 a 2019 zaznamenán naopak jejich nárůst. Ve srovnání s rokem 2017 doznala tato nejvýznamnější nákladová položka při produkci prasat v roce 2019 nárůst o 9,1 % v případě KS pro prasata nad 65 kg a prakticky stejný nárůst (o 9,2 %) u KS pro prasata v předvýkrmu. Uvedená dynamika růstu cen KS je predikována i pro rok 2020, a to především ke konci marketingového roku sklizně obilovin. Průměrné ceny obou typů KS pro prasata se v roce 2019 pohybovaly na úrovni roku 2015, což znázorňuje tabulka F.41 a graf F.4.1.

Tab. F.4.1: Ceny krmných směsí (KS) pro prasata v letech 2011–2020 (Kč/t)

Ukazatel	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	I–IV/2020
KS pro prasata nad 65 kg	5 262	6 000	6 727	6 046	5 813	5 463	5 262	5 489	5 741	5 365
KS pro prasata v předvýkrmu	6 079	6 802	7 568	7 037	6 795	6 415	6 151	6 377	6 715	6 555

Pramen: ČSÚ

Graf F.4.1: Ceny průmyslových výrobců KS pro prasata v letech 2010–2020 (Kč/t)

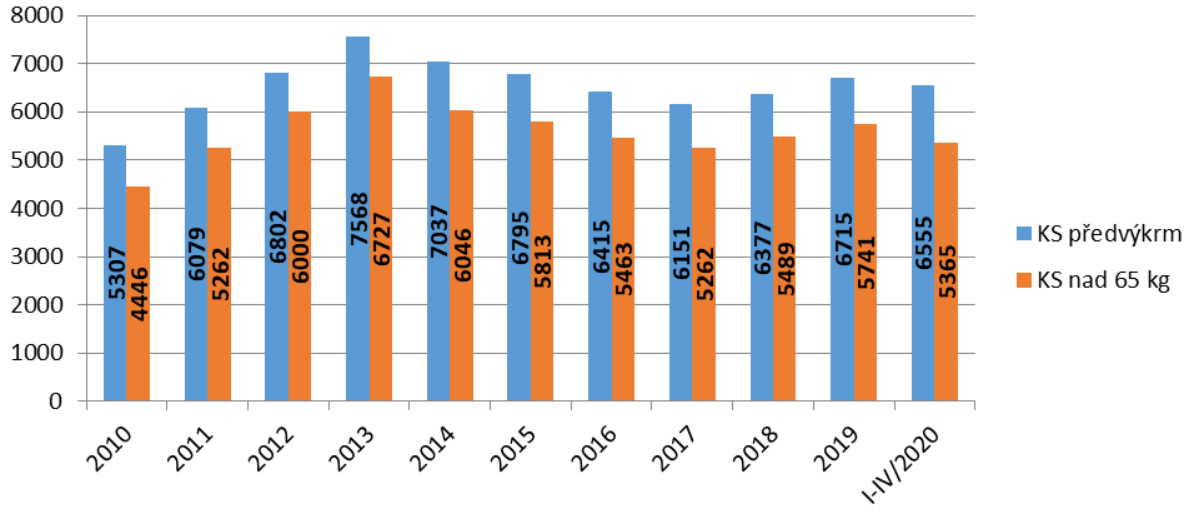

Pramen: ČSÚ

G. SPOTŘEBA MASA, KVALITA A BEZPEČNOST POTRAVIN VE VZTAHU K VEPŘOVÉMU MASU

1. Spotřeba vepřového masa

V České republice byla v roce **2018** (v dosud posledním roce hodnoceném Českým statistickým úřadem) spotřeba vepřového masa **43,2** kg na 1 obyvatele z celkové spotřeby masa 82,4 kg/obyv./rok. Ze zmíněných hodnot je patrné, že se v ČR vepřové maso podílí více než polovinou na celkové spotřebě masa, jmenovitě 52,4 %. Spotřeba masa celkem v hodnotě na kosti se v roce 2018 zvýšila ve srovnání s rokem 2017 o 2,1 kg (+ 2,7 %), zvýšení spotřeby vepřového masa činilo 0,9 kg (+ 2,0 %) a drůbežího masa o 1,1 kg (+ 4,1 %). Spotřebu jednotlivých druhů masa uvádí tabulka G.1.1. Ve spotřebě vepřového i drůbežího masa patří naše republika k zemím nadprůměrným.

Tab. G.1.1: Spotřeba masa v České republice za kalendářní rok v kg (dle bilanční metody)

	1936	1960	1970	1980	1990	2000	2010	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Maso celkem:	**38,1**	**61,0**	**77,3**	**90,3**	**96,5**	**79,4**	**79,1**	**74,8**	**75,9**	**79,3**	**80,3**	**80,3**	**82,4**
hovězí	15,2	18,3	26,2	29,2	28,0	12,3	9,4	7,5	7,9	8,1	8,5	8,4	8,7
telecí	3,1	2,1	2,1	0,8	0,4	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
vepřové	14,6	32,4	36,5	44,9	50,0	40,9	41,6	40,3	40,7	42,9	42,8	42,3	43,2
skopové, kozí	0,7	0,7	0,5	0,3	0,6	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
drůbež	2,2	3,9	7,7	11,6	13,6	22,3	24,5	24,3	24,9	26,0	26,8	27,3	28,4
zvěřina	0,5	0,3	0,4	0,3	0,5	0,4	0,9	0,9	0,9	1,0	0,9	1,1	1,0
králíci			3,8	3,2	3,4	3,0	2,2	1,3	1,0	0,8	0,8	0,7	0,6
Ryby	**2,1**	**5,4**	**6,0**	**5,8**	**5,4**	**5,4**	**5,6**	**5,3**	**5,4**	**5,5**	**5,1**	**5,4**	**5,6**

Pramen: ČSÚ ročenky, Spotřeba potravin

Poznámka: a) celková spotřeba masa nezahrnuje spotřebu rybího masa
b) u spotřeby ryb uváděna mrtvá hmotnost ryb
c) v roce 2018 bylo spotřebováno 3,9 kg vnitřností, které jsou již zahrnuty ve spotřebě jednotlivých druhů mas

Faktorů, jež ovlivňují úroveň celkové spotřeby masa i její strukturu v rámci jednotlivých druhů masa je celá škála. Patří mezi ně demografické vlivy včetně věkové struktury obyvatel, spotřební zvyklosti, kupní síla spotřebitelů a jiné. Při posuzování spotřeby je nutno vnímat i skutečnost, že například vepřové maso je konkurentem i ostatním druhům mas, především masu drůbežímu a hovězímu a naopak. Ale i případné zvýšení spotřeby masa jiného, například rybího, by pravděpodobně vedlo ke snížení spotřeby ostatních druhů mas, tedy i vepřového.

2. Kvalita a bezpečnost potravin

Vepřové maso hraje v lidské výživě významnou roli jako dobře využitelný zdroj bílkovin a některých vitaminů a minerálních látek. Nedostatečná konzumace masa může mít negativní vliv na zdraví rostoucích organismů dětí a mladistvých. Maso obsahuje všechny esenciální aminokyseliny v příznivých poměrech z hlediska jejich využití pro vytváření a obnovu bílkovinných struktur v těle. Obsahuje všechny vitaminy s výjimkou vitamínu C. Dále pak zejména železo, fosfor, zinek, hořčík a další minerální a stopové prvky. Železo z masa hradí průměrně 20 % potřebného množství, dobrým zdrojem jsou především červená masa (v drůbežím mase je obsah železa nižší). Hemové, snadněji dostupné, železo z masa je využitelné z 20 až 30 %, zatímco nehemové (např. ze špenátu a luštěnin) jen z 1 až 7 %. Vepřové maso patří mezi potraviny vhodné k vytvoření pestré stravy, a proto je u obyvatel České republiky v oblibě.

Ministerstvo zemědělství vnímá otázku kvality a bezpečnosti potravin jako jednu ze svých priorit, kterou podporuje např. prostřednictvím značek kvality „KLASA“ a „Regionální potravina“.

Značka kvality „KLASA“ po dobu své existence od roku 2003 směřuje primárně k podpoře výrobků vykazujících výjimečné nadstandardní kvalitativní charakteristiky, které zvyšují jeho přidanou hodnotu a zaručují jeho jedinečnost ve vztahu k běžným výrobkům dostupným na trhu. Celkem bylo k dubnu 2020 značkou „KLASA“ oceněno 906 výrobků od 223 výrobců, z nichž 170 jsou masné výrobky.

Česká republika podporuje také kvalitní regionální potraviny, a to prostřednictvím značky „Regionální potravina“. Projekt „Regionální potravina“ vznikl na počátku roku 2010 a je organizován Ministerstvem zemědělství ve spolupráci s jednotlivými kraji za podpory Agrární a Potravinářské komory ČR. Tento projekt je důležitý nejen pro podporu tradičních regionálních výrobků, ale také pro podporu regionů jako takových, pro zachování jejich charakteru, tradic, historie či kultury, včetně podpory zaměstnanosti a cestovního ruchu. Značka je určena pro malé a střední podniky. K měsíci dubnu 2020 bylo celkem značkou „Regionální potravina“ oceněno 410 výrobků od 314 výrobců.

Kromě značek „KLASA“ a „Regionální potravina“, které mají význam zejména pro prodej potravin v České republice, mohou naši producenti využívat registraci produktů v systémech platných v celé Evropské unii, kterými jsou: Zaručeně tradiční specialita, Chráněné označení původu a Chráněné zeměpisného označení. Tato označení napomáhají ke zvýraznění a zdůraznění kvality výrobků na trhu.

Chráněné zeměpisné označení a Chráněné označení původu je vyhrazeno zemědělským produktům a potravinám vyprodukovaným nebo zpracovaným v určitých oblastech nebo místech. V případě Zaručené tradiční speciality jde o marketingový nástroj pro výrobky s tradiční recepturou či tradičním způsobem zpracování nebo produkce. Česká republika má doposud zapsány výrobky „Tradiční Špekáček“, „Tradiční Lovecký salám“, „Spišské párky“, „Liptovský salám“ a „Pražská šunka“.

H. OPATŘENÍ VE VETERINÁRNÍ OBLASTI

Opatření jsou každoročně dána Metodikou kontroly zdraví a nařízené vakcinace (dále jen Metodika). Návrh Metodiky zpracovává Státní veterinární správa, v souladu s § 44 odst. 1 písm. d) zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů, schvaluje a vydává ji ve svém Věstníku ministerstvo zemědělství. Tímto ministerstvo stanovuje povinné preventivní a diagnostické úkony k předcházení vzniku a šíření nákaz a nemocí přenosných ze zvířat na člověka, jakož i k jejich zdolávání, které se provádějí v příslušném kalendářním roce. Rovněž určuje, na které z nich a v jakém rozsahu se poskytují příspěvky z prostředků státního rozpočtu a které jsou nařízené, hrazené chovatelem.

Zdravotní zkoušky musí být provedeny do jednoho roku od provedení v předcházejícím roce a výsledek zkoušek, vyšetření a úkonů musí být předložen do jednoho měsíce od provedení místně příslušné krajské veterinární správě. Všechny níže uvedené zdravotní zkoušky jsou v kapitole nařízených úkonů hrazených ze státního rozpočtu.

1. Africký mor prasat

Africký mor prasat (AMP) je nebezpečné, nakažlivé onemocnění domácích i divokých prasat všech plemen a věkových kategorií. Na člověka se nepřenáší. Původcem nákazy je DNA virus, který se šíří ve vnímavých prasečích populacích a u nakažených zvířat vyvolává širokou škálu klinických příznaků. Onemocnění se může rychle šířit nejen přímým kontaktem s nakaženým zvířetem, ale i prostřednictvím produktů získaných z nakažených zvířat nebo kontaminovanými předměty a krmivem. Při výskytu AMP v populaci prasat divokých dochází k přenosu a šíření viru AMP jednak přímým kontaktem mezi prasaty, ale také kontaktem s kadávery prasat divokých, která uhynula následkem infekce AMP. Infikované kadávery se pak stávají hlavním rezervoárem viru AMP v prostředí. Největším rizikem šíření AMP na velké vzdálenosti je pak přenos prostřednictvím tepelně nedostatečně opracovaných produktů z vepřového masa.

AMP je charakteristický vysokou, téměř 100 % letalitou a je tak velkou hrozbou nejen pro prasata divoká, ale zejména pro chovy domácích prasat.

Léčba AMP neexistuje. V současné době není k dispozici účinná vakcína, což významně komplikuje možnosti prevence proti této nebezpečné nákaze.

Do Evropské unie byl AMP zavlečen v roce 2014, kdy byl diagnostikován v pobaltských zemích (Estonsku, Lotyšsku a Litvě) a došlo k jeho rozšíření i do Polska. Proto byl v České republice v srpnu 2014 zaveden monitoring, v jehož rámci jsou všechna nalezená uhynulá divoká prasata vyšetřována jak na klasický mor prasat, tak i na africký mor prasat.

Tab. H.1: Počet vyšetření nalezených uhynulých prasat divokých na celém území ČR

Pasivní monitoring AMP u nalezených uhynulých prasat divokých na celém území ČR 2014–2019						
Rok	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Počet vyšetřených / pozitivních	243 / 0	348 / 0	404 / 0	1622 / 191	1408 / 21	1763 / 0

V České republice se africký mor prasat (AMP) do roku 2016 nikdy nevyskytoval. V červnu 2017 byl zjištěn Státním veterinárním ústavem (SVÚ) Olomouc historicky první případ pozitivního nálezu AMP v ČR u uhynulého divokého prasete ve Zlínském kraji. To následně potvrdila i Národní referenční laboratoř v SVÚ Jihlava.

SVS ihned po potvrzení nákazy přijala opatření vycházející ze zákona č. 166/1999Sb., o veterinární péči a změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), vyhlášky č. 202/2004 Sb., o opatřeních

pro předcházení a zdolávání afrického moru prasat v souladu se směrnicí rady 2002/60/ES, kterou se stanoví zvláštní ustanovení pro tlumení afrického moru prasat. Na jednáních SVS se všemi zainteresovanými subjekty byli jmenováni členové Národního centra tlumení nákazy.

SVS přijala veterinární opatření směřující k zabránění zavlečení nákazy do chovů domácích prasat. Ochrana chovů prasat spočívá zejména v zajištění biologické bezpečnosti, zamezení kontaktu s volně žijícími prasaty, zabránění přístupu nepovolaných osob do chovů, provádění důkladného čištění a zásad DDD a zajištění bezpečnosti krmiv. K zamezení šíření nákazy je nezbytné neprodleně hlásit zvýšené či hromadné úhyny v chovu prasat nebo zvýšený výskyt zmetání prasnic. V zamořené oblasti byla vyšetřena registrovaná hospodářství s domácími prasaty s negativními výsledky. Pro celou ČR i Zlínský kraj byla vydána nová mimořádná veterinární opatření.

Důsledným uplatňováním přijímaných opatření se podařilo zabránit šíření infekce AMP v populaci prasat divokých a zavlečení AMP do chovů domácích prasat. Během roku 2017 bylo diagnostikováno 205 pozitivních případů AMP u prasat divokých, z toho 191 případů u nalezených uhynulých a 14 případů u ulovených prasat divokých. Za celý rok 2018 bylo celkem diagnostikováno pouze 25 pozitivních případů AMP u prasat divokých, z toho bylo 21 případů u nalezených uhynulých a 4 případy u ulovených prasat divokých. Poslední pozitivní případy AMP tak byly zaznamenány 8. 2. 2018 u uloveného prasete divokého a 15. 4. 2018 u nalezeného uhynulého prasete divokého. V tomto případě se ale jednalo o kadáver starý 5–6 měsíců.

Celkem bylo od 26. 6. 2017 do 15. 4. 2018 diagnostikováno 230 pozitivních případů AMP u prasat divokých, z toho 212 případů u nalezených uhynulých a 18 případů u ulovených prasat divokých. Všechny pozitivní případy byly zjištěny pouze v malé části zamořené oblasti v okrese Zlín. Nebyl zjištěn žádný pozitivní případ AMP u domácích prasat.

V dalším průběhu roku 2018 a po celý rok 2019 pokračoval intenzivní monitoring AMP jak u prasat divokých (všechna nalezená uhynulá prasata divoká na celém území ČR, všechna ulovená prasata divoká v ZO a oblasti s intenzivním odlovem), tak i u domácích prasat (všechny zmetalky, podezřelá uhynulá prasata, hromadné úhyny prasat). V rámci tohoto monitoringu bylo v roce 2019 celkem vyšetřeno 3 756 prasat domácích a 4 035 prasat divokých (z toho 1 763 uhynulých a 2 272 ulovených. Všechna tato vyšetření byla negativní na AMP.

Pasivní monitoring ve stejném rozsahu bude pokračovat i v roce 2020.

Na základě prováděného plošného monitoringu AMP a jeho výsledcích byly prováděcím rozhodnutím Evropské komise (EU) 2019/404 ze dne 12. 3. 2019 všechny oblasti ČR vyjmuty z části I a části II Přílohy prováděcího rozhodnutí Komise 2014/709/EU. Tímto rozhodnutím EK oficiálně uznala, že ČR úspěšně dokončila eradikaci AMP na svém území a nadále je považována za členský stát bez výskytu AMP.

Následně byl Světovou organizací pro zdraví zvířat (OIE) obnoven status země prosté AMP dne 19. 4. 2019 uveřejněním self-declaration ČR na webových stránkách OIE (http://www.oie.int/en/animal-health-in-the-world/self-declared-disease-status/).

SVS v souvislosti s dokončením eradikace AMP v ČR ke dni 14. 3. 2019 zrušila zamořenou oblast a oblast s intenzivním odlovem a s tím i opatření, která se na ně vztahovala. Nadále tak zůstala v platnosti jen některá opatření s platností pro celé území ČR.

V případě dovozu je nezbytné, aby se dovozce živých zvířat nebo živočišných produktů předem informoval u místně příslušné Krajské veterinární správy na veterinární podmínky dovozu a to i v rámci intrakomunitárního obchodu (povinná očkování, vyšetření, nákazová situace atd.).

Potřebné formuláře pro veterinární osvědčení pro dovoz do ČR i pro obchodování v rámci EU jsou volně k dispozici na webové stránce SVS ČR:
http://www.svscr.cz/dokumenty/eu/source.html.

2. Klasický mor prasat

Klasický mor prasat (KMP) je nebezpečná nákaza, která postihuje prase domácí a černou zvěř. Původcem je RNK virus, který se šíří nemocnými prasaty, výměšky nemocných prasat a masem. Virus přenášejí i drobní hlodavci, ptáci a ektoparazité. Vakcinace je v ČR od roku 1992 zakázána.

KMP se na území ČR nevyskytuje od roku 1999, kdy byl zjištěn poslední případ výskytu viru u černé zvěře. Poslední ohnisko u domácích prasat bylo v roce 1997 na okrese Kroměříž. Poslední sérologický nález u divokých prasat byl v srpnu 2010 v okresu Jindřichův Hradec.

OIE v květnu 2016 zařadila Českou republiku mezi země prosté KMP.

Na území EU se naposledy vyskytl klasický mor prasat u divokých prasat v roce 2015 v Lotyšsku.

Monitoring nákazové situace je prováděn dle Metodiky kontroly zdraví SVS ČR, která stanovuje rozsah a způsob odběru vzorků jak u domácích tak divokých prasat.

Rozsah vyšetření u prasat domácích

U domácích prasat se na klasický mor prasat vyšetřují chovná prasata při dovozu ze třetích zemí, plemenní kanci před přijetím a ve střediscích pro odběr spermatu, zmetalky a 3 % poražených prasnic a všichni kanci z jednotlivých dodávek každého chovatele na jatky.

Tab. H.2.1: Vyšetření na klasický mor u prasat domácích v roce 2019

Rok	Sérologické vyšetření				Virologické vyšetření	
	Celkem vyšetřeno	Počet pozitivních	Z toho zmetalky	Počet pozitivních	Celkem vyšetřeno	Počet pozitivních
2019	5 509	0	1 672	0	1	0

Rozsah vyšetření u prasat divokých

Na celém území České republiky se sérologicky vyšetřuje 5 % odlovených prasat divokých a to do doby prvního pozitivního sérologického vyšetření. Dále se sérologicky a virologicky vyšetřují všechna nalezená uhynulá divoká prasat.

Tab. H.2.2: Vyšetření na klasický mor u prasat divokých v roce 2019

Rok	Sérologické vyšetření	Počet pozitivních	Virologické vyšetření	Počet pozitivních
2019	9 484	0	1 936	0

3. Vezikulární choroba prasat

Vezikulární choroba prasat (VCHP) je nakažlivé onemocnění prasat vyvolané enteroviry a charakterizované tvorbou puchýřů na koronárním okraji končetin, příležitostně na pyscích, jazyku, rypáku a strucích. Kmeny viru VCHP mohou být z hlediska virulence velmi variabilní a vyvolávají příznaky subklinické až po velmi výrazné v závislosti na ustájovacích podmínkách. Důležitým je ten fakt, že VCHP nelze klinicky odlišit od slintavky a kulhavky (SLAK) a ohniska VCHP musí být považována za ohniska SLAK až do výsledku laboratorního vyšetření. Tato nákaza nebyla v ČR nikdy diagnostikována.

Rozsah vyšetření u prasat domácích

Vyšetření se provádí u cca 3 % poražených prasnic a všech kanců z jednotlivých dodávek každého chovatele na jatky.

Tab. H.3: Počet vyšetření prasat domácích

Rok	Počet vyšetřených prasnic a kanců	Počet pozitivních
2019	2 538	0

4. Aujeszkyho choroba u domácích prasat

Aujeszkyho choroba je nebezpečná nákaza více druhů, přičemž prase je považováno za přirozeného hostitele, od kterého je nákaza přenosná na skot, ovce, kozy, psy, kočky, králíky i na volně žijící živočichy, u kterých vyvolává nesnesitelné svědění a následný úhyn. Nákaza se na člověka nepřenáší.

U prasat je morbidita téměř 100 %, mortalita u selat činí 80–100 %. Dospělá prasata nákazu většinou přežívají.

Při vstupu ČR do EU bylo rozhodnutím Komise č. 320/2004 ze dne 31. března 2004 celé území České republiky prohlášeno za úředně prosté Aujeszkyho choroby prasat ve vztahu k chovu domácích prasat. Poslední případ se vyskytl v malochovu v Nové Vsi na okrese Benešov v březnu 2004. Jednalo se o přenos nákazy z uloveného divočáka na domácí prasata. Všechna prasata v chovu byla vyšetřena, pozitivní tři kusy byly utraceny, negativní byly poraženy.

Rozsah vyšetření u prasat domácích

U domácích prasat se na Aujeszkyho chorobu vyšetřují chovná prasata při dovozu ze třetích zemí, plemenní kanci před přijetím a ve střediscích pro odběr spermatu, zmetalky a všechny poražené prasnice a kanci.

Tab. H.4: Počet vyšetření prasat domácích

Rok	Počet poražených prasnic a kanců	Počet pozitivních	Počet vyšetřených zmetalek	Počet pozitivních
2019	52 703	0	1 853	0

5. Brucelóza prasat

Brucelóza prasat je infekční onemocnění většinou latentního průběhu, projevující se aborty (opakování říje za 5–8 týdnů po připuštění), porody mrtvých selat, neplodností obou pohlaví. Onemocnění je vyvoláno bakterií Brucella suis, která proniká do organismu alimentárně (infikované krmivo/voda), šíří se lymfatickými cestami do mízních uzlin. Následně propukají ve tkáních a orgánech nekroticko-zánětlivé procesy. Nejpříznivější podmínky pomnožení brucel jsou v březí děloze a pohlavních orgánech samců. Onemocnění může probíhat chronicky s afinitou k pohlavnímu ústrojí. V posledních letech se vyskytovaly falešně pozitivní reakce, které však kultivačně nepotvrdily výskyt Brucela suis.

Rozsah vyšetřování u domácích prasat

U domácích prasat se na brucelózu vyšetřují plemenní kanci před přijetím a ve střediscích pro odběr spermatu, zmetalky a všechny poražené prasnice a kanci.

Tab. H.5.: Počet vyšetření prasat domácích

Rok	Počet vyšetřených prasnic a kanců	Počet pozitivních	Počet vyšetřených zmetalek	Počet pozitivních
2019	55 429	0	1 855	0

I. INTEGROVANÁ PREVENCE A OMEZOVÁNÍ ZNEČIŠTĚNÍ (IPPC)

Zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci) ve znění pozdějších předpisů („dále jen zákon"). Podstatou zákona č. 76/2002 Sb., je dosáhnout maximální možné prevence znečištění všech složek životního prostředí a zabezpečit tak plnou slučitelnost právního řádu České republiky v této oblasti ochrany životního prostředí s právem EU, zejména s tzv. směrnicí Evropského parlamentu a Rady č. 2010/75/EU, o průmyslových emisích (IED), která byla implementována do českého práva jako novela zákona o IPPC pod č. 69/2013 Sb.

Výrobní odvětví resortu Ministerstva zemědělství nejsou zasažena ohledně vyjmenovaných druhů činnosti žádnými zásadními změnami, zůstávají původní 3 kategorie 6.4–6.6, tj. potravinářská a zpracovatelská výrobní odvětví, kafilerní a asanační činnost, a kategorie pro intenzivní chovy drůbeže a prasat dle přílohy č. 1 zákona.

K výše uvedené novele zákona byla novelizována i původní vyhláška č. 554/2002 Sb. Nový prováděcí předpis vyšel pod č. 288/2013 Sb., jako vyhláška o provedení některých ustanovení zákona o integrované prevenci. Oproti původní verzi obsahuje nejen formulář Žádosti o vydání integrovaného povolení (IP), ale i vzor nově koncipované tzv. Základní zprávy, dále Odborné posouzení k udělení výjimky z úrovní emisí spojených s nejlepšími dostupnými technikami (BAT) a vzor Zprávy o plnění podmínek integrovaného povolení.

Kontrolní činnost v oblasti IPPC vykonává Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP):

- kontroluje plnění povinností stanovených tímto zákonem nebo integrovaným povolením,
- omezuje nebo zastavuje provoz zařízení nebo jeho části, pokud by jeho dalším provozem nastalo nebo hrozí závažné poškození životního prostředí nebo značné materiální škody,
- rozhoduje o správních deliktech podle § 37 zákona,
- zveřejňuje zprávy z kontrol prostřednictvím informačního systému integrované prevence,
- ukládá opatření k nápravě podle § 19b odst. 1 a 2,
- zpracovává plány kontrol na příslušný kalendářní rok podle § 20b odst. 3,
- zpracovává programy běžných kontrol podle § 20b odst. 5,
- informuje úřad a krajskou hygienickou stanici o plánovaných kontrolách, uložených pokutách a opatřeních k nápravě.

Technické pracovní skupiny MZe

Ministerstvo zemědělství jako odbornou pomoc a podporu procesu IPPC a výměny informací o nejlepších dostupných technikách (BAT) koordinuje a řídí tři odvětvové Technické pracovní skupiny (TPS) a podle potřeb praxe další expertní pracovní skupiny. Odborníci z praxe, státních institucí, univerzit, vědeckých a výzkumných organizací v těchto skupinách se pak podílejí formou řízené odborné diskuse na řešení a konkrétním projednávání celkové problematiky IPPC a připravují odborná stanoviska nebo vyjádření pro nejvyšší státní a evropské instituce. V rámci národní výměny informací o BAT je každoročně organizováno Ministerstvem průmyslu a obchodu tzv. Fórum pro výměnu informací o nejlepších dostupných technikách (BAT) pro všechny průmyslové, potravinářské a zemědělské výrobní činnosti dané zákonem o IPPC.

V dubnu 2018 byla nově zřízena Resortní pracovní skupiny Ministerstva zemědělství (RPS) k otázkám klimatu, emisí ze zemědělství a energetickému využití biomasy jako odborný poradní orgán ministra zemědělství. Účelem vytvoření RPS byla reakce na stupňující se požadavky na snižování emisí látek

znečišťujících ovzduší (zejména amoniaku) a skleníkových plynů (zejména metanu a oxidu dusného) ze zemědělství, které vyplývají z evropské i národní legislativy. Základním cílem RPS je koordinace naplňování a aktualizace Akčního plánu pro biomasu v ČR na období 2012–2020, který zahrnuje zejména nepotravinářské a energetické využití biomasy zemědělského a lesního původu a který bude aktualizován pro období 2021–2030. Součástí práce je i vyhodnocení účinnosti snižujících technologií, biotechnologických přípravků a využitelnosti aplikace BAT zejména ve velkochovech prasat a drůbeže.

BAT Centra

V roce 2011 z iniciativy a podpory Ministerstva zemědělství, Ministerstva životního prostředí a Státního fondu životního prostředí (SFŽP – OSA 5) vznikla na Zemědělské fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a dále na Mendelově zemědělské a lesnické univerzitě v Brně odborná specializovaná pracoviště tzv. BAT Centra v rámci odborné působnosti resortu Ministerstva zemědělství.

Obě BAT Centra jsou vzdělávacím, konzultačním a poradenským orgánem řešícím problematiku eko-inovací, environmentálních technologií, nejlepších dostupných technik (BAT), metodik, postupů a nově vznikajících technik (emerging technique), zejména v oblastech potravinářské, asanační a zemědělské problematiky.

Hlavním cílem a posláním BAT centra je zavádění a aplikace vědy, výzkumu a inovací do praxe, včetně aplikace know-how, odborné pomoci a podpory při posilování konkurenceschopnosti podniků v resortu MZe. Se vznikem obou center BAT se výhledově předpokládá posílení expertní činnosti, rozšíření odborného zázemí členské základny Technických pracovních skupin MZe a současně vzájemné propojení prioritních projektů aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací s potřebami praxe, poradenstvím a vzdělávacími programy na národní, mezinárodní i evropské úrovni.

Tato Centra jsou nadále ve smluvním vztahu s odborem bezpečnosti potravin MZe a aktivně spolupracují na aktuálních úkolech pro rok 2020. Nynějším stěžejním úkolem je kvalifikovaný překlad revidovaného BREF IRPP.

Kategorie 6.6 – intenzivní chovy drůbeže a prasat

V současné době probíhá v kategorii 6.6 – intenzivní chovy drůbeže a prasat přezkum integrovaných povolení jako výstup z revize referenčního dokumentu (BREF) pro intenzivní chovy drůbeže a prasat a zveřejnění rozhodnutí Komise (EU) o závěrech o BAT v Úředním věstníku EU dne 15. 2. 2017 pod číslem 2017/302. Revidovaný dokument Best Available Techniques (BAT) Reference Document for the Intensive Rearing of Poultry or Pigs (BREF IRPP 2017) byl schválen a zveřejněn dne 6. 7.2017. Viz odkaz: http://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference/BREF/IRPP/JRC107189_IRPP_Bref_2017_published.pdf

Na základě výše uvedeného rozhodnutí o závěrech o BAT vznikla povolovacímu úřadu povinnost zajistit, aby byly závazné podmínky integrovaného povolení (zejména emisní limity) v souladu se závěry o BAT (výtah z BREF). Povinnost přezkumu již vydaných integrovaných povolení vychází z § 18 odst. 3 zákona. Povolující úřady (KÚ) nejprve obeslaly dotčené podniky výzvami, a nyní přezkoumávají podmínky integrovaných povolení v rámci čtyřletého období podle harmonogramu vydaného hlavním gestorem – MŽP. Vzhledem k značnému počtu zařízení kategorie 6.6. Intenzivní chov drůbeže nebo prasat dle přílohy č. 1 zákona o integrované prevenci a omezeným odborným a administrativním kapacitám povolujících úřadů je žádoucí nepodcenit dobu potřebnou k vedení řízení podle zákona o integrované prevenci, aby bylo řízení uzavřeno a závazné podmínky byly platné ještě v rámci uvedené 4leté lhůty.

Přístup státních orgánů vychází ze zákona o IPPC, jehož výklad je v kompetenci MŽP. To zpracovalo metodický pokyn, ve spolupráci s CENIA, českou informační agenturou životního prostředí a ministerstvem

zemědělství, který má povolujícím úřadům ujasnit aspekty plnění požadavků v oblasti nejlepších dostupných technik (BAT) pro odvětví intenzivního chovu drůbeže a prasat s názvem „Intenzivní chov drůbeže a prasat – Podklad pro přezkum souladu závazných podmínek provozu zařízení s nejlepšími dostupnými technikami“, vydaný pod č.j. MZP/2017/710/2113 dne 2.11.2018. Jedná se o živý dokument, který se nyní obohacuje o doplňující okruhy k problematice zápachu a stanovení emisí fosforu a dusíku. Materiál je v připomínkovém řízení.

Metodickým pokynem vydává MŽP pouze doporučení pro KÚ, jak s BREFem a Závěry o BAT nakládat. Takže je na každém provozovateli, jaké podmínky si v přezkumném řízení vyjedná. Je třeba upozornit, že KÚ mají subsidiaritu, jsou svrchovaní držitelé kulatého razítka – tzn., že mohou rozhodovat dle vlastního uvážení v mezích zákona a v žádném případě nepodléhají řízení MZe.

V rámci aktualizace důležitých dokumentů byl dne 14.2.2018 ve Věstníku Ministerstva životního prostředí zveřejněn i Metodický pokyn odboru ochrany ovzduší „k zařazování chovů hospodářských zvířat podle zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, k výpočtu emisí znečišťujících látek z těchto stacionárních zdrojů a k seznamu technologií snižujících emise z těchto stacionárních zdrojů“. V aktualizované verzi byly mj. upřesněny názvy jednotlivých kategorií chovu prasat tak, aby tyto kategorie odpovídaly definicím uvedeným v Závěrech o BAT pro intenzivní chov drůbeže nebo prasat, a upraveny emisní faktory pro ustájení odstávčat.

Tab. 1.1: Stav podání žádostí o IPPC v ČR pro kategorii 6.6 ke dni 31. 3. 2020

Typ zařízení		Počet žádostí			
		podáno	rozhodnuto	v řízení	zastaveno/ zamítnuto
Chovy drůbeže o kapacitě větší než 40 000 ks – celkem:		**264**	**255**	**3**	**6**
Chovy prasat celkem:		**233**	**227**	**2**	**4**
z toho:	výkrm prasat nad 2 000 ks nad 30 kg	163	158	1	4
	chovy prasnic nad 750 prasnic	35	34	1	-
	chovy prasnic nad 750 ks prasnice se současným výkrmem	35	35	-	1
Celkem kategorie 6.6		**497**	**482**	**5**	**10**

Zdroj: MŽP, CENIA, MZe

Poznámka: Uváděný typ zařízení se týká možné ustájovací kapacity prostoru zařízení – nikoliv aktuálního stavu ve stáji. Bližší informace o integrovaných povolení týkající se jednotlivých zařízení lze získat na místně příslušných krajských úřadech nebo odkazem na webový adresář IPPC na konci článku.

Chovatelských zařízení pro chov prasat a drůbeže, která podala žádost o integrované povolení k 31. 3. 2020, bylo celkově 497, což odpovídá kvalifikovanému odhadu cca 99 % ze všech relevantních zařízení spadajících do procesu IPPC v ČR. Ve srovnání s uplynulým obdobím evidované počty podání, rozhodnutí a pozastavení žádostí u všech kategorií pro chov drůbeže a prasat v rámci systému IPPC vykazovaly stagnaci, spíše mírný vzestup v řádu 1 %. Krajské úřady zaznamenávají nadále nárůst změnových řízení u stávajících zařízení i změn vlastníků, ale nyní se zcela soustředí na přezkumná řízení.

Důležité odkazy:

https://www.mpo.cz/ippc/

www.mzp.cz/ippc

http://portal.mze.cz/public/web/mze/zivotni-prostredi/

www.cenia.cz

www.cizp.cz

J. DOTAČNÍ POLITIKA

Od roku 2020 došlo k převodu administrace národních dotací na Státní zemědělský intervenční fond.

V rámci Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2020 na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, jsou vyhlášeny následující dotační programy a podprogramy, směřující do sektoru prasat (pro přehlednost je zachováno číslování používané v „Zásadách"):

1. Dotační politika v oblasti chovu prasat v ČR v roce 2020

Dotační program **2.A. Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat**

Účel: na základě zákona č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon č.154/2000 Sb.") a vyhlášek MZe ČR, kterými se provádějí některá ustanovení zákona č.154/2000 Sb. a zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon) ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 166/1999 Sb.") zabezpečit udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat.

2.A.a. Podpora ověřování původu

Podpora majiteli kance zapsaného do plemenné knihy za stanovení DNA typu pro účely ověření jejich původu. Týká se plemenných kanců používaných a nově zařazovaných do nukleových a rezervních chovů:

- do 500 Kč za provedenou analýzu prasat, do 70 % nákladů za analýzu vykonávanou třetí stranou nebo jejím jménem s cílem stanovení genomické plemenné hodnoty.

2.A.b. Podpora zavádění a vedení plemenných knih (dále jen „PK") dle plemen vyjmenovaných hospodářských zvířat

Podpora uznanému chovatelskému sdružení na zavádění a vedení PK podle plemen:

- **2.A.b.P.** do 55 Kč na kus prasat, vedených v PK (dle čtvrtletního průměrného stavu, potvrzeného osobou pověřenou vedením ústřední evidence hospodářských zvířat).

2.A.e. Kontrola užitkovosti (dále jen „KU"), výkonnostní zkoušky, výkonnostní testy a posuzování a kontrola dědičnosti (dále jen „KD") užitkových vlastností a zdraví vyjmenovaných hospodářských zvířat

- **2.A.e.1. Kontrola užitkovosti**

  2.A.e.1.a.. Podpora chovateli, jehož vyjmenovaná hospodářská zvířata jsou zařazena do KU, oprávněným osobám zajišťujícím KU. Podpora chovatelům bude poskytnuta prostřednictvím oprávněných osob, které zajišťují KU, z toho oprávněná osoba obdrží, pokud se jedná o ostatní vyjmenovaná hospodářská zvířata 4 % z přiznané dotace – prasata:

  - **2.A.e.1.a.P.** do 3 000 Kč na jednu prasnici – matku kanců (dle kritérií PK) v KU v uznaných nukleových chovech,
  - **2.A.e.1.a.L.** do 2 000 Kč na jednu prasnici (plemene bílé ušlechtilé nebo landrase) zařazenou do tvorby superplodných linií (dle kritérií PK),
  - **2.A.e.1.a.R.** do 200 Kč na jednu prasnici v uznaných rezervních chovech.

- **2.A.e.2. Výkonnostní zkoušky, kontrola dědičnosti, odhad plemenné hodnoty (dále jen „KD“):**

  2.A.e.2.e. Podpora uznanému chovatelskému sdružení a osobě oprávněné k provádění a zabezpečování KD prasat v období od 1.10. 2019 do 30.9. 2020:

  - **2.A.e.2.e.4.** do 29,- Kč na jedno změřené prase v nukleových a rezervních chovech prasat – zkouška vlastní užitkovosti.

  2.A.e.2.g. Podpora chovateli za testování kanečků unifikovaným testem vlastní užitkovosti v uznaných nukleových a rezervních chovech, kteří pocházejí od vybraných matek kanců, podle šlechtitelského programu uznaného chovatelského sdružení pro chov prasat a kteří ukončili test vlastní užitkovosti v období od 1.10. 2019 do 30.9. 2020:

  - **2.A.e.2.g.1.** do 3 000 Kč na 1 kus u plemen bílé ušlechtilé, landrase, bílé otcovské, duroc, hampshire, české výrazně masné a pietrain (stresstabilní),
  - **2.A.e.2.g.2.** do 4 000 Kč na 1 kus u plemen bílé ušlechtilé, landrase, bílé otcovské, duroc, hampshire, české výrazně masné a pietrain (stresstabilní) v případě unifikované testace s individuálním zjišťováním spotřeby testovací krmné směsi,
  - **2.A.e.2.g.3.** do 5 000 Kč na 1 kus u plemen bílé ušlechtilé, landrase, bílé otcovské, duroc, hampshire, české výrazně masné a pietrain (stresstabilní), které prokáží, že pochází z chovu sérologicky negativního na PRRS,
  - **2.A.e.2.g.4.** do 6 000 Kč na 1 kus u plemen bílé ušlechtilé, landrase, bílé otcovské, duroc, hampshire, české výrazně masné a pietrain (stresstabilní) v případě unifikované testace s individuálním zjišťováním spotřeby testovací krmné směsi a které prokáží, že pochází z chovu sérologicky negativního na PRRS,
  - **2.A.e.2.h.** Podpora majitelům kanců pocházejících z uznaných nukleových a rezervních chovů prasat za testování kanců v období od 1.10. 2019 do 30.9. 2020 podle metodiky uznaného chovatelského sdružení pro chov prasat do 20 000 Kč na 1 kus.

- **2.A.e.3. Podpora testování**
  Podpora osobě oprávněné k testování a posuzování vyjmenovaných hospodářských zvířat a chovatelským podnikům prasat:
  – stanice výkrmnosti a masné užitkovosti prasat a chovatelské podniky prasat:
  - **2.A.e.3.b.1.** do 600 Kč na 1 dokrmené prase použité pro odhad plemenné hodnoty,
  - **2.A.e.3.b.2.** do 90 000 Kč za 1 prověřenou skupinu v roce.

8.F.a. Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravení chovů prasnic

1 Účel dotace

Podpora vybraných opatření zaměřených proti rozšiřování chorob prasat souvisejících s plněním Ozdravovacího Programu od vyjmenovaných nákaz prasat, schváleného příslušnou KVS SVS v souladu § 49 odst. 1 písm. b) zákona č. 166/1999 Sb. (dále jen „OPVNP“).

2 Předmět dotace

Podpora chovatelům na částečnou úhradu nákladů na úkony provedené formou služeb spojených s prováděním opatření zaměřených proti rozšiřování vyjmenovaných chorob prasat.

3 Žadatel

Chovatel prasnic podnikající podle § 420 zákona č. 89/2012 Sb., v zemědělské výrobě podle § 2e odst. 3

zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, který provedl ozdravení od vyjmenovaných chorob prasat podle OP VNP v období od 1. 10. 2019 do 30. 9. 2020.

4 Forma dotace

Dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční).

5 Výše dotace

Do 30 000 Kč za 1 ozdravené ustájovací porodní místo prasnic.

6 Podmínky dotace

a) žadatel spadající do kategorie velkých podniků musí v žádosti o dotaci popsat situaci, jež by nastala v případě, že by podpora nebyla poskytnuta, tedy hypotetický srovnávací scénář, nebo uvést alternativní projekt nebo činnost a předložit doklady, z nichž vychází hypotetické srovnání uvedené v žádosti o dotaci;

b) doklady prokazující uhrazení skutečně vynaložených uznatelných nákladů (výpis z bankovního účtu, doklad o platbě v hotovosti). Z dokladu o úhradě uskutečněné převodem z bankovního účtu musí být zřejmé, že bankovní účet je ve vlastnictví žadatele. Z příjmového/výdajového dokladu musí být zřejmé, že úhrada v hotovosti byla provedena žadatelem;

c) poskytnutí dotace na 1 ozdravené ustájovací porodní místo prasnice je podmíněno dokončením naskladnění ozdravených míst zdravými zvířaty v souladu s OP VNP minimálně v poměru 1 : 4 (na 1 ozdravené porodní místo prasnice – 4 ks naskladněných zdravých zvířat);

d) předmětné vyjmenované choroby prasat – Brucelóza prasat, Aujeszkyho choroba prasat, Klasický mor prasat, Vezikulární choroba prasat, Reprodukční a respirační syndrom prasat;

e) veškeré kopie dokladů dokumentující vynaložené náklady na úkony provedené formou služeb spojených s provedením opatření zaměřených proti rozšiřování vyjmenovaných chorob prasat musí obsahovat informaci ohledně hospodářství, kterého se týkají a konkrétní úkon (viz níže), za nějž byly vystaveny;

f) do způsobilých výdajů lze zahrnout náklady na služby spojené s prováděním opatření zaměřených proti rozšiřování vyjmenovaných chorob prasat. Za uznatelný náklad je považován i separátní nákup prostředků pro dané činnosti, pokud je však daný úkon proveden jiným subjektem formou služeb spojených s prováděním dezinfekce, deratizace a desinsekce a dalších opatření zaměřených proti rozšiřování vyjmenovaných chorob prasat. Seznam úkonů, které lze zahrnout do těchto nákladů jsou:

   I. mechanická očista a mytí tlakovou vodou stájí a jejich logických součástí, zejména podroštových prostorů, oken, stropů i svislých stěn a vnitřního vybavení stájí, dále též zásobníků, skladů krmiv, mícháren, skladů nástrojů a nářadí;

   II. čištění a desinfekce rozvodů pitné i užitkové vody;

   III. desinfekce, desinsekce a deratizace stájových prostorů, obslužných prostorů, kejdového hospodářství, vstupních prostor, včetně desinfekčních van a brodů, manipulačních prostor, kafilérních boxů, dále též prostor používaných obsluhujícím personálem s možným použitím desinfekčních, desinsekčních a deratizačních prostředků nebo baktericidních zářičů;

   IV. zabezpečení objektu proti vniknutí nežádoucích osob, hlodavců a ptáků;

   V. drobné stavební opravy stájí, zejména stěn, stropů a podlah;

   VI. rekonstrukce sanitárních zařízení;

   VII. bílení vnitřních prostor;

   VIII. veterinární úkony vyplývající z plnění požadavků OP VNP a odběrové soupravy spojené s odběry vzorků, stěrů a provedení rozborů vyplývajících z plnění požadavků OP VNP, týkající se zvířat i chovatelského zařízení;

g) do nákladů za služby nelze zahrnout náklady, které jsou předmětem pojistného plnění shodného s předmětem dotace a které byly předmětem náhrady z prostředků státního rozpočtu podle § 67 zákona č. 166/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů;

h) výše dotace bude stanovena z uhrazených a způsobilých nákladů.

Formulář s doklady prokazující nárok na dotaci

Termín pro podání formuláře s doklady prokazujícími nárok na dotaci je u tohoto DP pro sledované období 2020 (1.10.2019–30.9.2020) stanoven od 1.10.2020 do 31.10.2020.

Žadatel může v rámci jednotlivých podprogramů u DP 8.F. podat Formulář s doklady prokazujícími nárok na dotaci pouze na ty podprogramy, u kterých v Žádosti o dotaci uvedl u předpokládaného počtu míst/m^2 a dotace nenulové hodnoty.

V rámci DP 8.F.a. je zapotřebí doložit následující doklady prokazující nárok na dotaci:

- Ozdravovací Program od vyjmenovaných nákaz prasat schválený příslušnou KVS SVS v souladu § 49 odst. 1 písm. b) zákona č. 166/1999 Sb., který musí být potvrzen příslušnou KVS SVS až po podání Žádosti o dotaci2 (tzn. ode dne následujícího po dni, kdy byla podána žádost o dotaci, a to nejpozději do 30. 9. 2020);
- kopie dokladů dokumentující vynaložené náklady dle jednotlivých hospodářství na úkony provedené formou služeb spojených s provedením opatření zaměřených proti rozšiřování vyjmenovaných chorob prasat v období od 1. 10. 2019 do 30. 9. 2020 a kopie dokladů dokumentující vynaložené náklady dle jednotlivých hospodářství za separátní nákupy prostředků pro dané činnosti, pokud je však daný úkon proveden jiným subjektem formou služeb spojených s prováděním dezinfekce, deratizace a desinsekce a dalších opatření zaměřených proti rozšiřování vyjmenovaných chorob prasat v období od 1. 10. 2019 do 30. 9. 2020 (daňový doklad s datem uskutečnění zdanitelného plnění) včetně dokumentů prokazujících úhradu těchto nákladů (potvrzení o provedené úhradě, výpis z účtu, doklad o platbě v hotovosti)[3];
- potvrzení KVS SVS, že nejpozději k datu 30. 9. 2020 bylo provedeno ozdravení ustájovacích porodních míst prasnic (počet ozdravených ustájovacích porodních míst prasnic) a bylo dokončeno naskladnění zdravými zvířaty v souladu s OP VNP a toto naskladnění nebylo ani zčásti předmětem dotace podle OP VNP schváleného KVS SVS v roce 2019.

8.F.b. Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravování chovů prasat

1 Účel dotace

Podpora vybraných opatření zaměřených proti šíření nákaz prasat zvýšením biologické bezpečnosti související s plněním Ozdravovacího Programu od vyjmenovaných nákaz prasat schválený příslušnou KVS SVS v souladu § 49 odst. 1 písm. b) zákona č. 166/1999 Sb. (dále jen „OP VNP“).

2 Předmět dotace

Podpora chovatelům prasat na částečnou úhradu nákladů na úkony provedené formou služeb spojené s prováděním opatření zaměřených proti šíření vyjmenovaných nákaz prasat s cílem zvýšení biologické bezpečnosti ve stájích určených pro příslušnou kategorii prasat:

Kategorie A selata – od odstavu do 25 kg živé hmotnosti, jejichž otec je zapsán v ústředním registru plemeníků.

Kategorie B plemenné prasničky a kanečci ve věku do 8 měsíců, jejichž otec je zapsán v ústředním registru plemeníků.

Kategorie C prasnice základního stáda.

3 Žadatel

Chovatel prasat podnikající podle § 420 zákona č. 89/2012 Sb., v zemědělské výrobě podle § 2e odst. 3 zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, který provedl úkony v souvislosti s ozdravováním od vyjmenovaných nákaz prasat s cílem zvýšení biologické bezpečnosti podle OP VNP v období od 1. 10. 2019 do 30. 9. 2020.

4 Forma dotace

Dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční).

5 Výše dotace

Do 1 000 Kč za 1 ozdravené ustájovací místo pro příslušnou kategorii prasat.

6 Podmínky dotace

a) žadatel spadající do kategorie velkých podniků musí v žádosti o dotaci popsat situaci, jež by nastala v případě, že by podpora nebyla poskytnuta, tedy hypotetický srovnávací scénář, nebo uvést alternativní projekt nebo činnost a předložit doklady, z nichž vychází hypotetické srovnání uvedené v žádosti o dotaci;

b) doklady prokazující uhrazení skutečně vynaložených uznatelných nákladů (výpis z bankovního účtu, doklad o platbě v hotovosti). Z dokladu o úhradě uskutečněné převodem z bankovního účtu musí být zřejmé, že bankovní účet je ve vlastnictví žadatele. Z příjmového/výdajového dokladu musí být zřejmé, že úhrada v hotovosti byla provedena žadatelem;

c) poskytnutí dotace na 1 ozdravené ustájovací místo pro příslušnou kategorii prasat je podmíněno naskladněním zdravým zvířetem v souladu se schváleným OP VNP;

d) předmětné vyjmenované nákazy prasat – Brucelóza prasat, Aujeszkyho choroba prasat, Klasický mor prasat, Vezikulární choroba prasat, Reprodukční a respirační syndrom prasat a Salmonelóza;

e) veškeré kopie dokladů dokumentující vynaložené náklady za úkony provedené formou služeb souvisejících s prováděním preventivních opatření zaměřených na zvýšení biologické bezpečnosti musí obsahovat informaci ohledně hospodářství, kterého se týkají a konkrétní úkon (viz níže), za nějž byly vystaveny;

f) do způsobilých výdajů lze zahrnout náklady na služby spojené s prováděním činností zaměřených proti šíření vyjmenovaných nákaz prasat s cílem zvýšení biologické bezpečnosti (úkony lze zahrnout do nákladů pouze, pokud jsou součástí eradikačního plánu schváleného příslušnou KVS SVS a nejedná se o běžnou údržbu). Za uznatelný náklad je považován i separátní nákup prostředků pro dané činnosti, pokud je však daný úkon proveden jiným subjektem formou služeb spojených s prováděním dezinfekce, deratizace a desinsekce a dalších opatření zaměřených proti šíření vyjmenovaných nákaz prasat s cílem zvýšení biologické bezpečnosti ve stájích určených pro příslušnou kategorii prasat. Seznam úkonů, které lze zahrnout do těchto nákladů jsou:

   I. mechanická očista a mytí tlakovou vodou stájí a jejich logických součástí, zejména podlah a podroštových prostorů, oken, stropů i svislých stěn a vnitřního vybavení stájí, dále též zásobníků, skladů krmiv, mícháren, skladů nástrojů a nářadí;

   II. čištění a desinfekce rozvodů zdravotně nezávadné napájecí a užitkové vody;

   III. desinfekce, desinsekce a deratizace stájových prostorů, obslužných prostorů, kejdového hospodářství, vstupních prostor, včetně desinfekčních van a brodů, manipulačních prostor, kafilérních boxů, dále též prostor používaných obsluhujícím personálem a jejich optimalizace pro účinné použití desinfekčních, desinsekčních a deratizačních prostředků nebo baktericidních zářičů;

   IV. optimalizace řízeného větrání a funkce mikrobiálních filtrů – lze uplatnit servisní práce a maximálně 30 % z materiálových nákladů na optimalizaci ventilace;

V. rekonstrukce sanitárních zařízení;

VI. ošetření vnitřních prostor sanitačním prostředkem;

VII. veterinární úkony vyplývající z plnění požadavků OPVNP a odběrové soupravy spojené s odběry vzorků, stěrů a provedení rozborů vyplývajících z plnění požadavků eradikačního plánu, týkající se zvířat i zařízení chovu;

VIII. ošetření krmiva a napájecí vody.

g) do nákladů za služby nelze zahrnout náklady, které jsou předmětem pojistného plnění shodného s předmětem dotace a které byly předmětem náhrady z prostředků státního rozpočtu podle § 67 zákona č. 166/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů;

h) výše dotace bude stanovena z uhrazených a způsobilých nákladů.

Formulář s doklady prokazující nárok na dotaci

Termín pro podání formuláře s doklady prokazujícími nárok na dotaci je u tohoto DP pro sledované období 2020 (1. 10. 2019–30. 9. 2020) stanoven od 1. 10. 2020 do 31. 10. 2020.

Žadatel může v rámci jednotlivých podprogramů u DP 8.F. podat Formulář s doklady prokazujícími nárok na dotaci pouze na ty podprogramy, u kterých v Žádosti o dotaci uvedl u předpokládaného počtu míst/m^2 a dotace nenulové hodnoty.

V rámci dotačního podprogramu 8.F.b) je zapotřebí doložit následující doklady prokazující nárok na dotaci:

- Ozdravovací Program od vyjmenovaných nákaz prasat schválený příslušnou KVS SVS v souladu § 49 odst. 1 písm. b) zákona č. 166/1999 Sb., který musí být potvrzen příslušnou KVS SVS až po podání Žádosti o dotaci4 (tzn. ode dne následujícího po dni, kdy byla podána žádost o dotaci, a to nejpozději do 30. 9. 2020);
- doklad o tom, že otcové naskladněných zdravých zvířat jsou zapsáni v ústředním registru plemeníků potvrzený pověřenou osobou podle zákona č. 154/2000 Sb., pro kategorie a), b);
- kopie dokladů dokumentující vynaložené náklady dle jednotlivých hospodářství na úkony provedené formou služeb v souvislosti s ozdravováním od vyjmenovaných nákaz prasat podle Ozdravovacího Programu od vyjmenovaných nákaz prasat v období od 1. 10. 2019 do 30. 9. 2020 a kopie dokladů dokumentující vynaložené náklady dle jednotlivých hospodářství za separátní nákupy prostředků pro dané činnosti, pokud je však daný úkon proveden jiným subjektem formou služeb spojených s prováděním dezinfekce, deratizace a desinsekce a dalších opatření zaměřených proti šíření vyjmenovaných nákaz prasat s cílem zvýšení biologické bezpečnosti v souvislosti s ozdravováním od vyjmenovaných nákaz prasat podle Ozdravovacího Programu od vyjmenovaných nákaz prasat, ve stájích určených pro příslušnou kategorii prasat v období od 1. 10. 2019 do 30. 9. 2020 (daňový doklad s datem uskutečnění zdanitelného plnění) včetně dokumentů prokazujících úhradu těchto nákladů (potvrzení o provedené úhradě, výpis z účtu, doklad o platbě v hotovosti);
- potvrzení KVS SVS, že k datu 30. 9. 2020 bylo provedeno ozdravování ustájovacích míst prasat (počet ozdravených ustájovacích míst pro příslušnou kategorii prasat) a bylo dokončeno naskladnění zdravými zvířaty v souladu s OPVNP.

Dotační program **20.C. Zlepšení životních podmínek v chovu prasat**

20.C.a. Podpora opatření ke snížení tepelného stresu prasat v letním období

Účelem podpory je zlepšení životních podmínek prasnic na porodnách prováděním opatření vedoucích ke snížení tepelného stresu prasnic v letním období.

20.C.b. Podpora zlepšení stájového mikroklimatu prasat

Účelem podpory je zajištění nadstandardní pohody prasnic, selat do odstavu a mladých chovných prasniček zlepšením jejich životního prostředí použitím biotechnologických přípravků pro snížení emisí amoniaku a dalších nežádoucích plynů.

20.C.c. Podpora zlepšení životního prostředí prasat

Účelem podpory je zajištění nadstandardní pohody prasnic, selat v předvýkrmu a prasniček pro obnovu stáda ošetřením prostředí prostředky proti nežádoucímu hmyzu formou adulticidů, larvicidů či formou biologické ochrany.

20.C.d. Podpora opatření k zajištění zlepšeného světelného režimu

Účelem dotace je zlepšení životních podmínek prasat zajištěním optimálního světelného režimu na porodnách a ve stájích pro jalové a březí prasnice přirozeným nebo umělým osvětlením.

20.C.e. Podpora šetrných metod kastrace prasat

Účelem podpory je zajištění zlepšení životních podmínek při kastraci selat do 7 dnů věku použitím anestetik, analgetik a protizánětlivých léků.

20.C.f. Podpora zvětšení nezaroštované plochy kotců prasat

Účelem dotace je zlepšení životních podmínek odstavených selat do 30 kg živé hmotnosti poskytnutím minimálně 20 % nezaroštované plochy kotce z celkové plochy kotce.

20.C.g Podpora zvýšené péče o prasnice a selata na porodnách

Účelem podpory je poskytnutí nadstandardní pohody prasnic a selat na porodnách zajištěním stálé přítomnosti kvalifikovaného ošetřovatele po dobu 24 hodin denně.

Dotace na zlepšení životních podmínek zvířat

V rámci Programu rozvoje venkova ČR na období 2014–2020 jsou poskytovány dotace na opatření Dobré životní podmínky zvířat. Podmínky pro poskytnutí dotace jsou stanoveny nařízením vlády č. 74/2015 Sb., o podmínkách poskytování dotací na opatření dobré životní podmínky zvířat, ve znění pozdějších předpisů. Se zněním nařízení vlády a metodikou, která ho provádí, je možno se seznámit na internetových stránkách MZe a SZIF.

V podopatření zlepšení životních podmínek v chovu prasat jsou dotační prostředky směrovány na chov prasniček a prasnic a na chov odstavených selat.

Žadatel musí plnit podmínky opatření ve stanoveném období na celém hospodářství, kde chová podporovaná zvířata a které uvede do žádosti o poskytnutí dotace.

Sazba dotace:

Pro prasničky v rámci podopatření zlepšení životních podmínek v chovu prasat 147 EUR/1 VDJ.

Pro prasnice v rámci podopatření zlepšení životních podmínek v chovu prasat 59 EUR/1 VDJ.

Pro selata v rámci podopatření zvětšení plochy pro odstavená selata 89 EUR/1 VDJ.

Podopatření zlepšení životních podmínek v chovu prasat

Pro prasničky

Žadatel na každém z deklarovaných hospodářství plní po dobu závazku následující podmínky:

- Chová minimálně 1 VDJ prasniček
- Provádí individuální označení prasniček
- Provádí první zapuštění prasniček nejdříve ve věku 230 dní
- Eviduje prasničky v integrovaném zemědělském registru
- Vede evidenci o zapouštění prasniček podle uvedeného vzoru

Pro prasnice

Žadatel na každém z deklarovaných hospodářství plní po dobu závazku následující podmínky:

- Chová minimálně 3 VDJ prasnic
- Provádí turnusový provoz
- Provádí kontroly spárků, příp. jejich ošetření
- Eviduje prasnice v integrovaném zemědělském registru
- Vede evidenci o turnusovém provozu a o kontrole, případně ošetření spárků podle uvedeného vzoru

Podopatření zvětšení plochy pro odstavená selata

Žadatel na každém z deklarovaných hospodářství plní po dobu závazku následující podmínky:

- Chová minimálně 1 VDJ odstavených selat
- Navýší celkovou plochu pro odstavená selata o 20 %, tj. minimálně na 0,24 m2/ks
- Označí jednotlivé sekce, kde odstavená selata chovají
- Eviduje odstavená selata v integrovaném zemědělském registru a vede evidenci odstavených selat podle uvedeného vzoru

2. Využívání dotací v chovu prasat v roce 2019

Dotační politika v chovu prasat se týkala udržování a zlepšování genetického potenciálu prasat a využívání dalších národních dotačních programů (viz níže). V roce 2019 byly v sektoru chovu prasat uplatňovány následující dotační nástroje:

Podpora zavádění a vedení plemenných knih uznanému chovatelskému sdružení: vyplaceno 1 271 160 Kč.

Kontrola užitkovosti – podpora chovateli, jehož prasata jsou zařazena do KU: vyplaceno 2 764 326 Kč.

Kontrola dědičnosti: vyplaceno 27 251 000 Kč.

Celkem bylo vyplaceno z dotačního programu 2.A. za rok 2019 – prasata: 31 286 486 Kč (v roce 2018 tato podpora činila 36,7 mil. Kč).

Dalšími dotačními programy pro využití v oblasti chovu prasat byl dotační program 8.F.a) Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravení chovů prasnic a dotační program 8.F.b) Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravování chovů prasat – přehled a čerpání uvedeno v následující tabulce:

Tab. J.2.1: Přehled čerpání dotací z dotačního programu 8.F.a) a 8 F.b) v roce 2019

Dotační program	Vyplaceno (mil. Kč)
8.F.a	5,1
8.F.b	804,7
CELKEM	**809,8**

(v roce 2018 podpora pro dotační podprogramy 8.F.a) a 8.F.b) činila 871 mil. Kč).

Dotační program 8. Nákazový fond je úspěšný a vede k dosahování vytýčených cílů. V rámci ozdravovacího programu se podařilo snížit infekční tlak v chovech prasat a podařilo se udržet dobrý zdravotní stav prasnic i naskladňovaných selat, čímž poklesly náklady na výrobu kg vepřového masa. Zlepšení zdravotního stavu prasnic se rovněž dlouhodobě projevuje poklesem počtu zmetání. Zlepšení zdravotního stavu selat a tím následně i jatečných prasat se projevuje snížením chronických zánětů plic, což má vliv na zvýšení přírůstků, zlepšení konverze krmiva a lepší zpeněžení jatečných prasat. Díky tomu také někteří chovatelé snáze překonali těžkosti, které producenty prasat postihly v souvislosti s poklesem cen vepřového masa. Chovatelé ve spolupráci s veterinárními lékaři zavedli preventivní opatření, která snížila potřebu profylakticky/metafylakticky podat antimikrobika. Ve vztahu k používání veterinárních léčivých přípravků obsahujících antimikrobika určených pro podání formou medikovaného krmiva pro hromadnou medikaci/ medikaci skupin zvířat v chovech prasat lze konstatovat, že došlo za desetileté období k poklesu spotřeb o tři čtvrtiny. Vyjádřeno v přesných údajích (data ÚSKVBL – Ústav pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv) to znamená 74% pokles množství léčivých látek charakteru antimikrobik zamíchaných jako medikovaný premix a použitých v medikovaných krmivech v České republice v období od roku 2008 do roku 2018.

Dalším národním dotačním titulem v sektoru chovu prasat, který byl spuštěn v roce 2018, je dotační program 20.C. Zlepšení životních podmínek v chovu prasat. V roce 2019 bylo podáno celkem 221 žádostí. Přehled čerpání finančních prostředků v jednotlivých podprogramech uvádí tabulka J.2.2.

Tab. J.2.2: Přehled čerpání dotací z dotačního programu 20.C. v roce 2019

Dotační podprogram	Přiznaných žádostí	Čerpáno (Kč)
20.C.a.	215	68 952 102
20.C.b.	170	47 209 797
20.C.c.	179	21 826 998
20.C.d.	210	77 801 680
20.C.e.	144	32 867 138
20.C.f.	194	68 292 895
20.C.g.	175	34 481 525
Celkem 20.C.	**1 287**	**351 432 135**

(v roce 2018 činila finanční podpora v tomto dotačním programu celkem 241,7 mil. Kč)

K. PROGRAM ROZVOJE VENKOVA NA OBDOBÍ 2014–2020

Investiční podpora z Programu rozvoje venkova se v období 2014–2020 řídí nařízením Evropského parlamentu a Rady č. 1305/2013, o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005. Na základě tohoto nařízení mohli chovatelé prasat žádat o dotaci na investice z Programu rozvoje venkova ČR na období 2014–2020 zejména z operace **4.1.1 Investice do zemědělských podniků**, kde měli vyčleněny samostatné záměry a nemuseli tak soupeřit s projekty z ostatních sektorů. Podpora byla určena na investice do výstavby či rekonstrukce stájí pro prasata, výstavby či rekonstrukce jímek a hnojišť, nebo skladů krmiv a dále také na pořízení veškerých potřebných technologií a na speciální mobilní stroje pro živočišnou výrobu. U projektů do 1 milionu Kč předložených žadateli, kteří hospodaří na méně než 150 ha, bylo možné čerpat dotace i na běžné zemědělské stroje, vč. traktorů. Velikost projektu, resp. částka celkových způsobilých výdajů na jeden projekt mohla být od 100 tis. Kč do 75 mil. Kč.

Za celé programové období proběhla celkem 4 kola příjmu žádostí v této operaci. Finanční alokace na období činila 11 mld. Kč. Bylo podáno celkem 12 450 žádostí o dotaci s výší požadované dotace přibližně 25 mld. Kč, a z toho bylo 379 žádostí o dotaci s požadovanou výší dotace 2,5 mld. Kč zaměřeno na prasata. Schváleno k podpoře bylo doposud 6 499 žádostí o dotaci s výší požadované dotace přibližně 11 mld. Kč, z toho 225 žádostí o dotaci se zaměřením na prasata s výší požadované dotace přibližně 1,1 mld. Kč.

Další možností, jak také čerpat dotace na chov prasat, je operace **6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců**. V této operaci mohou zemědělci do 40 let, kteří nepodnikají v zemědělství déle než 2 roky, získat dotaci ve výši 45 tis. EUR na realizaci svého podnikatelského plánu. Další kolo příjmu žádostí v této operaci je plánováno na říjen 2020.

Dotační příležitostí pro chovatele prasat byla také operace **16.2.1 Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií v zemědělské prvovýrobě**. Operace byla zaměřena na rozvoj inovací v zemědělské prvovýrobě. Jednalo se o projekty, které zaváděli nové nebo významně zlepšené produkty, postupy, nebo technologie s ohledem na jejich charakteristiky nebo zamýšlené užití. To zahrnuje významná zlepšení technických vlastností, komponentů a materiálů, software, uživatelské vstřícnosti nebo jiných funkčních charakteristik. Žadatelem byl zemědělský podnikatel. Nová technologie, produkt nebo proces museli být vyvinuty ve spolupráci s výzkumným subjektem nebo žadatelem, který má k vývoji nového produktu, postupu nebo technologie prokazatelně dostatečné zdroje v podobě kvalifikovaného personálu a výrobních zdrojů.

Výše dotace činila 50 % ze způsobilých výdajů na provozní výdaje spolupráce (vývoj a aplikace) a na přímé investice, které souvisí se zavedením inovativních produktů, postupů nebo technologií do praxe. Podporovány byly projekty od 1 mil. do 100 mil. Kč způsobilých výdajů. V programovém období 2014–2020 už byly všechny prostředky na tuto operaci závazkovány i vzhledem k delší době realizace tohoto typu projektů.

V operaci **4.2.1 Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů** jsou podporovány investice do zařízení a moderních technologií, která souvisejí se zpracováním zemědělských produktů, tedy i vepřového masa, a uváděním výrobků na trh. Konkrétně jsou podporovány investice do zařízení pro výrobu potravin a krmiv, do vybavení pro finální úpravu, balení a značení produktů a do skladování. V neposlední řadě je možno podpořit projekty zaměřené na investice související s uváděním produktů na trh, a to včetně výstavby a rekonstrukcí budov. Příjemcem je zemědělský podnikatel, výrobce potravin, nebo výrobce krmiv, který splňuje definici mikro, malého, nebo středního podniku (cca do 250 zaměstnanců). Výše dotace pro zpracovatele masa a masných výrobků činí 40 % výdajů, ze kterých je stanovena dotace. Částka výdajů, ze kterých je stanovena dotace, na jeden projekt činí od 100 000 Kč včetně do 30 000 000 Kč včetně. Maximální výše dotace na jednoho příjemce dotace v rámci operace 4.2.1 činí 150 000 000 Kč za období 2014–2020. Doposud proběhlo 5 kol příjmu žádostí. Finanční

alokace na období činí 3,9 mld. Kč. Bylo podáno celkem 2 427 Žádostí o dotaci s výší požadované dotace více než 5 mld. Kč, a z toho se na zpracování masa (včetně vepřového) zaměřilo 717 žadatelů s požadavkem na dotaci 1,5 mld. Kč. Schváleno pak bylo celkem 1 181 Žádostí o dotaci s výší požadované dotace přibližně 2,5 mld. Kč, a z toho se na zpracování masa zaměřilo 344 žadatelů s požadavkem na dotaci 0,7 mld. Kč.

Obdobně jako v rámci operace 16.2.1 byly i v potravinářství podporovány projekty zaměřené na inovace v oblasti potravinářství, tedy i pro zpracovatele vepřového masa, a to prostřednictvím operace **16.2.2 Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií při zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh**.

I zde výše dotace činila 50 % ze způsobilých výdajů, podporovány byly projekty od 1 mil. do 150 mil. Kč způsobilých výdajů a v programovém období 2014–2020 už byly všechny prostředky na tuto operaci závazkovány.

V rámci opatření Dobré životní podmínky zvířat byly chovatelům v roce 2019 na podopatření směřovaná do chovu prasat vyplaceny finanční prostředky v celkové výši **128 407 982,- Kč**.

Z důvodu krizové situace způsobené pandemií COVID-19 bylo vypsáno mimořádné 10. kolo příjmu žádostí o dotaci v PRV 2014–2020 zaměřené na posílení soběstačnosti citlivých sektorů, včetně prasat. Otevřeny budou operace **4.1.1 Investice do zemědělských podniků** a **4.2.1 Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů**. Operace navazují na usnesení vlády č. 303 ze dne 26. března 2020 o zajištění rozpočtových prostředků z kapitoly Všeobecná pokladní správa, položka Vládní rozpočtová rezerva na zabezpečení potravinové soběstačnosti v rámci PRV na období 2014–2020 v souvislosti s COVID. Finanční alokace pro 10. kolo příjmu žádostí je 1,8 mld. Kč (operace 4.1.1) a 1,6 mld. Kč (operace 4.2.1). Termín příjmu žádostí o dotaci je stanoven od 14. 7. 2020 do 4. 8. 2020.

Příjem a administrace Žádostí o dotaci u všech výše uvedených operací se řídí Pravidly, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace z Programu rozvoje venkova na období 2014–2020. Tato Pravidla včetně dalších metodik jsou k dispozici na internetové stránce www.eagri.cz/prv. Konkrétní dotazy k podporám chovatelů prasat z Programu rozvoje venkova ČR na období 2014–2020 je možné zasílat na e-mail info@mze.cz, nebo poštou na adresu Ministerstvo zemědělství, Odbor Řídicí orgán PRV, Těšnov 17.

L. OPATŘENÍ ADMINISTROVANÁ PROSTŘEDNICTVÍM PGRLF

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s.

(dále jen „PGRLF“) je jedním ze základních pilířů dotační politiky Ministerstva zemědělství. Jde o jeden z nejefektivnějších nástrojů českého zemědělství působící v rámci tzv. „národní pomoci“ (state aid).

PGRLF byl založen na základě usnesení vlády České republiky č. 337 ze dne 23. června 1993, do obchodního rejstříku byl zapsán 16. září 1993. Od 12. 2. 2008 se PGRLF řídí zákonem č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů. Za dobu svého působení v ČR se stal neodmyslitelnou součástí podpor v resortu zemědělství. Významně pomohl mimo jiné v dobách, kdy bylo nutné zajistit začínajícím subjektům výraznou garanci, aby se pro ně staly úvěry od bank dostupnou formou především zajištění rozšířené produkce. Jeho úloha se nikterak nezmenšuje ani v dnešní době, kdy umožňuje zajišťovat investice, které jsou pro zemědělský resort neustále vysoce potřebné.

Hlavním předmětem činnosti PGRLF je v současné době subvencování části úroků z úvěrů podnikatelských subjektů v oblasti zemědělství, lesnictví a průmyslu zabývajícího se zpracováním produkce ze zemědělské výroby a podpora ve formě úvěrů poskytovaných PGRLF na investiční financování podniků související se zemědělskou prvovýrobou nebo lesním hospodářstvím. Dalšími činnostmi PGRLF je finanční podpora pojištění plodin, hospodářských zvířat a lesních porostů nebo podpora ve formě zajištění komerčních úvěrů.

Programy podpory ve formě subvence části úroků z komerčních úvěrů (snížení úrokového zatížení):

- Zemědělec – investiční podpora zaměřená zejména na realizaci dlouhodobých investičních záměrů s ohledem na restrukturalizaci a zvýšení efektivnosti, modernizaci, snížení výrobních nákladů, zlepšení jakosti a další rozvoj zemědělských subjektů.
- Podpora nákupu půdy – cílem programu podpory je zpřístupnit pořízení zemědělské půdy jako primárního výrobního prostředku zemědělských prvovýrobců.
- Lesní hospodář – cílem programu podpory je vytvořit předpoklady pro rozvoj lesního hospodářství, kdy příjemce podpory investuje zejména do techniky a technologií pro hospodaření v lesích.
- Zpracovatel dřeva – cílem programu podpory je zpřístupnit nákup techniky nebo technologií pro zpracování dřeva, které umožní zpracování dřeva a dřevního odpadu v jednotlivých částech výroby.
- Lesní školkař – cílem programu podpory je vytvořit předpoklady pro rozvoj lesní školkařské činnosti, kdy příjemce podpory investuje zejména do strojů a technologií pro provozování lesní školkařské činnosti.
- Zpracovatel – program je určen pro podnikatele, kteří se zabývají zpracováním zemědělských produktů.

Programy podpory ve formě přímé finanční podpory:

- Finanční podpora pojištění hospodářských zvířat a plodin – cílem programu podpory je zpřístupnění pojistné ochrany širokému okruhu zemědělců, a tím dosažení vyššího zajištění podnikatelských aktivit proti nepředvídatelným škodám.
- Pojištění produkce lesních školek – zpřístupnění pojistné ochrany sadebního materiálu lesních dřevin pěstovaných v lesních školkách.
- Finanční podpora pojištění lesních porostů – cílem programu podpory je zpřístupnění pojistné ochrany lesních porostů a tím dosažení vyššího zajištění podnikatelských aktivit proti nepředvídatelným škodám.

Programy podpory ve formě úvěru poskytovaného PGRLF:

- Investiční úvěry Zemědělec + podpora na snížení jistiny úvěru – investiční úvěry poskytované PGRLF jsou určeny na pořízení investičního majetku, který souvisí se zemědělskou prvovýrobou s možností jednorázového snížení jistiny úvěru.

- Investiční úvěry Lesnictví + podpora na snížení jistiny úvěru – investiční úvěry poskytované PGRLF jsou určeny na pořízení investičního majetku, který souvisí s činnostmi oblasti lesního hospodářství s možností jednorázového snížení jistiny úvěru

Programy podpory ve formě záruk poskytovaných PGRLF:

Zajištění úvěrů – cílem programu je přispět k dostupnosti úvěrových prostředků na financování:

- investičních záměrů zemědělských podnikatelů či podnikatelů zabývajících se zpracováním zemědělských produktů nebo subjektů působící v odvětví lesního hospodářství či zpracování dřeva.

- projektů Informačních a propagačních opatření na podporu zemědělských produktů a potravinářských výrobků vyrobených ze zemědělských produktů na vnitřním trhu Evropské unie a/nebo ve třetích zemích v případech, kdy o projektu rozhodla Evropská komise a projekt je spolufinancován z rozpočtu Evropské unie.

Více informací na: http://www.pgrlf.cz/

M. OPATŘENÍ ADMINISTROVANÁ PROSTŘEDNICTVÍM SZIF

Regulace společného trhu s vepřovým masem

Úřední věstník EU (Official Journal of the European Union) Obsahuje nařízení, směrnice a rozhodnutí. Právní předpisy jsou obsaženy v řadě L (Legislation), v řadě C jsou informace, oznámení a přípravné akty. Řady L a C je možné nalézt na internetové adrese http://eur-lex.europa.eu/JOIndex.do?ihmlang=cs. Platným předpisem je znění zveřejněné v Úředním věstníku Evropské unie.

Komise může přijmout prováděcí akty, kterými stanoví výjimečná podpůrná opatření v zájmu postiženého trhu, aby se zohlednily:

a) omezení obchodu uvnitř Unie a obchodu se třetími zeměmi, která mohou vyplynout z použití opatření, jejichž cílem je zabránit šíření nákaz zvířat, a

b) závažná narušení trhu přímo související se ztrátou důvěry spotřebitelů z důvodu ohrožení zdraví veřejnosti, zvířat nebo rostlin a nákazy.

Základním nařízením upravujícím všeobecné podmínky společné organizace trhu je nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty. Toto nařízení obsahuje dále uvedená opatření:

Podpora soukromého skladování

Podpora soukromého skladování prostřednictvím finanční podpory je legislativně upravena nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, dále pak nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1238 a prováděcím nařízením Komise (EU) 2016/1240.

Systém podpory soukromého skladování je založen na uzavírání smluv mezi SZIF a žadateli o podporu soukromého skladování. Základním závazkem je uskladnění vepřového masa po stanovenou dobu. Účelem této podpory je stažení přebytků vepřového masa po stanovenou dobu z trhu. Tento zásah je považován za mimořádné intervenční opatření, které může Evropská Komise vyhlásit na základě dlouhodobě nepříznivé situace na trhu s vepřovým masem.

Výše podpory soukromého skladování může být poskytnuta dvěma způsoby:

- podpora soukromého skladování je stanovena na základě nabídkového řízení
- výše podpory je stanovena paušální sazbou předem.

Žádosti o podporu soukromého skladování vepřového masa mohly být naposledy přijímány do 3.2.2016, tímto dnem byl režim soukromého skladování této komodity ukončen. V České republice se do tohoto opatření žádný subjekt nezapojil (soukromé skladování vepřového masa bylo v ČR naposledy aktivně využito v letech 2007 a 2011).

Regulace vývozu a dovozu

Dovozní licence se u vepřového masa předkládá pouze u dovozu v rámci dovozních kvót. Při dovozu mimo rámec kvót, tj. při dovozu za plnou celní sazbu, se licence nepředkládá. Základní pravidla k dovozním licencím pro zemědělské komodity jsou upravena nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 2016/1237 ze dne 18. května 2016 a prováděcím nařízením Komise (EU) č. 2016/1239 ze dne 18. května 2016, kterým se stanovují prováděcí pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí pro zemědělské produkty.

Kvóty pro vepřové maso jsou otevřeny a spravovány nařízením Komise (ES) č. 442/2009, kterým se otevírají a spravují celní kvóty Společenství v odvětví vepřového masa, a nařízením Komise (ES)

č. 1301/2006, kterým se stanoví společná pravidla ke správě dovozních celních kvót pro zemědělské produkty podléhající režimu dovozních licencí. Dovozní kvóty umožňují držiteli licence dovézt produkt za snížené clo. V tomto případě musí žadatel o dovozní licenci prokázat, že v uplynulých dvou letech obchodoval s danou komoditou se třetími zeměmi. V případě dovozu se skládá finanční jistota, jíž držitel licence ručí, že obchod uskuteční. Je třeba podotknout, že nařízení Komise (ES) č. 442/2009 obsahuje jak celní kvóty spravované prostřednictvím metody souběžného zkoumání (licenční povinnost), tak celní kvóty založené na metodě časového pořadí. Dovozy uskutečněné na základě metody časového pořadí nejsou podmíněny dovozní licencí. Ochrana trhu připouští využívání dodatečných cel za podmínek dodržení spouštěcí úrovně dovozu podle kritérií dohodnutých ve WTO.

Dále v současné době existují dva speciální režimy v rámci dovozních kvót určené pro dovoz vepřového masa z Ukrajiny a z Kanady, při nichž je vyžadována dovozní licence. Dovoz z Ukrajiny je upraven nařízením Komise (EU) č. 2015/2076 ze dne 18. listopadu 2015. Dovoz z Kanady je upraven nařízením Komise (EU) č. 2017/1585 ze dne 19. září 2017.

Vývoz vepřového masa nemá v současné době v licenčním nařízení oporu. Nicméně subvenční pravidla jsou upravena stále platným nařízením Komise (ES) č. 612/2009 ze dne 7. 7. 2009, kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k režimu vývozních subvencí pro zemědělské produkty.

Vývozní subvence nejsou v současné době Evropskou komisí stanoveny a v budoucnu se jejich využití nepředpokládá.

Dovozní a vývozní licence pro živočišné a rostlinné komodity vystavuje na SZIF v Praze Oddělení záruk, licencí a podpor školního projektu. Podrobné informace o dovozních a vývozních licencích naleznete na internetových stránkách www.szif.cz.

Dalším významným opatřením administrovaným SZIF jsou **cenová hlášení**. Podmínkou jejich realizace v jednotlivých členských státech je zavedení jednotné klasifikace obchodních tříd jatečných prasat SEUROP – viz kapitola D této Situační a výhledové zprávy. Cenová hlášení u vepřového masa se řídí prováděcím nařízením Komise (EU) č. 2017/1184, kterým se stanoví pravidla pro uplatňování nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o klasifikační stupnice Unie pro jatečně upravená těla skotu, prasat a ovcí a o ohlašování tržních cen některých kategorií jatečně upravených těl a živých zvířat. Dále pak nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 2017/1182, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o klasifikační stupnice Unie pro jatečně upravená těla skotu, prasat a ovcí a o ohlašování tržních cen některých kategorií jatečně upravených těl a živých zvířat. Státní zemědělský intervenční fond zajišťuje v České republice systém sledování nákupních cen jatečných prasat a selat, a zároveň je zodpovědný za předávání informací z reprezentativních trhů do příslušného orgánu Evropské unie ke stanovení referenční ceny za kalendářní týden. Výše zmíněné provádí SZIF na základě prováděcího nařízení Komise (EU) č. 2017/1185, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013 a (EU) č. 1308/2013, pokud jde o oznamování informací a dokumentů Komisi, a kterým se mění a ruší několik nařízení Komise. Dále se SZIF řídí prováděcím nařízením Komise (EU) č. 2019/1746 ze dne 1. října 2019, kterým se mění prováděcí nařízení Komise (EU) č. 2017/1185.

Členské státy mají za povinnost sledovat a poskytovat EK tyto druhy informací:

- informace o cenách
- informace o uplatňování intervenčních opatření
- statistické údaje
- prognózy.

N. LEGISLATIVNÍ PŘEDPISY A PŘEHLED DOVOZNÍCH CEL

Vybrané právní předpisy EU, týkající se chovu prasat, dovozu a vývozu vepřového masa a potravinářských výrobků

Úřední věstník EU (Official Journal of the European Union) obsahuje nařízení, směrnice a rozhodnutí. Právní předpisy jsou obsaženy v řadě L (Legislation), v řadě C jsou informace, oznámení a přípravné akty. Řady L a C je možné nalézt na internetové adrese

http://eur-lex.europa.eu/JOIndex.do?ihmlang=cs

Platným předpisem je znění zveřejněné v Úředním věstníku Evropské unie.

Základním nařízením upravujícím všeobecné podmínky společné organizace trhu je **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013** ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty. Toto nařízení obsahuje mimo jiné opatření týkající se:

a) **Podpora soukromého skladování** – dle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, dále pak nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1238 a prováděcím nařízením Komise (EU) 2016/1240.

b) **Regulace vývozu a dovozu –** dle Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 2016/1237 a prováděcí nařízení Komise (EU) č. 2016/1239.

c) **Jednotná klasifikace obchodních tříd jatečných prasat (SEUROP) –** dle Nařízení Komise (EU) č. 2017/1184 a Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 2017/1182.

Vybrané právní předpisy související s chovem prasat vydané ve Sbírce zákonů České republiky a ve Věstníku MZe ČR

a) Oblast zemědělství

- **Zákon č. 252/1997 Sb.**, o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 256/2000 Sb.**, o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 147/2002 Sb.**, o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 242/2000 Sb.**, o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

b) Oblast veterinární péče a péče o pohodu zvířat

- **Zákon č.166/1999 Sb.,** o veterinární péči, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 246/1992 Sb**., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění ve znění pozdějších předpisů
  - **Vyhláška č. 208/2004 Sb**., o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat, ve znění pozdějších předpisů
  - **Vyhláška č. 4/2009 Sb**., o ochraně zvířat při přepravě, ve znění pozdějších předpisů

- **Vyhláška č. 418/2012 Sb**., o ochraně zvířat při usmrcování, ve znění pozdějších předpisů
- **Vyhláška č. 22/2013 Sb**., o vzdělávání na úseku ochrany zvířat proti týrání, ve znění ve znění pozdějších předpisů

- **Nařízení Rady (ES) č**. 1/2005 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činností a o změně směrnic 64/432/EHS a 93/119/ES a nařízení (ES) č. 1255/97
- **Nařízení Rady (ES) č**. 1099/2009 o ochraně zvířat při usmrcování

c) Oblast šlechtění, evidence a označování zvířat

- **Zákon č. 154/2000 Sb.,** o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů,
  - **Vyhláška č. 136/2004 Sb.,** Ministerstva zemědělství, kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence hospodářství a osob stanovených plemenářským zákonem, ve znění pozdějších předpisů
  - **Vyhláška č. 370/2006 Sb.,** Ministerstva zemědělství, o odborných kurzech k výkonu některých odborných činností v oblasti šlechtění a plemenitby hospodářských zvířat
  - **Vyhláška č. 448/2006 Sb.,** Ministerstva zemědělství, o provedení některých ustanovení plemenářského zákona, ve znění pozdějších předpisů
  - **Vyhláška č. 72/2017 Sb.**, Ministerstva zemědělství, o genetických zdrojích zvířat

d) Oblast zahraničního obchodu

- **Zákon č. 242/2016 Sb**., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 17/2012 Sb.**, o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 18/2012 Sb**., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 594/2004 Sb**., jímž se provádí režim Evropských společenství pro kontrolu vývozu zboží a technologií dvojího užití, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 500/2004 Sb**., správní řád, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 634/2004 Sb**., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 89/1995 Sb.**, o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 256/2000 Sb.**, o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů
  - **Vyhláška č. 245/2016 Sb**., k provedení některých ustanovení celního zákona
  - **Vyhláška č. 246/2016 Sb**., o způsobu provádění osobní prohlídky celníkem
  - **Vyhláška č. 285/2012 Sb**., o územních pracovištích celních úřadů, která se nenacházejí v jejich sídlech
  - **Vyhláška č. 160/1988 Sb**., o Mezinárodní úmluvě o harmonizovaném systému popisu a číselného označování zboží a Protokol o její změně
  - **Vyhláška č. 422/2012 Sb**., o stanovení minimální prahové hodnoty pro počet a objem dovozních operací, které jsou dostatečné pro vydání osvědčení schváleného hospodářského subjektu
  - **Nařízení vlády č**. 224/2004 Sb., o některých podrobnostech provádění společných organizací trhu v režimu dovozních a vývozních licencí a osvědčení o stanovení náhrady předem pro zemědělské produkty

e) Oblast potravinářství

- **Zákon č. 110/1997 Sb.,** o potravinách a tabákových výrobcích ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů
  - **Vyhláška č. 212/2004 Sb.,** o stanovení zásob a způsobu jejich ohlašování Státní zemědělské a potravinářské inspekci, ve znění pozdějších předpisů
  - **Vyhláška č. 211/2019 Sb.**, o způsobu provádění klasifikace jatečně upravených těl jatečných zvířat a podmínkách vydávání osvědčení o odborné způsobilosti fyzických osob k této činnosti
  - **Vyhláška č. 69/2016 Sb.**, o požadavcích na maso, masné výrobky, produkty rybolovu a akvakultury a výrobky z nich, vejce a výrobky z nich
  - **Vyhláška č. 417/2016 Sb.**, o některých způsobech označování potravin

f) Oblast krmivářství

- **Zákon č. 91/1996 Sb.,** o krmivech, ve znění pozdějších předpisů
  - **Vyhláška č. 295/2015 Sb.**, o provedení některých ustanovení zákona č.91/1996 Sb., o krmivech

Přehled dovozních cel EU

Od roku 2015 přešla Celní správa ČR pouze na on-line verzi Českého integrovaného tarifu, tzv. e-ČIT. Aplikace e-ČIT je výpis z databáze TARIC CZ, což je integrovaný tarif společenství TARIC rozšířený o národní legislativu – daně a obchodně politická opatření dle národní legislativy.

Od 1. ledna 2020 vstoupily v platnost změny kombinované nomenklatury dle prováděcího nařízení Komise (EU) č. 2019/1776 ze dne 9. října 2019, kterým se mění příloha I nařízení Rasy (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku.

Přehled dovozních cel EU platných od 1. 1. 2020

Kód KN	Komodita prasata, vepřové maso – název zboží	Smluvní celní sazba (%) pro třetí země, tj. země, které nejsou členy EU-28
Živá prasata		
0103 10 00	Plemenná čistokrevná zvířata	bez cla
Ostatní živá prasata		
0103 91 10	O hmotnosti menší než 50 kg	41,2 €/100 kg net.
0103 91 90	O hmotnosti menší než 50 kg – ne domácí druhy	bez cla
0103 92 00	O hmotnosti 50 kg nebo vyšší	bez cla
0103 92 11	Prasnice s hmotností nad 160 kg	35,1 €/100 kg net.
0103 92 19	Ostatní	41,2 €/100 kg net.
Vepřové maso čerstvé nebo chlazené		
0203 11 10	V celku nebo půlené	53,6 €/100 kg net.
0203 12 11	Kýty a kusy z nich nevykostěné	77,8 €/100 kg net.
0203 12 19	Plece a kusy z nich nevykostěné	60,1 €/100 kg net.
0203 19 11	Přední části a kusy z nich nevykostěné	60,1 €/100 kg net.
0203 19 13	Hřbety s kostí a kusy z nich	86,9 €/100 kg net.
0203 19 15	Bůčky prorostlé a kusy z nich	46,7 €/100 kg net.
0203 19 55 až 59	Panenky, hřbety, kýty vykostěné, samostatně předkládané	86,9 €/100 kg net.
Vepřové maso zmrazené		
0203 21 10	V celku nebo půlené	53,6 €/100 kg net.
0203 22 11	Kýty a kusy z nich nevykostěné	77,8 €/100 kg net.
0203 22 19	Plece a kusy z nich nevykostěné	60,1 €/100 kg net.
0203 29 11	Přední části a kusy z nich nevykostěné	60,1 €/100 kg net.
0203 29 13	Hřbety s kostí a kusy z nich	86,9 €/100 kg net.
0203 29 15	Bůčky prorostlé a kusy z nich	46,7 €/100 kg net.
0203 29 55 až 59	Panenky, hřbety, kýty vykostěné, samostatně předkládané	86,9 €/100 kg net.
Droby		
0206 30 až 49	Jedlé droby vepřové čerstvé, chlazené či mrazené	bez cla
Tuk vepřový, neprorostlý libovým masem		
0209 10 11	Čerstvý, chlazený, zmrazený, solený nebo ve slaném nálevu	21,4 €/100 kg net.
0209 10 19	Sušený nebo uzený	23,6 €/100 kg net.
0209 10 90	Jiný tuk než 0209 10 11 a 0209 10 19	12,9 €/100 kg net.

Kód KN	Komodita prasata, vepřové maso – název zboží	Smluvní celní sazba (%) pro třetí země, tj. země, které nejsou členy EU-28
Vepřové maso a jedlé droby solené (nebo ve slaném nálevu), uzené (nebo sušené)		
0210 11 11	Kýty a kusy z nich nevykostěné – solené	77,8 €/100 kg net.
0210 11 19	Plece a kusy z nich – solené	60,1 €/100 kg net.
0210 11 31	Kýty a kusy z nich nevykostěné – uzené	151,2 €/100 kg net.
0210 11 39	Plece a kusy z nich – uzené	119,0 €/100 kg net.
0210 11 90	Ostatní – solené, uzené	15,4 %
0210 12 11	Bůčky (prorostlé)a jejich části – solené	46,7 €/100 kg net.
0210 12 19	Bůčky (prorostlé)a jejich části – uzené	77,8 €/100 kg net.
0210 12 90	Ostatní – solené, uzené	15,4 %
0210 19 10	Slaninové půlky nebo přední tři čtvrti – solené	68,7 €/100 kg net.
0210 19 20	Zadní tři čtvrti nebo půlky – solené	75,1 €/100 kg net.
0210 19 30	Přední části a kusy z nich – solené	60,1 €/100 kg net.
0210 19 40	Hřbety a kusy z nich – solené	86,9 €/100 kg net.
0210 19 50	Kýta ve slaném nálevu – zabalená	86,9 €/100 kg net.
0210 19 60	Přední části a kusy z nich – uzené	119,0 €/100 kg net.
0210 19 70	Hřbety a kusy z nich – uzené	149,6 €/100 kg net.
0210 19 81–89	Kotleta – uzená, vepřová krkovička – sušená na vzduchu	151,2 €/100 kg net.
0210 19 90	Ostatní	15,4 %
0210 99 41	Droby –játra	64,9 €/100 kg net.
0210 99 49	Droby – ostatní	47,2 €/100 kg net.
Štětiny		
0502 10 00	Štětiny a chlupy z domácích nebo divokých prasat,	bez cla
Střeva		
0504 00 00	Střeva, měchýře a žaludky z jiných zvířat než ryb	bez cla
Tuk pro průmyslové účely		
1501 10 10	Vepřový tuk pro průmyslové účely (jiný než 0209 nebo 1503)	bez cla
Uzenky a salámy z masa, drobů či krve		
1601 00 10	Z jater ze zvířat 0101–0104 s výjimkou divokých prasat	15,4 %
1601 00 91	Uzenky a salámy, suché nebo roztíratelné, tepelně neupravené	149,4 €/100 kg net.
Přípravky a konzervy z masa, drobů a krve nezahrnuté do 1601		
1602 10 00	Homogenizované přípravky	16,6 %
1602 41 10	Z kýty	156,8 €/100 kg net.
1602 42 10	Z plece	129,3 €/100 kg net.
1602 49 11	Hřbety s kostí včetně směsí ze hřbetu a kýty (s výjimkou krkovičky)	156,8 €/100 kg net.
1602 49 13	Krkovička, včetně směsi z krkovičky a plece	129,3 €/100 kg net.
1602 49 15	Ostatní směsi obsahující kýtu, krkovičku, plec, hřbet s kostí	129,3 €/100 kg net.
Kůže		
4103 30 00	Vepřové surové kůže – kusy	bez cla
4106 31/32	Vyčiněné nebo polovyčiněné kůže vepřové – kusy v mokrém stavu (včetně wet-blue) /suchém stavu (crust)	2,0 %
4113 20 00	Usně po vyčinění nebo po zpracování	2,0 %

Pramen: EČIT 2020

Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1
internet: www.eagri.cz
e–mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-554-8

Praha 2020